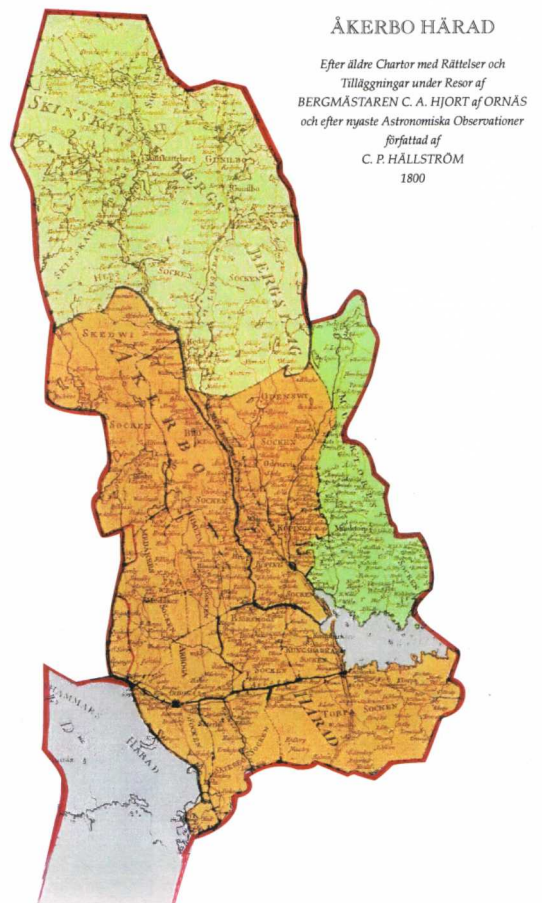

Försäkringsvillkor

Lantbruk

Innehåll

	Sid		Sid
ÖVERSIKTLIG INFORMATION OM FÖRSÄKRINGSVILLKOREN	1	D RÄTTSSKYDDSFÖRSÄKRING	
A EGENDOMSFÖRSÄKRING		1. Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet	44
1. Vem försäkringen gäller för	5	2. När försäkringen gäller	44
2. När försäkringen gäller	5	3. Var försäkringen gäller	44
3. Var försäkringen gäller	5	4. Vad försäkringen gäller för	44
4. Försäkrat intresse	5	5. Vad försäkringen inte gäller för	45
5. Objekttyper	5	6. Åtgärder vid tvist eller mål	47
6. Försäkrad egendom	7	7. Självrisk	48
7. Försäkringsform och försäkringsbelopp	8	8. Skadeersättningsregler	48
8. Vad försäkringen gäller för	9		
8.22 Begränsad nötkreatursförsäkring	9	TILLÄGGSFÖRSÄKRINGAR	
8.6 Vätskeskadeförsäkring	11	E ALLRISKFÖRSÄKRING	49
9-10 Föreskrifter	12	F SKOGSBRAND- OCH SKOGSFÖRSÄKRING	
11. Läsanvisningar	20	1. Vem försäkringen gäller för	50
12. Åtgärder vid skada	20	2. När försäkringen gäller	50
13. Skadevärderingsregler	21	3. Var försäkringen gäller	50
14. Självrisk	27	4. Försäkrat intresse	50
15. Skadeersättningsregler	28	5. Försäkrad egendom	50
		6. Vad försäkringen gäller för	51
B DRIFTSAVBROTTSFÖRSÄKRING		7. Föreskrifter	52
1. Vem försäkringen gäller för	31	8. Åtgärder vid skada	53
2. När försäkringen gäller	31	9. Skadevärderingsregler	54
3. Försäkrat intresse	31	10. Självrisk	56
4. Försäkringsbelopp	32	11. Skadeersättningsregler	56
5. Vad försäkringen gäller för	32		
6. Föreskrifter	33	G HUSBOCKSFÖRSÄKRING	58
7. Åtgärder vid skada	33		
8. Skadevärderingsregler	34		
9. Självrisk	36		
10. Skadeersättningsregler	36		
		ÖVRIGT	
C ANSVARFÖRSÄKRING		H SÄRSKILDA FÖRSÄKRINGSVILLKOR	59
1. Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet	37	I ALLMÄNNA AVTALS-BESTÄMMELSER	63
2. När försäkringen gäller	37		
3. Var försäkringen gäller	37		
4. Försäkringsbelopp	37		
5. Vad försäkringen gäller för	37		
6. Vad försäkringen inte gäller för	38		
7. Föreskrifter	40		
8. Åtgärder vid skada	41		
9. Självrisk	42		
10. Skadeersättningsregler	43		

För C Ansvarsförsäkring, D Rättsskyddsförsäkring samt tilläggförsäkringarna G Skogsbrand- och skogsförsäkring svarar Länsförsäkringar Bergslagen.

Översiktlig information om försäkringsvillkoren

Inledning

Vi ger på dessa inledande sidor en översiktlig information om försäkringsvillkoren. Detta för att du ska känna till hur försäkringsvillkoren fungerar på viktiga punkter och lättare kunna hitta i dem. Du bör, förutom dessa inledande sidor, också läsa Egendomsförsäkring A 1-12, särskilt moment A 9-10 **Föreskrifter**.

Den översiktliga informationen blir naturligtvis mycket kortfattad då försäkringsvillkoren är omfattande och ska reglera många olika händelser. Det är den fullständiga texten under respektive avsnitt i försäkringsvillkoren som bestämmer innehållet i ditt försäkringsskydd.

Innehåll

Detta försäkringsvillkor gäller för rörelsedelen i lantbruket. För bostadshus och personligt lösöre gäller försäkringsvillkoren för villahem-, fritidshus- eller hemförsäkring beroende på vad som angetts i försäkringsbrevet.

Försäkringens omfattning framgår av försäkringsbrevet.

Med basbelopp avses det belopp som fastställs enligt lagen om allmän försäkring och som gällde det år skadan inträffade eller tvisten uppkom.

Ditt försäkringsbehov

Vi är angelägna om att försäkringen för Lantbruk täcker ditt försäkringsbehov som lantbrukare. Villkoren har tagits fram efter samråd med Lantbrukarnas Riksförbund (LRF) och Skogsägarnas Riksförbund (SR).

I ditt försäkringsbrev anges vad som är försäkrat, försäkringsform och självrisk. Försäkringsvillkoren är den avtalstext som ligger till grund för vilken ersättning du får vid skada.

Kontrollera att du har rätt omfattning på försäkringsskyddet genom att läsa igenom villkoren och jämföra med försäkringsbrevet.

Vad skyddar försäkringen för Lantbruk?

Försäkringen skyddar lantbruksverksamheten och den egendom som hör till denna.

Grundskyddet, som alla har, indelas i:

- A** **Egendomsförsäkring**
- B** **Driftsavbrottsförsäkring**
- C** **Ansvarsförsäkring**
- D** **Rättsskyddsförsäkring**

Grundskyddet kan kompletteras med:

- E** **Allriskförsäkring**
- F** **Skogsbrand- eller skogsförsäkring**
- G** **Husbocksförsäkring**

(Färgerna ovan återfinns i marginalen på aktuella sidor i villkoren.)

Grundskydd

Tilläggsförsäkringar

Vilka skador ersätts av A Egendomsförsäkring ?

För byggnads-, mark- och verksamhetsinventarier gäller försäkringen vid skadehändelserna brand, explosion, åskslag, elfenomen, stöld, trafikolycka och annan yttre olyckshändelse. Som yttre olyckshändelse betraktas t ex storm, snötryck, och steninkörning. Särskild självrisk 50 % av basbeloppet gäller vid

- påkörning av föremål under arbete på fält eller i skog
- skada orsakad av föremål som kommit in i maskinen.

Genom att komplettera med tilläggsförsäkringen **E Allriskförsäkring** är du skyddad vid "plötslig och oförutsedd skada" enligt följande på byggnads-, mark- och verksamhetsinventarier. Detta innebär att du inte enbart har skydd för yttre olyckshändelser utan även för inre skador t ex maskinhaveri eller axelbrott. Allriskförsäkringen tecknar du generellt eller för enskilda inventarier.

För djur gäller försäkringen bl a vid brand, åskslag, stöld, trafikolycka eller oförutsett avbrott i tillförsel av el, vatten eller värme.

En **begränsad nötkreatursförsäkring** ingår också i försäkringen om så anges i ditt försäkringsbrev, se Egendomsförsäkring A 8.22. Försäkringsgivare är Försäkringsaktiebolaget Agria. Försäkringen gäller om djur dör eller enligt veterinär måste nödslaktas/akut avlivas. Om skadebeloppet inom 10 dagar är lägst ett halvt basbelopp och också är högre än de skadegränsbelopp som anges i ditt försäkringsbrev, ersätts skadan med marknadsvärde högst 10 000 kr per djur. Vill du ha ett bättre skydd bör du teckna Agrias fullständiga nötförsäkring.

För övrig egendom gäller försäkringen för "plötslig och oförutsedd skada" med vissa undantag. "Plötslig" innebär att uppkomsten av skadan ska ha haft ett hastigt förlopp. "Oförutsedd" innebär att skadan ska ha kommit överraskande och att det inte gått att förutse att skadan i den givna situationen skulle ha inträffat.

Exempel på undantag är att försäkringen inte gäller för andra skador än brandskada och skada i samband med transport på obärgad gröda. Om ett oförutsett strömvabrott leder till skada på fjäderfän, och det finns mer än 2 000 fjäderfän, gäller försäkringen endast under förutsättning att larm och reservelverk finns för dessa djur. Om ett oförutsett strömvabrott leder till skada på andra djur gäller att strömvabrottet måste vara minst 24 timmar om du inte har reservelverk.

Vad betyder val av försäkringsform?

Försäkringsformerna är "fullvärde" och "förstarisk". Oavsett vilken av dessa försäkringsformer som väljs, värderas skada enligt samma regler. Försäkringsformen bestämmer däremot vilken ersättning som lämnas. Fullvärde innebär att det inte finns någon bestämd högsta ersättning angiven i försäkringen. Du har försäkrat egendomens fulla värde enligt skadevärderingsreglerna och vi ska lämna ersättning upp till detta värde, med avdrag för självrisk.

Vid förstarisk begränsas ersättningen till det belopp som är angivet i försäkringsbrevet. Du har försäkrat egendomen till en viss del av värdet och vi ersätter maximalt med förstariskbeloppet, även om värdet enligt skadevärderingsreglerna, efter avdrag av självrisk skulle vara högre.

Är värdet enligt skadevärderingsreglerna (skadebeloppet) däremot lägre än förstariskbeloppet ersätter vi skadebeloppet, efter avdrag för självrisk.

Vilken självrisk gäller?

Du kan själv välja självrisknivå i procent av basbeloppet. Om du väljer högre självrisk betalar du lägre premie.

Vid vissa skadehändelser gäller alltid förhöjd självrisk. Dessa framgår av försäkringsvillkoren.

Vilket skydd har investeringar under försäkringsåret?

Försäkringen omfattar automatiskt egendom som tillkommer under försäkringsåret fram till årsförfallodagen. Vid försäkringsårets slut ska investeringarna anmälas så att försäkringen kan ändras enligt de nya uppgifterna. Däremot omfattas inte tillköp av fastighet eller byggnad av investeringskyddet.

Vilka föreskrifter finns?

Vi ställer vissa minimikrav på anläggningens säkerhet. I villkoren finns därför föreskrifter som du måste uppfylla. Föreskrifterna ger också anvisningar om hur t ex brandfarliga arbeten ska utföras.

Är säkerhetsstandarden bättre än vad dessa minimikrav säger, kan du få lägre premie. Ta kontakt med oss beträffande säkerhetsstandarden på din gård och vilka skadeförebyggande åtgärder som kan ge premierabatt.

Om det vid skada konstateras att du brutit mot föreskrifterna kan följden bli att ersättningen sätts ned.

Vad ska jag göra vid skada?

Du ska efter bästa förmåga försöka minska skadans omfattning genom aktiva räddningsåtgärder. Vi ersätter skäligen kostnader för detta. Skadan ska anmälas till oss så snart som möjligt.

Vad ersätter driftsavbrottsförsäkringen?

Du kan få ett avbrott i verksamheten vid egendomsskada, med produktionsförluster som följd.

Driftsavbrottsförsäkringen täcker de förluster du gör under den tid hela eller delar av driften ligger nere. Den täcker också de produktionsstörningar som uppstår inom 24 månader. Du måste vara aktiv och senast inom 6 månader vidta åtgärder för att återuppta produktionen.

Hur läser du villkoren?

Villkoren är indelade i huvudrubriker (**A 1 Vem försäkringen gäller för**) och underrubriker (**A 1.1 Försäkringstagaren**). I det enskilda skadefallet finns tillämpliga bestämmelser under flera rubriker.

Följande exempel på en skada visar hur villkoren är uppbyggda – se **A Egenomsförsäkring**.

En brand skadar maskinhall och verksamhetsinventarier. Av försäkringsbrevet framgår följande:

- maskinhall och verksamhetsinventarier är försäkrade till fullvärde
- vald självrisk är 10 % av basbeloppet.

- **För vem, när och var gäller försäkringen (A 1, 2 och 3)**

Bestämmelserna avgör vem som har rätt till ersättning för skadad egendom samt när och var skada på egendom får inträffa för att försäkringen ska gälla.

- **Försäkrad egendom (A 6)**
Bestämmer vilken egendom som är försäkrad. Försäkrad egendom anges som huvudprincip på försäkringsbrevet. Maskinhall och verksamhetsinventarier är angivna i försäkringsbrevet och därigenom försäkrade.
- **Vad försäkringen gäller för (A 8)**
Under A 8.1 gäller försäkringen för brand på verksamhetsinventarier och under A 8.3 "plötslig och oförutsedd skada" för övrig egendom, i detta fall maskinhallen. Brand är en "plötslig och oförutsedd skada" på maskinhallen. Undantag enligt A 8.4 eller brott mot föreskrift enligt A 9.-10. är inte aktuella att tillämpa i detta skadeexempel.
- **Skadevärderingsregler (A 13)**
Här finns bestämmelser om hur skadorna på maskinhallen och verksamhetsinventarier ska värderas. Åtgärd efter skada samt ålder och skick påverkar värderingen.
- **Självrisk (A 14)**
Avtalad självrisk enligt försäkringsbrevet ska dras av från skadekostnaden. I detta fall gäller 10 % av basbeloppet då ingen särskild självrisk (A 8.5) gäller för skadehändelsen brand.
- **Skadeersättningsregler (A 15)**
Ersättningsbeloppet utgörs av skadebelopp (enligt skadevärderingsreglerna), röjnings-, bärgnings- och räddningskostnad med avdrag för självrisk. I detta fall med fullvärde finns ingen begränsning, utan försäkringstagaren får ersättning med detta belopp.

Till detta kommer eventuell ersättning från **B Driftsavbrottsförsäkring**.

FÖRSÄKRINGSVILLKOR LANTBRUK

Gäller från 1998-12-01

A EGENDOMSFÖRSÄKRING

1. Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för:

1.1 Försäkringstagaren

1.2 Annan än försäkringstagaren

.1 då denne är ägare av egendom som försäkringstagaren ansvarar för eller i avtal uttryckligen har åtagit sig att försäkra

.2 då denne är arbetstagare och ägare av egendom som försäkringstagaren försäkrat

förutsatt att ersättning inte kan erhållas från annan försäkring.

2. När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffat under den tid försäkringen är i kraft (försäkringstiden).

3. Var försäkringen gäller

För byggnad och byggnadsinventarier samt för markanläggningar och markinventarier gäller försäkringen på försäkringsställe som anges i försäkringsbrevet.

För annan egendom gäller försäkringen inom Norden.

4. Försäkrat intresse

Försäkringen avser egendomsskada som är en oundviklig följd av sådan skadehändelse för vilken försäkringen gäller.

Med egendomsskada avses skada på eller förlust av försäkrad egendom som har till följd att egendomens värde minskas eller går förlorat och således inte sådan förlust som uppkommer genom att egendomen t ex inte kan användas på beräknat sätt (driftsavbrottskada se **B Driftsavbrottsförsäkring**).

5. Objekttyper

Egendom indelas i följande objekttyper:

5.1 Byggnad och byggnadsinventarier

.1 Byggnad

Härmed avses ekonomibygnad och fast egendom som hör till sådan byggnad, enligt 2 kap 2 § jordabalken.

.2 Byggnadsinventarier

Härmed avses inventarier som är avsedda för byggnadens användning och inte är en del av byggnadens stomme.

För byggnadsinventarier har försäkringen annan omfattning, se A 8.1, och vid skada gäller andra skadevärderingsregler, se A 13.

Försäkringstagaren

Annan ägare

Försäkringstid

Försäkringsställe

Försäkrat intresse

– Egendomsskada

Byggnad och byggnadsinventarier

– byggnad

– byggnadsinventarier

A Egendomsförsäkring

5.2 Markanläggning och markinventarier

Härmed avses anläggning och inventarier som inte är hänförliga till objekttyperna byggnad, byggnadsinventarier eller verksamhetsinventarier.

.1 Markanläggning

Härmed avses sådan fast anläggning som t ex brunnar, broar, vägar, täckdiken, öppna diken, dammar och invallningar.

.2 Markinventarier

Härmed avses t ex stängsel, utrustning i dammar, ledningar samt pumpar i brunnar, dammar och invallningar.

5.3 Verksamhetsinventarier

Härmed avses egendom som inte är hänförlig till annan objekttyp och som inte anskaffats eller tillverkats för försäljning. Verksamhetsinventarier indelas i:

.1 Självgående maskiner

Härmed avses

.1 självgående maskin för skördarbete eller annat arbete i jordbruket och som inte är registreringspliktig

.2 trafikförsäkringspliktigt men ej registreringspliktigt motordrivet fordon som huvudsakligen används i byggnad för transport av produkter.

Beträffande andra motordrivna fordon som är trafikförsäkringspliktiga, se A 6.2.3.

.2 Övriga inventarier

Härmed avses

.1 maskiner och redskap

.2 verksamhetens förbrukningsartiklar, driv- och smörjmedel, bränsle, gårdscistern, verkstadsutrustning, reservdelslager, byggnadsmaterial, kontorsinventarier och kontorsmaterial

.3 datorer som används i verksamheten och inte är byggnadsinventarier.

5.4 Produkter

Härmed avses verksamhetens

.1 produkter, dock inte skogsprodukter enligt **F Skogsbrand- och skogsförsäkring**

.2 utsäde, foder, strö, handelsgödsel, bekämpningsmedel, emballage och förnödenheter.

5.5 Obärgad gröda

Härmed avses växande gröda eller produkter som skördats men inte placerats på slutligt förvaringsställe. Med växande gröda avses dock inte julgransodling.

5.6 Djur

Härmed avses verksamhetens nötkreatur, får, getter, svin och fjäderfä, dock inte strutsar, vilt, vilt i byggnad, hägn eller voljär.

5.7 Ritningar och arkivalier samt datamedia

Härmed avses verksamhetens

.1 originalritningar och andra originalhandlingar, t ex bokföringsböcker

.2 magnetband, disketter, CD-skivor, skivpackar och dylikt med information.

5.8 Pengar och värdehandlingar

Härmed avses verksamhetens

.1 pengar och gällande frimärken

.2 aktier, obligationer, kuponger, växlar, checkar och andra fordringsbevis.

Markanläggning och markinventarier

– markanläggning

– markinventarier

Verksamhetsinventarier

– självgående maskiner

– övriga inventarier

Produkter

Obärgad gröda

Djur

Ritningar, arkivalier, datamedia

Pengar, värdehandlingar

5.9 Arbetstagares egendom

Härmed avses arbetstagares

- .1 personlig löseegendom, dock inte **pengar och värdehandlingar**
- .2 egendom, som enligt kollektivavtal vid skada ska ersättas av arbetsgivaren.

Arbetstagares egendom

5.10 Annans egendom

Härmed avses egendom i verksamheten enligt A 6.1, som är i försäkringstagarens vård men tillhör annan än försäkringstagaren eller arbetstagare. I egendomens värde ingår även kostnader som försäkringstagaren lagt ned på denna egendom.

Annans egendom

6 Försäkrad egendom

6.1 Försäkringen omfattar endast sådan egendom som ingår i jord- och skogsbruksverksamhet och därmed sammanhängande annan näringsverksamhet och

- .1 som anges i försäkringsbrevet med objekttyp, eller
- .2 som tillkommit under försäkringsåret och tillhör objekttyperna enligt A 5.1 - 5.7, dock inte tillköp av fastighet eller byggnad.

Angiven egendom
Investeringar

Beträffande lämnande av uppgifter för premieberäkning se **Allmänna avtalsbestämmelser**, I 3.21.

Anmärkning

Beträffande försäkrad egendom i Vätskeskadeförsäkring, se A 8.61.

6.11 Försäkringen omfattar också följande egendom med fullvärdeförsäkring eller förstariskförsäkring även om detta inte anges i försäkringsbrevet:

"Fribelopp" för viss egendom

- .1 plansilo utan överbyggnad, gödselplatta, flytgödselbehållare, urinbehållare samtliga av betong och fast monterad gödselpump. Dessa ska vara belägna utanför byggnad och betjäna denna
 - fullvärde
- .2 markanläggningar och markinventarier
 - 2 basbelopp
- .3 obärgad gröda
 - fullvärde
- .4 ritningar och arkivalier samt datamedia
 - 2 basbelopp
- .5 pengar och värdehandlingar
 - förvarade i låst värdeskåp enligt SS 3000, 3150 eller SS-EN 1143-1
 - 2 basbelopp
 - förvarade i låst brand- och dyrksäkert kassaskåp
 - 1 basbelopp
 - förvarade på annat sätt
 - 20 % av basbeloppet
 - vid rån och överfall
 - 2 basbelopp
- .6 arbetstagares egendom, för varje arbetstagare
 - 20 % av basbeloppet eller belopp enligt kollektivavtal
- .7 annans egendom
 - 2 basbelopp.

6.2 Undantag

Följande egendom omfattas av försäkringen endast om detta särskilt anges i försäkringsbrevet:

Undantagen egendom

- .1 egendom hörande till vattenbruk, vatten- eller vindkraftverk
- .2 växthus eller egendom däri
- .3 motordrivna fordon för vilka trafikskadelagen gäller eller registreringspliktigt släpfordon, ej heller motor- och segelbåtar eller luftfartyg.

– vattenbruk, vatten- och vindkraftverk
– växthus
– fordon

A Egendomsförsäkring

Undantaget tillämpas dock inte för trafikförsäkringspliktigt men ej registreringspliktigt motordrivet fordon som används för skördarbete eller annat arbete i jordbruket, eller som huvudsakligen används i byggnad för transport av jordbruksprodukter

- .4 produktiv skog, skogsmark och skogsprodukter (se **F Skogsbrand- och skogsförsäkring**).

– produktiv skog m m

7. Försäkringsform och försäkringsbelopp

7.1 Försäkringsform

- .1 Fullvärdeförsäkring gäller för:
- byggnad med byggnadsinventarier
 - verksamhetsinventarier
 - produkter
 - obärgad gröda
 - djur
- om inte annat anges i försäkringsbrevet.

Fullvärdeförsäkring

Med fullvärdeförsäkring avses att egendomens hela värde enligt skadevärderingsreglerna A 13 är föremål för försäkring. Försäkringen gäller utan försäkringsbelopp.

- .2 Förstariskförsäkring gäller för:
- övrig egendom.

Förstariskförsäkring

Med förstariskförsäkring avses att viss del av egendomens värde är föremål för försäkring. Försäkringen gäller med försäkringsbelopp.

7.2 Försäkringsbelopp

Försäkringsbelopp är de i försäkringsbrevet eller i A 6.11 angivna beloppen till vilka egendomen är försäkrad.

Försäkringsbelopp

Anmärkning

Beträffande försäkringsbelopp i **Vätskeskadeförsäkring**, se A 8.62.

7.21 Förstariskförsäkrad egendom

De vid försäkringsårets början gällande försäkringsbeloppen för förstariskförsäkrad egendom anses vid varje tidpunkt därefter vara ändrade med de belopp varmed egendomens värde ändrats genom

- investering som tillkommit under försäkringsåret, dock inte tillköp av fastighet eller byggnad
- prisändring enligt tillämpliga index för lantbruksnäringen.

Värdeökning

– investering

– prisändring

8. Vad försäkringen gäller för

Här anges för respektive objekttyp (se A 5) de skadehändelser försäkringen gäller för (se A 8.1-8.4 och 8.63), om inte annat anges i försäkringsbrevet.

Anmärkning

För egendom hänförlig till **Annans egendom** (se A 5.10) gäller försäkringen med samma omfattning som för egen egendom.

8.1 Byggnads-, mark- och verksamhetsinventarier

Försäkringen gäller för skada genom

- brand – varmed förstås eld som kommit lös
- explosion
- åskslag
- elfenomen som leder till fysisk skada på installationen (t ex kortslutning, överslag, överspänning)

Byggnads-, mark- och verksamhetsinventarier

- stöld eller uppsåtlig skadegörelse
- trafikolycka
- annan yttre olyckshändelse.

Undantag, se A 8.4.

8.2 Djur

Försäkringen gäller för skada genom

- brand – varmed förstås eld som kommit lös
- explosion
- åskslag
- elfenomen (t ex kortslutning, överslag, överspänning)
- oförutsett avbrott i tillförsel av el, gas, vatten eller värme (se A 8.4.3-8.4.4)
- storm, hagel eller snötryck
- stöld, uppsåtlig skadegörelse eller tjuvslakt
- trafikolycka
- vätskeutströmning
- jordskred, jordras, bergras, lavin, jordskalv, översvämning eller dammbrott.

Undantag, se A 8.4.

Försäkringen gäller också vid skada på djur som är en oundviklig följd av sådan skada som försäkringen gäller för.

8.22 Begränsad nötkreatursförsäkring

Försäkringsgivare är Försäkringsaktiebolaget Agria.

Begränsad nötkreatursförsäkring ingår endast om så angetts i försäkringsbrevet.

Utöver vad som anges och med ändring av häremot stridande bestämmelser i **A Egendomsförsäkring** gäller följande:

8.22.1 Vad försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för skada genom sjukdom och olycksfall på nötkreatur, utöver skada enligt A 8.2. Med skada avses att djur

- dör
- insjuknar eller skadas, så svårt att de enligt veterinär måste nödslaktas eller akut avlivas
- kommer bort

se dock A 8.22.2 och A 12.3.

Ersättning lämnas inte enligt **B Driftsavbrottsförsäkring**.

8.22.2 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada enligt A 8.22.1

- .1 genom mastit såväl klinisk som subklinisk
- .2 genom sådant skadefall som förelegat (påbörjats) när försäkringen trädde i kraft, oavsett om skadefallet avser dolda fel. Skadefall anses ha inträffat när skadan eller sjukdomen enligt veterinärmedicinsk erfarenhet påbörjats oavsett när skadan eller sjukdomen först kunnat iakttas
- .3 genom grov vårdslöshet, grov vanvård eller djurplågeri
- .4 vars uppkomst eller omfattning väsentligt påverkats av bristande skötsel eller tillsyn eller brister i djurets stallmiljö

Djur

BEGRÄNSAD
NÖTKREATURS-
FÖRSÄKRING

– vad försäkringen
gäller för

– undantag

A Egendomsförsäkring

- .5 på grund av ålder, bristande eller upphörd avelsduglighet, låg produktion eller saneringsslakt. Med saneringsslakt avses slakt av kliniskt friska djur på grund av salmonella, epizootilagens sjukdomar, BVD, höga celltal, m fl sjukdomar
- .6 om inte veterinär har tillkallats så fort ett djur har insjuknat, visat slöhet eller avmagrat
- .7 om inte ett sjukt djur har hållits under veterinärvård och veterinärens samt försäkringsbolagets föreskrifter har följts under hela sjukdomstiden.

8.22.3 Försäkringsform och försäkringsbelopp

Nötkreatur som omfattas av A 8.22 är förstariskförsäkrade med ett försäkringsbelopp på 10 000 kr per djur.

– försäkringsform,
försäkringsbelopp

8.22.4 Skadevärderingsregler

Skadebeloppet beräknas enligt följande. Skadat djur värderas högst till marknadsvärde enligt Egendomsförsäkring A 13.4. Avdrag görs vid beräkningen för eventuellt slaktvärde.

– skadebelopp

För mjölkkor som kalvat utbetalas, utöver skadebeloppet, alltid 3% av basbeloppet per ersatt djur för mjölkförluster.

8.22.5 Skadegräns

Skada ersätts om skadebeloppet enligt A 8.22.4 inom 10 dagar uppgår till minst det i försäkringsbrevet angivna skadegränsbeloppet, dock lägst 50% av basbeloppet.

– skadegräns

Försäkringen gäller utan avdrag för självrisk.

8.3 Övrig egendom

Försäkringen gäller för plötslig och oförutsedd skada. Med skada förstås även förlust av egendom.

Övrig egendom

8.4 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada enligt A 8.1-8.3:

Undantag

- .1 som är av sådan art att den inte påverkar egendomens användbarhet eller består i skada på förbrukningsmateriel
- .2 vars uppkomst eller omfattning väsentligt påverkats av
 - felaktig eller bristfällig konstruktion, felaktigt utförande eller material, ingrepp i bärande stomme
 - eftersatt underhåll, bristande skötsel eller tillsyn
- .3 på fjäderfän genom oförutsett avbrott i tillförsel av el, gas, vatten eller värme.
Undantaget tillämpas dock inte
 - för fjäderfäbesättningar med mindre än 2 000 fjäderfän (se särskilda självrisker A 8.56)
 - för fjäderfäbesättningar om larm och reservverk finns som uppfyller kraven i föreskrifterna A 9.363 och 9.353
- .4 på annan egendom än fjäderfän och slaktsvin genom oförutsett avbrott i tillförsel av el kortare tid än 24 timmar. Undantaget tillämpas dock inte om reservverk finns som uppfyller kraven i föreskrifterna A 9.353
- .5 genom kondens, fukt, korrosion, rost, frätning, oxidation, beläggning, röta, svamp, mögel, bakterier, virus, insekter, skadedjur, rovfåglar, rovdjur eller lagring. Undantaget tillämpas dock inte om skadan är en oundviklig följd av skada som försäkringen i övrigt gäller för
- .6 genom av annan än försäkringstagaren utförd yrkesmässig transport, förflyttning, behandling, demontering, reparation, bearbetning eller montering

<p>.7 på utomhus förvarade produkter genom väderpåverkan, översvämning eller orsakad av djur</p> <p>.8 på obärgad gröda. Undantaget tillämpas dock inte vid skada genom brand eller i samband med transport</p> <p>.9 på växthus, plasthall, båthus, sjöbod, tält eller annan täckningsanordning eller däri befintlig egendom genom snölast, annan väderpåverkan eller översvämning</p> <p>.10 som orsakats av dammbrott i kraftverksdamm eller regleringsdamm för elkraftproduktion.</p>	<p>Särskilda självrisker</p>
<p>8.5 Särskilda självrisker</p> <p>8.51 Stöld av och skadegörelse på egendom i lokal som inte uppfyller låskraven enligt A 11 eller under bar himmel. Gäller inte djur Självrisken är vald självrisk enligt försäkringsbrevet (se A 14) plus 10 % av basbeloppet.</p>	<p>– stöld, skadegörelse</p>
<p>8.52 Skada genom översvämning Självrisken är 50 % av basbeloppet.</p>	<p>– översvämning</p>
<p>8.53 Skada på egendom som blir påkörd med eget fordon Självrisken är 50 % av basbeloppet.</p>	<p>– påkörningsskada eget fordon</p>
<p>8.54 Skada på egendom som uppkommit genom påkörning av föremål under arbete på fält eller i skog Självrisken är 50 % av basbeloppet.</p>	<p>– påkörningsskada</p>
<p>8.55 Skada på byggnads-, mark- och verksamhetsinventarier som orsakats av föremål som kommit in i maskinen/inventarien Självrisken är 50 % av basbeloppet.</p>	<p>– föremål in i maskinen/inventarien</p>
<p>8.56 Skada på besättningar med mindre än 2 000 fjäderfän eller slaktsvin oavsett besättningsstorlek, genom oförutsett avbrott i tillförsel av el, gas, vatten eller värme och som inte uppfyller kraven på larm och reservverk (fjäderfän) respektive larm (slaktsvin) enligt föreskrifterna A 9.363 och 9.353 Självrisken är 15 % av skadebeloppet.</p>	<p>– larm och reservverk saknas</p>
<p>8.57 Skada på personalutrymme orsakad av läckande våtisolering Självrisken är 20 % av basbeloppet.</p>	<p>– personalutrymme</p>
<p>8.6 Vätskeskadeförsäkring</p>	<p>VÄTSKESKADE-FÖRSÄKRING</p>
<p>8.61 Försäkrad egendom Försäkringen omfattar mark, grundvatten, vattentäkt, vattendrag, sjö och annat vattenområde.</p>	<p>– försäkrad egendom</p>
<p>8.62 Försäkringsbelopp Försäkringsbeloppet är 25 basbelopp (förstariskförsäkring).</p>	<p>– försäkringsbelopp</p>
<p>8.63 Vad försäkringen gäller för Försäkringen gäller för skada genom oförutsedd utströmning av vätska från cistern, tank eller annan behållare samt förmögenhetsförlust som är en direkt följd av skadan.</p>	<p>– utströmning</p>
<p>8.64 Särskild självrisk Självrisken är 50 % av basbeloppet.</p>	<p>– självrisk</p>

A Egendomsförsäkring

9-10 Föreskrifter

9.1 Allmänna föreskrifter

- .1 Försäkringstagaren ska iakttä aktsamhet och vidta åtgärder för att förebygga skada. Detta innebär bl a att ordningen ska vara god i utrymmen där brand lätt kan uppstå (t ex verkstad, garage, pannrum och foderberedningsutrymme).
- .2 Försäkrad egendom får inte användas under förhållanden som innebär onormal påfrestning på egendomen.
- .3 Den försäkrade ska följa de föreskrifter och regler som
 - anges i försäkringsbrevet
 - meddelas av tillverkare, leverantör, besiktningsman, veterinär eller motsvarande
 - meddelas av myndighet
 - anges i lag eller förordning, t ex om
 - brandfarliga varor
 - explosiva varor
 - elektrisk starkströmsanläggning (starkströmsföreskrifter)
 - hälso- och miljöfarliga varor
 - djurskydd
 - anges i Jordbruksverkets byggråd (JBR)
 - anges i vägtrafikkungörelsen
 - anges i A 9.1 - 10.1.

9.2 Upplysningar

- .1 I föreskrifterna talas om tändskyddande beklädnad, brännbart och obrännbart material samt lättantändliga ämnen.

Med tändskyddande beklädnad menas material som godkänts som sådant enligt CITACs godkännandelista (Svenskt Bygggodkännande AB). Till exempel 13 mm gipsplatta, 8 mm cementbunden spånskiva eller 8 mm fibercementskiva.

Med brännbart material menas t ex träpanel, spånskiva eller plywood och med obrännbart material menas t ex betong, sten eller gips.

Exempel på lättantändliga ämnen är hö, halm, papperssäckar, spån eller brännbara plaster.
- .2 Råd och anvisningar om hur skada genom brand, explosion, elfenomen och åska m m förebyggs och begränsas har utarbetats av Lantbrukets Brandskyddskommitté (LBK). Där LBKs rekommendationer är ett krav anges detta i villkoret. LBKs rekommendationer kan beställas genom ditt Länsförsäkringsbolag.
- .3 Beträffande påföljd vid skada då föreskrift åsidosatts se A 10.1.

9.3 Särskilda föreskrifter

9.31 Brandsläckning

Brandsläckningsberedskap ska finnas i den utsträckning som anges av bolaget och kommunens räddningstjänst.

Minst två brandsläckare av lägst ABE III (eller motsvarande) ska alltid finnas på självgående samt bogserad storbalspress (rundbals- och fyrkantspress). På bogserad storbalspress får dock en av släckarna vara placerad på traktorn som drar pressen.

FÖRESKRIFTER

Allmänna föreskrifter

Upplysningar

Särskilda föreskrifter

– brandsläckning

Minst en brandsläckare av lägst ABE III (eller motsvarande) ska alltid finnas på

- självgående skördemaskin
- övriga självgående maskiner som väger mer än 600 kg och som inte omfattas av RUS (se A 9.41.5) samt är tillverkade efter 1999-01-01. För storbalspressar gäller dock ovanstående krav.

Vid arbete med hökanon eller halmhack ska alltid en brandsläckare av lägst typ ABE III (eller motsvarande) finnas tillgänglig.

Vid brandfarliga heta arbeten ska släckutrustning enligt A 9.346 finnas.

Vid tillfällig inkörsel med motorredskap i djurstall ska brandsläckningsutrustning enligt A 9.47 finnas.

Brandsläckningsutrustning ska alltid hållas i funktionsdugligt skick och vara lättillgängliga.

9.32 Brandlarm och brandvarningssystem

Brandlarm och brandvarningssystem ska finnas i den utsträckning som anges av bolaget och kommunens räddningstjänst.

Anläggningen ska vara godkänd av bolaget och hållas i funktionsdugligt skick. Provning av anläggningen ska göras enligt bolagets anvisningar.

9.33 Brandsektionering

Om lägre premie erhålls på grund av brandsektionering ska branddörr, brandlucka eller annan liknande sektionering alltid vara stängd under tider då inte någon person arbetar i byggnaden nära brandsektioneringen.

Brandsektioneringar, inklusive dörrar och luckor ska kontinuerligt underhållas och alltid vara i funktionsdugligt skick.

9.34 Brandfarlig sysselsättning

9.341 Öppen eld

Öppen eld får inte förekomma inom 15 meter från byggnad eller upplag av lättantändliga ämnen.

Öppen eld får inte förekomma i djurstall eller annan byggnad med brännbart material eller lättantändliga ämnen.

Eld eller annan brandfarlig verksamhet får inte handhas på sådant sätt att brand kan uppstå.

9.342 Upplag

Upplag av lättantändliga ämnen får inte finnas inom 15 meter från byggnad.

9.343 Bränning av halm eller avfall

Bränning får förekomma endast enligt myndigheternas anvisningar.

Detta innebär bla att:

- miljöfarligt avfall normalt aldrig får brännas
- i god tid innan bränningen påbörjas ska anmälan göras till kommunens räddningstjänst.

Bränning får inte utan särskilt tillstånd av kommunens räddningstjänst ske närmare byggnad eller upplag av lättantändliga ämnen än 75 meter.

Avståndet till brännbar växande gröda, skog, fordon eller maskiner måste vara minst 40 meter. Vid bränning av stubb och halmrester på fält måste dessutom ett bälte på minst 2 meters bredd plöjas runt det område som ska eldas.

Bränning får inte påbörjas då stark vind råder eller förväntas enligt väderleksrapporten.

– brandlarm och varningssystem

– brandsektionering

Brandfarlig sysselsättning

– öppen eld

– upplag

– bränning av halm eller avfall

A Egendomsförsäkring

9.344 Upptining

Upptining med elström får utföras endast av behörig elinstallatör. Svetsläga, blåslampa, varmluftspistol eller dylikt får inte användas.

– upptining

9.345 Tobaksrökning

Tobaksrökning får inte ske

- i djurstall
- i lokal med brännbart material eller lättantändliga ämnen, eller i andra lokaler där brandskada på grund av tobaksrökning kan uppstå
- vid upplag med brännbart material, lättantändliga ämnen eller annat som kan antändas av tobaksrökning.

– tobaksrökning

9.346 Brandfarliga heta arbeten

Med brandfarliga heta arbeten avses svetsning och skärning med elektricitet eller gas, lödning, bearbetning med snabbgående verktyg (t ex slipning eller skärning med rondell) och annat arbete som medför uppvärmning och gnistbildning.

– brandfarliga heta arbeten

.1 Brandfarliga heta arbeten får utföras vid **permanent arbetsplats** inomhus (t ex gårdsverkstad) endast om:

– permanent

- golv är av obrännbart material
- väggar och tak är brandisolerade för att motstå brandspridning under 60 min (EI 60) och har tändskyddande beklädnad. För permanent arbetsplats i friliggande byggnad (t ex gårdsverkstad) som i huvudsak endast innehåller gårdsverkstad eller garage och som ligger mer än 15 meter från annan byggnad krävs endast tändskyddande beklädnad på väggar och tak
- dörrar och fönster är utförda enligt LBKs rekommendationer för garage och gårdsverkstad
- arbetsplatsen är städad och lättantändligt material t ex hö, halm eller papperssäckar inte finns vid arbetsplatsen
- 1 st brandsläckare av lägst typ ABE III (eller motsvarande) finns vid arbetsplatsen.

.2 Brandfarliga heta arbeten får utföras vid **tillfällig arbetsplats** inomhus eller utomhus i närheten av byggnad eller brännbart material endast om

– tillfällig

- arbetsplatsen är städad och vid behov vattnad
- brännbart material på och i närheten av arbetsplatsen har flyttats, skyddats eller avskärmats genom övertäckning med t ex blöt presenning. Eller om detta inte kan ske, materialet fuktats väl med vatten, brännbara byggnadsdelar är kontrollerade, skyddade och kan göras åtkomliga för släckinsats
- springor, hål, genomföringar och andra öppningar på och invid arbetsplatsen är tätade och kontrollerade med hänsyn till fara för brand
- 1 st brandsläckare av lägst typ ABE III (eller motsvarande) och en vattenslang med vattentryck fram till strålmunstycke eller 2 st brandsläckare av lägst typ ABE III (eller motsvarande) finns vid arbetsplatsen
- brandvakt, förutom den som utför arbetet finns. Den person som är brandvakt ska kontinuerligt bevaka arbetsplatsen och kunna hantera släckutrustning. Även under raster och efter arbetets slut ska arbetsplatsen bevakas av brandvakt tills risk för brand inte bedöms föreligga. Brandvakt ska dock alltid ha arbetsplatsen under uppsikt minst en timme efter avslutade brandfarliga heta arbeten
- alla entreprenörer (även andra lantbrukare) som utför arbetet på fastigheten ska minst ha giltigt certifikat enligt Svenska Brandförsvärsförbundets (SBF) behörighetsutbildning för heta arbeten eller motsvarande.

- 9.35 Elanläggning**
- 9.351 Allmänt**
Elanläggningar ska uppfylla i Sverige gällande starkströmsföreskrifter (Elsäkerhetsverkets starkströmsföreskrifter).
Elinstallationsarbete får endast utföras av behörig elinstallatör eller av honom anställd yrkesman.
- 9.352 Revisionsbesiktning**
Av försäkringsbrevet framgår om gården ska revisionsbesiktigas.
Elektrisk starkströmsanläggning inom ekonomibygnad ska revisionsbesiktigas på försäkringstagarens bekostnad. Besiktningen ska utföras av besiktningsman som godkänts av Svenska Brandförsvarsförningens Elektriska Nämnd eller av bolaget.
Revisionsbesiktning ska ske minst vart tredje kalenderår.
Vid revisionsbesiktning gjorda anmärkningar ska av behörig person rättas inom två månader efter besiktningen. Intyg om utförd besiktning, gjorda anmärkningar och vidtagna åtgärder ska av försäkringstagaren visas för bolagets representanter på begäran.
- 9.353 Reservverk**
Reservverk ska vara så dimensionerat att drift av anläggningen säkerställs. På aggregatet ska göras fortlöpande underhållsservice, tex efter anvisning av tillverkaren, så att aggregatet hålls i funktionsdugligt skick. Provkörning av reservverk ska ske minst varannan månad. Anteckningar om utförd service och provkörning ska göras i en särskild driftsjournal.
- 9.36 Datautrustning, larm och annan elektronisk utrustning**
- 9.361 Allmänt**
Dator, mikroprocessor, larm och annan åskkänslig elektronik ska överspänningsskyddas. Dator ska ha åsköverspänningsskydd enligt LBKs rekommendationer. Överspänningsskydd ska vara fackmannamässigt installerat. Larm och annan överspänningsskänslig elektronik ska åsköverspänningsskyddas på samma sätt som anges för dator i LBKs rekommendationer.
- 9.362 Dator**
Dator och mikroprocessor ska ha utrustning som skyddar mot skador som kan uppstå genom strömavbrott eller variationer i nätspänningen.
Reservdelar ska finnas eller kunna skaffas fram inom 24 timmar. Alternativt kan ett serviceavtal tecknas med samma tidsgräns.
- 9.363 Larm**
Larmanläggning ska vara godkänd av bolaget och hållas i funktionsdugligt skick. Provning av larmanläggning ska göras minst varannan månad. Anteckningar om utförd provning ska göras i en särskild driftsjournal.
Larmanläggning ska minst en gång per år kontrolleras av fackman. Påvisade brister ska omgående åtgärdas.
- 9.364 Datamedia**
- .1 Förvaring av originalprogram**
Original exemplar av programvara ska förvaras på sådant sätt att originalet och installerat program inte kan skadas vid samma tillfälle.
- .2 Rutin för säkerhetskopiering av användarfiler**
Säkerhetskopior av användarfiler i två exemplar ska framställas minst en gång per vecka eller med den högre frekvens som vanligen tillämpas inom den försäkrades verksamhetsområde. Säkerhetskopior ska vara korrekta och funktionsdugliga.
Säkerhetskopior ska förvaras skilda från originalet och från varandra på sådant sätt att dessa inte kan skadas vid samma tillfälle.

Elanläggning

– allmänt

– revisionsbesiktning

– reservverk

Dator, larm m m

– allmänt

– dator

– larm

– datamedia

A Egendomsförsäkring

9.37 Värmeanordningar

9.371 Bränsle

Bränsle (t ex eldningsolja, energigas, ved, flis eller halm) ska hanteras och förvaras enligt LBKs rekommendationer.

9.372 Uppvärmning och torkning

Uppvärmnings- och torkanläggning samt hetvattentvätt ska anordnas enligt LBKs rekommendationer.

Det innebär bl a speciella krav på utförandet av pannrum, luft- och rökkanaler samt förvaring av bränsle. Beträffande elevatorer och andra transportanordningar, se A 9.38.

Innan uppvärmnings- eller torkanläggning tas i bruk ska den godkännas av bolaget.

9.373 Värmeapparat

Värmeapparat ska vara godkänd för den lokal den används i.

Elvärmeapparat ska vara typgodkänd av Svenska Elektriska Materialkontrollanstalten (SEMKO), behörig myndighet eller rekommenderad av LBK för ändamålet.

Energigaseldad elvärmeapparat ska vara typgodkänd av Svenska Gasverksföreningen, SP (Sveriges Provnings- och Forskningsinstitut) eller behörig myndighet för ändamålet.

Värmeapparat med flytande bränsle ska vara typgodkänd av SP eller behörig myndighet.

9.374 Särskilda anordningar

Anordningar där risk för överhettning föreligger, t ex spisplattor, kaffebryggare och bastu ska vara försedda med ej urkopplingsbar timer.

9.38 Transportanordningar

Med transportanordningar avses anordningar som transporterar foder, spannmål och dylikt horisontellt eller vertikalt, t ex elevatorer, skruvar, transportfläktar och bandtransportörer.

- Bandtransportör för horisontella transporter ska vara försedd med varvtalsvakt enligt LBKs rekommendationer
- Elevator för vertikala transporter som har skopor monterade på rem ska vara försedd med av LBK rekommenderad låghastighetsvakt
- Alla lager ska vara av kul- eller rullagertyp och vara inbyggda så att de är skyddade mot föroreningar (dammtätt utförande)
- Alla lager, transmissioner och elutrustningar ska vara lätt åtkomliga för rengöring och kontroll
- Höfördelare ska i ihopskjutet läge via inspektionsplattform vara lätt åtkomlig för daglig rengöring och kontroll av elutrustning m m.

9.39 Krossar och kvarnar

Alla nytillverkade krossar och kvarnar med remtransmission som installeras efter 1996-01-01 ska vara försedda med varvtalsvakt enligt LBKs rekommendationer. Varvtalsvakt ska kontrolleras varannan månad enligt LBKs rekommendationer.

9.4 Motorredskap, motorfordon och stationär förbränningsmotor

9.41 Definitioner

.1 Motorredskap

Med motorredskap avses här t ex traktor, lastmaskin, gaffeltruck, snöskoter, terrängskoter eller självgående maskin (se A 5.31). Med motorredskap avses här inte motorredskap vars startbatteri har avlägsnats.

Värmeanordning

– bränsle

– uppvärmning, torkning

– värmeapparat

– kaffebryggare, bastu mm

Transportanordningar

Krossar och kvarnar

Definitioner

– motorredskap

<p>.2 Motorfordon Med motorfordon avses här bil (t ex personbil, lastbil), motorcykel eller moped.</p> <p>.3 Motordrivna fordon Med motorfordon avses här samtliga fordon som drivs med förbränningsmotor.</p> <p>.4 Stationär förbränningsmotor Med stationär förbränningsmotor avses här fast uppställd motor, t ex för drift av reservelverk.</p> <p>.5 Godkänt elsystem enligt RUS Godkänt elsystem ska uppfylla kraven enligt "RUS-reglerna". RUS-reglerna utgör för försäkringsbolagen gemensamma minimikrav för att kunna teckna försäkring. Reglerna ges ut av Försäkringsförbundet.</p> <p>.6 Huvudströmbrytare Huvudströmbrytare är en avstängningsanordning som bryter maskinens strömtillförsel från batteriet. Huvudströmbrytare med anslutningar ska uppfylla kraven enligt RUS 127 kap 6. Strömmen ska brytas med huvudströmbrytaren när maskinen lämnas utan tillsyn samt vid uppställning, reparation och rengöring.</p> <p>.7 Garage Med garage avses här lokal som ska uppfylla LBKs rekommendationer. för garage/gårdsverkstad. Upplag av lättantändliga ämnen får inte finnas i garage.</p> <p>.8 Gnistsläckare Gnistsläckare ska vara utformad och monterad så att den effektivt hindrar utströmning av gnistor tillsammans med avgaserna från motor.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – motorfordon – motordrivna fordon – stationär förbränningsmotor – godkänt elsystem – huvudströmbrytare – garage – gnistsläckare
<p>9.42 Allmänt Motorfordon, motorredskap och stationär förbränningsmotor ska hållas i gott skick och motorn hållas ren och fri från lättantändliga ämnen. Elsystemet, inkl huvudströmbrytare, på motorredskap och stationära förbränningsmotorer ska uppfylla kraven enligt RUS 127 kap 6. Självgående maskin enligt A 5.31 ska alltid vara försedd med huvudströmbrytare. Annan uppställningsplats än som anges i A 9.43-9.46 får endast användas efter samråd med bolaget och kommunens räddningstjänst.</p>	<p>Allmänt</p>
<p>9.43 Uppställning av traktorer, skördetröskor och andra motorredskap</p>	<p>Uppställning av traktorer, skördetröskor, motorredskap</p>
<p>9.431 Med dieselmotor, godkänt elsystem och huvudströmbrytare enligt RUS</p> <p>.1 Krav på lokal Lokalens golv ska vara av obrännbart material. Brännbart material (oskyddat trä eller annan brännbar konstruktion) får inte finnas närmare än 2 meter ovanför motorredskapet och i övrigt ej närmare än 1 meter från motorredskapet. Angivna avstånd får minskas till hälften om brännbart material eller konstruktion förses med tändskyddande beklädnad. Tändskyddande beklädnad ovanför uppställningsplatsen ska minst täcka en yta motsvarande redskapets längd respektive bredd, öka med en meter på var sida om redskapet.</p> <p>.2 Krav på avstånd till lättantändliga ämnen Hö, halm eller upplag av andra lättantändliga ämnen får inte finnas närmare redskapet än 6 meter.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – med dieselmotor, godkänt elsystem och huvudströmbrytare enligt RUS

A Egendomsförsäkring

9.432 Med dieselmotor och ej godkänt elsystem enligt RUS

Får ej ställas upp i byggnad.

– dieselmotor

9.433 Med ej dieseldriven motor

Lokalen ska uppfylla bestämmelserna för garage.

– ej dieselmotor

9.434 Motorredskap som inte omfattas av RUS

Lokalen ska uppfylla bestämmelserna för garage.

– ej RUS

9.44 Uppställning av personbilar, lastbilar och andra motorfordon

9.441 Med dieselmotor

Lokal ska uppfylla bestämmelserna för garage.

Uppställning av personbilar, lastbilar, motorfordon
– dieselmotor

9.442 Med ej dieseldriven motor

Lokalen ska uppfylla bestämmelserna för garage.

– ej dieselmotor

9.45 Undantag – uppställning av motordrivna fordon

Uppställning av

- motorredskap som väger mindre än 600 kg (t ex åkgräsklippare, minigrävare och snöskotrar)
- person- och lastbilar med dieselmotor

och som inte omfattas av RUS men som har elsystem med huvudströmbrytare som säkerhetsmässigt ligger i nivå med RUS 127 kap 6, kan efter bolagets medgivande få ställas upp enligt A 9.431.

Undantag – uppställning av motordrivna fordon

9.46 Uppställning av motordrivna fordon vars batteri är bortmonterat

Motordrivna fordon får ställas upp i annan lokal än garage under förutsättning att startbatteriet har avmonterats före placeringen på uppställningsplatsen.

Motor får inte stannas eller startas i sådan lokal.

Uppställning motordrivna fordon

9.47 Tillfällig inkörsel i annan lokal än garage

Inkörsel med motorredskap får ske för transportändamål. Motorredskapet får inte vara kvar i lokalen längre tid än som behövs för att utföra arbetsuppgifterna.

Inkörsel i djurstallar får endast ske med dieseldrivet motorredskap. Om motorredskapet inte omfattas av RUS ska elsystemet med huvudströmbrytare ändå säkerhetsmässigt ligga i nivå med RUS 127 kap 6. Inkörsel i djurstallar med icke dieseldrivet motorredskap får dock undantagsvis ske, efter medgivande av bolaget, om elsystemet med huvudströmbrytare säkerhetsmässigt ligger i nivå med RUS 127 kap 6. Vid inkörsel i djurstall ska alltid en brandsläckare av lägst typ ABE III (eller motsvarande) finnas i lokalen.

Samtliga motorredskap, utom sådana med dieselmotorer ska vara försedda med gnistsläckare.

Minst 1 meter avstånd ska hållas mellan det heta avgasröret och brännbart material eller lättantändliga ämnen.

Icke dieseldrivna motorer får inte stannas och åter startas i sådan lokal.

Tillfällig inkörsel

9.48 Stationär förbränningsmotor

Stationär förbränningsmotor ska vara försedd med gnistsläckare.

Stationär förbränningsmotor ska utomhus placeras minst 6 meter från byggnad och från upplag av lättantändliga ämnen. Motorn får placeras inomhus om lokalen uppfyller kraven för garage och avgasrör utformas i samråd med bolaget enligt rekommendationerna för skorsten i LBKs rekommendationer.

Stationär förbränningsmotor

Anmärkning

Gäller även traktor i stationär drift.

<p>9.49 Gasdrift eller batteridrift Uppställning och inkörsel av gasdrivet eller batteridrivet motorfordon eller motorredskap samt uppställning av gasdriven stationär motor får endast ske efter bolagets godkännande.</p>	<p>Gasdrift, batteridrift</p>
<p>9.50 Laddning av batterier Laddning av batterier ska utföras i ett väl ventilerat utrymme, enligt LBKs rekommendationer. I djurstallar får laddning endast ske på särskilt avskärmat plats enligt LBKs rekommendationer. I lokal av typ foderutrymme och loge får laddning endast ske i särskilt rum med golv, väggar, tak och dörr vilka samtliga uppfyller brandklass EI 30 och är försedda med tändskyddande beklädnad. Laddningsplats för fodervagn ska alltid vara avskild från påfyllningsplats.</p>	<p>Batteriladdning</p>
<p>9.51 Tankning och förvaring av motorbränsle Tankning av motorfordon eller motorredskap får inte ske inomhus eller inom 6 meter från byggnad. Tankning får aldrig ske då motorn är igång. Förvaring av motorbränsle och andra brandfarliga vätskor ska ske enligt LBKs rekommendationer.</p>	<p>Tankning</p>
<p>9.52 Cistern för brandfarliga vätskor Cistern ska uppfylla vad som sägs i förordningen om brandfarliga vätskor inklusive gällande tillämpningsföreskrifter. Cistern ska vara försedd med elektroniskt överfyllnadsskydd. Besiktning av cistern för brandfarliga vätskor med tillhörande utrustning och skyddsanordningar ska utföras av sakkunnig person dels när den tas i bruk, dels därefter vart 12e år. Den sakkunnige ska vara auktoriserad av SWEDAC (Styrelsen för teknisk ackreditering) eller annan behörig myndighet. Intyg över utförd besiktning ska av försäkringstagaren visas för bolagets representant på begäran. Besiktningsskravet gäller ej för cistern som är placerad inomhus på betonggolv. Beträffande krav på låsanordning för cistern, se A 11.3.</p>	<p>Cistern</p> <p>– besiktning</p>
<p>9.53 Snölast på tak Byggnaders tak ska skottas om onormalt stora mängder snö samlas på taken.</p>	<p>Snölast</p>
<p>9.54 Rabatt eller lägre premie på grund av skadeförebyggande åtgärder Försäkringstagare som erhåller rabatt eller lägre premie på grund av skadeförebyggande åtgärder ska tillse att förutsättningarna för rabatt eller lägre premie inte ändras. Detta innebär bl a att utrustning som t ex brandsläckare, slangrullar, varvtalsvakter, jordfelsbrytare, LBK-godkända halmhacknings- och hökanonanläggningar ska hållas i funktionsdugligt skick samt att ändrade förhållanden ska anmälas till bolaget.</p>	<p>Skadeförebyggande rabatt</p>
<p>10.1 Påföljd vid åsidosättande av föreskrift</p>	<p>Påföljd vid åsidosättande</p>
<p>10.11 Föreskrifter vid brandfarliga heta arbeten Har föreskrift inte följts sätts ersättningen ned med 30% dock med lägst ett och högst tio basbelopp. Nedsättningen kan minskas om särskilda skäl föreligger.</p>	<p>– brandfarliga heta arbeten</p>
<p>10.12 Annan föreskrift Har föreskrift inte följts sätts ersättningen ned med 20% dock med lägst ett halvt och högst tio basbelopp. Nedsättningen kan minskas om särskilda skäl föreligger. Nedsättning görs dock inte</p>	<p>– annan föreskrift</p>
<p>– om det kan antas att skadan skulle ha inträffat även om föreskriften uppfyllts</p>	

A Egendomsförsäkring

- om den som skulle tillse att föreskriften uppfyllts inte kan lastas för att den åsidosatts
- för skada genom snölast vid extrema väderleksförhållanden under förutsättning att det på grund av väderleksbetingelserna inte varit möjligt att undanröja snön samt att tidigare snöbelastning inte väsentligt påverkat skadan.

11. Låsanvisningar

11.1 Allmänt

Byggnad, lokal i byggnad och låsanordning ska i sin helhet ge ett godtagbart skydd mot inbrott och försvåra bortförande av egendom.

Med lokal menas även arbets- och redskapsbod, dock inte motordrivna fordon.

11.2 Krav på byggnad, lokal i byggnad och låsanordning

.1 Krav på byggnad och lokal i byggnad

Byggnad och lokal i byggnad ska ha golv, väggar, tak, dörrar och fönster som är svåra att forcera.

.2 Krav på låsanordning

Byggnad och lokal i byggnad ska ha dörrar, portar och luckor låsta med av försäkringsbolaget godkänd låsenhet med lås och slutbleck. Alternativt kan av försäkringsbolaget godkänt hänglås och beslag användas. Hänglås ska vara av minst klass 2. Dörr, port och lucka anses inte vara låst om nyckel har lämnas kvar i låset.

För pardörrar gäller dessutom att den ena dörren ska vara reglad upp- och nedtill med säkrade kantreglar eller på likvärdigt sätt.

Krav på låsanordning gäller inte byggnadsdel med djur. Kraven på låsanordning gäller däremot för lokal i djurstall.

Nyckel, kod eller låskombination till byggnad och lokal i byggnad ska handhas och förvaras på betryggande sätt. Den får inte vara märkt eller placerad så att den kan identifieras av obehörig. Den får inte heller förvaras på sådant sätt i byggnad eller i lokal i byggnad att den är lättillgänglig för obehöriga.

11.3 Krav på låsanordning för cistern

Påfyllnings- och tappningsanordningar samt andra öppningar ska vara försedda med låsanordning som lägst motsvarar beslag och hänglås klass 2.

12. Åtgärder vid skada

12.1 Räddningsplikt

Den försäkrade ska efter förmåga

- avvärja skada som kan befaras vara omedelbart förestående
- begränsa skada som redan inträffat
- snarast möjligt omhänderta och skydda skadad egendom.

12.2 Påföljd vid åsidosättande av räddningsplikt

Om den försäkrade uppsåtligen eller av vårdslöshet inte uppfyller sin räddningsplikt och om det kan antas att detta varit till men för försäkringsbolaget är bolaget berättigat till skäligt avdrag på ersättningsbelopp som annars skulle ha betalats eller till fullständig befrielse från ersättningskyldighet.

Låsanvisningar

– byggnad, lokal i byggnad

– lås

– nyckel

– cistern

Räddningsplikt

Påföljd vid åsidosättande

12.3 Anmälan om skada

Skada som kan medföra ersättningskrav ska anmälas till bolaget så snart som möjligt.

Dessutom ska den försäkrade när nötkreatur kommit bort och vid stöld, inbrott, rån, överfall eller annat brott snarast göra polisanmälan och sända in kopia på polisanmälan till bolaget.

12.4 Ersättningskrav

Ersättningskrav ska framställas till bolaget snarast efter det att skadan uppkommit och senast sex månader från det att den försäkrade fått kännedom om sin möjlighet att få ersättning.

Framställs kravet senare är bolaget fritt från ansvar.

Den försäkrade är skyldig att specificera sitt ersättningskrav och på anmodan lämna förteckning över försäkrad egendom – skada och oskadad – med uppgift om varje föremåls värde före och efter skadan samt ålder. Den försäkrade är även skyldig att på anmodan styrka ersättningskravet genom att lämna de upplysningar som står till buds och genom att tillhandahålla verifikationer, bevis och andra handlingar som behövs för att bedöma bolagets ansvarighet och ersättningens storlek.

12.5 Gravationsbevis och panthavares godkännande

Om gravationsbevis eller panthavares godkännande behövs för att betala ut ersättning, ska den försäkrade sända in dessa handlingar till bolaget.

12.6 Besiktning av skada

Bolaget har rätt att besiktiga skada samt att innan åtgärder vidtas, utfärda anvisningar för reparation och tillvaratagande av skadad egendom. Den försäkrade är skyldig att följa bolagets anvisningar om val av reparatör eller metod för reparation eller sanering.

Iakttar den försäkrade inte vad som här sagts är bolagets ansvarighet begränsad till den kostnad som skulle ha uppkommit om anvisningarna följts.

13. Skadevärderingsregler

Vid skada på egendom beräknas skadebeloppet enligt nedan angivna regler. Försäkringstagarens åtgärder efter skada avgör efter vilket alternativ värderingen ska göras. Skadad och oskadad egendom värderas efter samma regler.

13.1 Skadevärdering byggnad och byggnadsinventarier

Hur värdering görs:

- Byggnad och byggnadsinventarier skiljs åt enligt A 5.1
- Byggnad – varje byggnadsdel värderas för sig
- Byggnadsinventarier – varje föremål/del värderas för sig

Vid värdering av skada medräknas inte kostnadsökning som uppkommer till följd av lag eller myndighets föreskrift, se dock A 13.17.

13.11 Definitioner

.1 Nyanskaffningsvärde

Med nyanskaffningsvärdet vid viss tidpunkt förstås den kostnad som skulle ha uppkommit, om byggnaden, byggnadsdelen eller byggnadsinventarierna färdigställts som nya vid denna tidpunkt. I värdet ska inräknas alla kostnader som fordras för att byggnaden, byggnadsdelen eller byggnadsinventarierna ska kunna tas i bruk.

Skadeanmälan

Ersättningskrav

Gravationsbevis

Skadebesiktning

Skadevärdering

Byggnad, byggnadsinventarier

Definitioner

– nyanskaffningsvärde

A Egendomsförsäkring

.2 Återuppbyggnadsvärde

Med byggnads eller byggnadsinventariers återuppbyggnadsvärde förstås nyanskaffningsvärdet med avdrag för värdeminskning genom ålder och bruk. Återuppbyggnadsvärdet är en schablonberäkning av skadebeloppet för bolaget när byggnad eller byggnadsinventarier återställs enligt A 13.12-13.13. Återuppbyggnadsvärdet beräknas enligt värdeminskningstabell sid 25.

– återuppbyggnads-
värde

.3 Tekniskt värde

Med byggnads eller byggnadsinventariers tekniska värde förstås nyanskaffningsvärdet med avdrag för värdeminskning genom ålder och bruk. Tekniskt värde är en beräkning av det högsta skadebelopp som försäkringstagaren kan anskaffa andra byggnader eller byggnadsinventarier för enligt A 13.14. Tekniskt värde beräknas enligt värdeminskningstabell sid 25.

– tekniskt värde

.4 Ekonomiskt värde

Med byggnads och byggnadsinventariers ekonomiska värde förstås 70 % av det tekniska värdet. Ekonomiskt värde är en beräkning av det skadebelopp som försäkringstagaren erhåller när byggnad/byggnadsinventarier varken återställs, eller annan byggnad/byggnadsinventarie uppförs enligt A 13.15.

– ekonomiskt värde

.5 Samma ändamål

Vid bedömning av om en byggnad återställs för samma ändamål som en skadad lämnas dess utrustning med byggnadsinventarier utanför bedömningen. En byggnad är uppförd för samma ändamål om t ex djurstall ersätts med djurstall, lagerbyggnad/maskinhall ersätts med lagerbyggnad/maskinhall. För att byggnadsinventarier ska anses återställda för samma ändamål som de skadade ska t ex inredning i djurstall vara avsedd för samma djurslag.

– samma ändamål

.6 Kapacitet

Byggnaders kapacitet bestäms för byggnader som är ytkrävande, t ex djurstallar och maskinhallar av dess rationellt användbara yta. För byggnader som är volymkrävande, t ex logar och lador, bestäms kapaciteten av dess rationellt användbara volym.

– kapacitet

.7 Byggnadsdel

Med byggnadsdel förstås dels sådan byggnadsdel som t ex skorsten och utvändigt tak- och väggbeklädnad, dels sådan del av byggnad som t ex djurstall, loge och lider. Byggnadsdelar kan i sin tur delas upp i delar t ex när en byggnadsdel endast är delvis skadad eller när kapaciteten ändras.

– byggnadsdel

.8 Driftsenhet

Med driftsenhet förstås verksamhet som drivs av en driftsledning, med samma arbetsstyrka och maskinpark. Till driftsenheten räknas inte fastighet som är utarrenderad eller inte brukas på ett aktivt sätt av försäkringstagaren.

– driftsenhet

13.12 Byggnad återställs

Återställande av byggnad eller byggnadsdel sker med rationella metoder och material. Endast ett av följande två alternativ kan åberopas vid återställande av byggnaden i sin helhet. Bolaget ersätter endast den faktiska kostnaden för återställandet, som beräknas utifrån det valda alternativet.

Byggnad återställs

1. Identiskt återställande

Med identiskt återställande förstås reparation eller återuppförande på samma grund av samma byggnad av likvärdigt material, för samma ändamål och med samma kapacitet. Om byggnation sker inom två år värderas skadan till kostnaden för att utan dröjsmål återställa byggnad eller byggnadsdel.

– identiskt återställande

2. Likvärdigt återställande

Med likvärdigt återställande förstås återuppförande av likvärdig byggnad eller byggnadsdel av likvärdigt material, för samma ändamål uppförd på valfri plats inom driftsenheten och inom två år. Skadebeloppet begränsas till kostnaden för identiskt återställande. Om kapaciteten ändras begränsas skadebeloppet till den ursprungliga byggnadens kapacitet, dock högst till kostnaden för faktiskt återställda kapacitet. Byggnadsdel som inte återställs värderas enligt A 13.14 -13.16.

13.13 Byggnadsinventarie återställs

Om återställande sker, dvs reparation eller anskaffande av nytt föremål av samma slag, för samma ändamål, med rationella metoder och material, inom två år värderas skadan till kostnaden för att utan dröjsmål återställa byggnadsinventarien. Avdrag görs i vissa fall pga byggnadsinventariens ålder enligt värdeminskningstabellen sid 25. Om begagnad likvärdig utbytesdel finns att tillgå ska sådan användas vid reparation. Om skadat föremål förbättras eller om ökning av marknadsvärdet sker i samband med återställandet, ska skäligt avdrag göras vid värderingen.

13.14 Annan byggnad eller byggnadsinventarie uppförs

Om annan byggnad, byggnadsdel eller byggnadsinventarie än sådan som kan omfattas av A 13.12 - 13.13 uppförs, värderas skadan högst till föremålets tekniska värde enligt värdeminskningstabellen sid 25. Föremålet ska uppföras utan dröjsmål, senast inom två år, inom driftsenheten och vara avsedd för lantbruksverksamheten. Värdet får dock inte överstiga vad det skulle ha kostat att reparera föremålet eller ersätta med likvärdigt begagnat föremål.

13.15 Byggnad eller byggnadsinventarie uppförs inte inom driftsenheten

Återställs inte skadad byggnad, byggnadsdel, byggnadsinventarie och inte heller annat föremål uppförs enligt A 13.14, värderas skadan till det ekonomiska värdet. Värdet får dock inte överstiga vad det skulle ha kostat att reparera föremålet eller ersätta med likvärdigt begagnat föremål.

13.16 Byggnad eller byggnadsinventarie som inte är underhållen eller i funktionsdugligt skick

Om byggnad, byggnadsdel eller byggnadsinventarie inte är underhållen eller i funktionsdugligt skick, värderas skadan enligt värdeminskningstabellen sid 25. Värdet får dock inte överstiga vad det skulle ha kostat att reparera föremålet eller ersätta det med likvärdigt begagnat föremål.

13.17 Hinder på grund av lag eller myndighets föreskrift

.1 Om skadad byggnad inkl byggnadsinventarier p g a lag eller myndighets föreskrift inte får återställas, ska hänsyn vid värderingen även tas till förlust genom att kvarvarande del av byggnaden inte kan användas (restvärdeersättning)

.2 Vid hinder enligt .1 ovan är den försäkrade skyldig att följa bolagets anvisningar och på dess bekostnad vidta erforderliga åtgärder, såsom att söka dispens eller överklaga beslut. Följs inte anvisningarna är den försäkrade inte berättigad till ersättning för den förlust som uppstår genom att kvarvarande delar av byggnad inte kan användas.

13.18 Särskilt värdeminskningsavdrag vid skada på tak genom väderpåverkan

Vid återställande av byggnad enligt A 13.12 görs särskilt värdeminskningsavdrag enligt nedanstående tabell på tak som är äldre än 25 år. Med tak avses hela takkonstruktionen inklusive ventilationskanaler, exklusive takstolar.

Årlig värdeminskning av nyanskaffningsvärdet	Friår	Lägsta ersättning i % av nyanskaffningsvärdet
2 %	25 år	40 %

– likvärdigt återställande

Byggnadsinventarie återställs

Annan byggnad, byggnadsinventarie uppförs

Byggnad, byggnadsinventarie uppförs inte

Bristfällig

Restvärdeersättning

Värdeminskningsavdrag på tak

A Egendomsförsäkring

13.2 Skadevärdering markanläggning och markinventarier

13.21 Markanläggning eller markinventarie återställs

Om återställande sker, dvs reparation eller anskaffande av nytt föremål av samma slag, för samma ändamål, med rationella metoder och material, inom två år värderas skadan till kostnaden för att utan dröjsmål återställa markanläggning eller markinventarie. Avdrag görs på grund av markanläggnings eller markinventaries ålder enligt värdeminskningstabellen sid 25.

13.22 Annan markanläggning eller markinventarie anskaffas

Om markanläggning ersätts med annan markanläggning eller markinventarie ersätts med annan markinventarie, värderas skadan högst till föremålets tekniska värde enligt värdeminskningstabell sid 25. Föremålet ska uppföras utan dröjsmål, senast inom två år, på fastigheten och vara avsedd för verksamheten. Det tekniska värdet får dock inte överstiga vad det skulle ha kostat att återställa föremålet.

13.23 Markanläggning eller markinventarie anskaffas inte

Återställs inte skadad markanläggning eller markinventarie och inte heller annan markanläggning eller markinventarie uppförs enligt A 13.22, värderas skadan till det ekonomiska värdet. Värdet får dock inte överstiga vad det skulle ha kostat att återställa föremålet.

13.24 Markanläggning eller markinventarie som inte är underhållen och inte i funktionsdugligt skick

Om markanläggning eller markinventarie inte är underhållen eller i funktionsdugligt skick, värderas skadan enligt värdeminskningstabellen sid 25. Värdet får dock inte överstiga vad det skulle ha kostat att reparera föremålet.

13.25 Hinder på grund av lag eller myndighets föreskrift

Vid hinder på grund av lag eller myndighets föreskrift vad beträffar markanläggning eller markinventarie gäller samma sak som för byggnad, se A 13.17.

Markanläggning, markinventarier

Återställande

Annan markanläggning eller markinventarie anskaffas

Ej återställande

Bristfällig

Restvärdeersättning

Tabell – värdeminskningssavdrag

För byggnad, byggnadsinventarier, markanläggningar och markinventarier.

	Årlig värde- minskning av nyanskaffnings- värdet ¹⁾	Lägsta ersättning i % av nyanskaffningsvärdet		Högsta ersättning i % av nyanskaff- ningsvärde för ej underhållen/ funktionsduglig egendom
		Vid återställande: Återuppbygg- nadsvärde	Vid icke åter- ställande: Tekniskt värde	
1. BYGGNAD, BYGGNADSEDEL	1,5 %	100 %	40 %	25 %
2. BYGGNADS- OCH MARK- INVENTARIER,				
A 1. Datoranläggning, styrenhet, värmväxlare, värmepumpar och tillhörande utrustning	10 %	15 %	10 %	5 %
B 1. Gödsel- och urinbehållare, gödselplatta, pumpbrunnar, utvändiga gödselkylvertar	1,5 %	100 %	15 %	10 %
2. Golv, foderbord, invändiga avloppsledningar, brunnar, inredning av betong i djur- stallar				
3. Hötorn, hötorkar, kallluft- torkar, inlastningsgropar, hissanordning, telfer				
4. Körbanor				
C 1. Spannmåls- och foder- behållare, ensilagesilos i annat material än trä, varmluftstork exkl panna	3 %	100 %	15 %	10 %
2. Utrustning för kylning och lagring av mjölk (se även D2), inredning i mjölk- och personalrum				
3. Vatteninstallationer, led- ningar utanför byggnad, värmeanläggningar exkl panna, ventilation, sol- fångare				
4. Elinstallationer, reservverk				
D 1. Inredning i djurstallar, boxar, grindar, båsfall- mattor, bogstöd, bås- avskiljare m m	5 %	25 %	15 %	10 %
2. Mjölkkningsanläggningar, kylkompressor				
3. Utgödslingsanordningar, spaltgolv, träbeteckningar, stålgaller, durkplåt, gödsel- och urinpumpar, omrörare				
4. Hökanon, utrustning för inläggning och uttagning av foder i silotorn, automatiska utfodringsanläggningar, grovfodervagn, kraftfoder- vagn, skruvar, transportörer				
5. Kompletta inredningar i hönsstallar med burar				
6. Ensilagesilos i trä				
7. Värmepanna, stålskorstenar, kvarnar, krossar, foder- blandare, sorteringsmaskiner, elevatorer				
8. Elmotorer, pumpanlägg- ningar, hydrofor- anläggningar				
9. Övrigt				
3. MARKANLÄGGNINGAR				
A. Täckdiken, utrustning till invallningar exkl pumpar	3 %	75 %	15 %	10 %
B. Övriga markanläggningar	1 %	75 %	15 %	10 %

1) Värdeminskningssavdrag gör för varje helt år som gått sedan egendomen första gången togs i bruk som ny.

Tabell – värdeminsk-
ning

A Egendomsförsäkring

Exempel på värdeminskning:

	<i>Nyanskaffningsvärde</i>	<i>Återuppbyggnadsvärde</i>	<i>Tekniskt värde</i>	<i>Ekonomiskt värde</i>
Loge 50 år	500 000 kr	500 000 kr	200 000 kr	140 000 kr
Loge ej underhållen	500 000 kr	Oavsett föremålets ålder och åtgärd efter skadan är ersättningen högst 125 000 kr.		
Datoranl. 4 år	10 000 kr	6 000 kr	6 000 kr	4 200 kr
Markanl. 100 år	100 000 kr	75 000 kr	15 000 kr	10 500 kr

13.3 Skadevärdering verksamhetsinventarier

13.31 Definitioner

.1 Återställande

Med återställande förstås reparation eller anskaffande av motsvarande föremål av samma eller lika ändamålsenligt slag för samma ändamål med rationella metoder och material.

.2 Marknadsvärde

Med marknadsvärdet förstås det värde som föremålet betingar i allmänna handeln.

13.32 Verksamhetsinventarier

Skadan värderas till kostnaden för återställandet, dock högst till skillnaden mellan föremålets marknadsvärde omedelbart före och efter skadan.

Om skadat föremål förbättras eller om ökning av marknadsvärdet sker i samband med återställandet, ska skäligt avdrag göras vid värderingen.

Bolaget har rätt att avgöra om föremålet ska repareras, om det ska ersättas med likvärdigt föremål eller om skadan ska betalas kontant. Om begagnad likvärdig utbytesdel finns att tillgå ska sådan användas vid reparation.

13.4 Skadevärdering produkter, obärgad gröda och djur

13.41 Definitioner

.1 Marknadsvärde

Med marknadsvärdet förstås det värde som egendomen betingar i allmänna handeln vid skadetillfället.

.2 Försäljningskostnader

Med försäljningskostnader förstås sådana omkostnader som den försäkrade får utge till följd av försäljningen för t ex frakter, annonsering, provisioner.

.3 Inköpskostnader

Med inköpskostnader förstås här skäliga omkostnader för frakter som den försäkrade får utge till följd av inköpet.

13.42 Produkter och djur

Produkter och djur som skadas värderas till marknadsvärdet på skadedagen, med avdrag för sådana normala försäljningskostnader som skulle ha uppkommit vid en planerad försäljning. Marknadsvärdet ska dock lägst utgöra det genomsnittliga värdet för motsvarande egendom under perioden 6 månader före skadedagen – 6 månader efter skadedagen.

Verksamhetsinventarier

– återställande

– marknadsvärde

– skadevärdering

Produkter, obärgad gröda, djur

– marknadsvärde

– försäljningskostnad

– inköpskostnad

Produkter och djur

Om återanskaffning av produkter eller likvärdiga djur sker inom två år från skadedagen görs dessutom tillägg med de normala försäljningskostnaderna för den skadade egendomen, samt med inköpskostnaderna för den återanskaffade egendomen.

För djur som är under tillväxt och som skadedagen ännu ej uppnått slaktmogen ålder gäller lägst följande värde: Skadan värderas till djurets värde vid produktionens början med tillägg för nedlagda kostnader och del i täckningsbidrag enligt bestämmelserna i **B Driftsavbrottsförsäkring** för perioden från produktionens början fram till skadedagen.

13.43 Obärgad gröda

Obärgad gröda som skadas värderas till marknadsvärdet vid skördetidpunkten, med avdrag för inbesparade kostnader.

Obärgad gröda

13.5 Skadevärdering ritningar och arkivalier samt datamedia

Skadan värderas till de normala kostnader som inom två år läggs ned för att återställa den förlust av information som förlorats genom skadan och för att återställa originalritningar.

Ritningar, arkivalier, datamedia

13.6 Skadevärdering värdehandlingar

Skadan värderas till de normala kostnader som inom två år läggs ned på att återställa eller återanskaffa värdehandlingar.

Värdehandlingar

13.7 Skadevärdering arbetstagares egendom

Arbetstagares egendom som den försäkrade är skyldig att ersätta enligt kollektivavtal värderas enligt kollektivavtalets regler.

Arbetstagares egendom i övrigt värderas enligt bolagets hemförsäkringsvillkor.

Arbetstagares egendom

13.8 Skadevärdering annans egendom

Skadan värderas efter de regler som gäller för den objekttyp egendomen skulle ha tillhört om försäkringstagaren varit ägare.

Annans egendom

13.9 Skadevärdering mark, grundvatten, vattentäkt, vattendrag, sjö och annat vattenområde

Skadan värderas till de normala kostnader som inom två år läggs ned för att återställa egendomen.

Mark, grundvatten, vattentäkt m m

13.10 Skadevärdering genom skiljemän

Vid tvist om värdet av skada på egendom ska på begäran av part värderingen hänskjutas till avgörande genom skiljedom. Lagen om skiljemän tillämpas.

Skiljemannaförfarande

14. Självrisk

Vid varje skadetillfälle gäller den självrisk som anges i försäkringsbrevet.

Särskilda självrisker gäller dock enligt A 8.5 och 8.64, om dessa är högre än den i övrigt avtalade självrisken.

Endast en självrisk tillämpas även om mer än ett försäkringsbrev berörs vid samma skadetillfälle.

Det självriskbelopp som erhålls vid beräkningen avrundas nedåt till närmast 100-tal kronor.

Självrisk
– särskild

A Egendomsförsäkring

15. Skadeersättningsregler

15.1 Fullvärdeförsäkring

15.11 Ersättningsbelopp

Ersättningsbeloppet utgörs av

- skadebelopp enligt A 13 **Skadevärderingsregler**
- röjnings- och bärgningskostnad enligt A 15.3
- räddningskostnad enligt A 15.4

och med avdrag för

- självrisk enligt A 8.5, 8.64, 14
- eventuell underförsäkring enligt A 15.12
- eventuell påföljd vid åsidosättande av föreskrift och räddningsplikt enligt A 9-10 och 12.2

och med hänsyn till

- leverantörsgaranti enligt A 15.6.

15.12 Underförsäkring

Om försäkringstagaren inte iakttagit bestämmelserna i **Allmänna avtalsbestämmelser** I 3.21 och har vid skadetillfället enligt bolagets beräkningar värdet av egendomen ökat p g a

- ny-, till- eller ombyggnad eller annan jämförlig förbättring av fullvärdeförsäkrad byggnad
- investering av övrig fullvärdeförsäkrad egendom
- arealökning

föreligger underförsäkring. Skadebeloppet minskas då till så stor del som erlagd premie för all egendom utgör av den premie som skulle ha erlagts med beaktande av förändringarna. Premieunderlagen ska vara fastställda med samma värderingsmetod.

15.2 Förstarisikförsäkring

15.21 Ersättningsbelopp

Ersättningsbeloppet utgörs av

- skadebelopp enligt A 13 **Skadevärderingsregler**
- röjnings- och bärgningskostnad enligt A 15.3
- räddningskostnad enligt A 15.4

med avdrag för

- självrisk enligt A 8.5, 8.64, 14

och med hänsyn till

- leverantörsgaranti enligt A 15.6.

15.22 Högsta ersättning

Ersättning lämnas högst med försäkringsbeloppet enligt A 7.21, med avdrag för eventuell påföljd vid åsidosättande av föreskrift och räddningsplikt enligt A 9-10 och 12.2.

15.3 Röjnings- och bärgningskostnad

I samband med sådan skada som omfattas av försäkringen lämnas även ersättning för kostnader för nödvändig bärgning, röjning, borttransport, destruktion och deponering.

Vid förstarisikförsäkring begränsas den sammanlagda ersättningen till försäkringsbeloppet.

Fullvärdeförsäkring

– ersättningsbelopp

– underförsäkring

Förstarisikförsäkring

– ersättningsbelopp

– högsta ersättning

Röjnings- och bärgningskostnad

15.4 Räddningskostnad

Bolaget ersätter den försäkrades kostnader för räddningsåtgärder enligt A 12.1, om de med hänsyn till omständigheterna varit skäligen.

I samband med sådan skada som omfattas av försäkringen lämnas även ersättning för skada som uppkommit genom att försäkrad egendom vid skäligen räddningsåtgärd skadats, förkommit eller stulits. Ersättning lämnas dock inte om gottgörelse kan erhållas från annat håll.

Vid förstariskförsäkring begränsas den sammanlagda ersättningen till försäkringsbeloppet.

15.5 Inteckningshavare

15.51 Panträtt i fast egendom

För den som har panträtt i fast egendom gäller bestämmelserna i lag om rätt för borgenär till betalning ur ersättning på grund av brandförsäkringsavtal. Med brandförsäkringsavtal jämställs även annat försäkringsavtal till den del det omfattar ersättning för skada genom brand, åskslag, explosion eller luftfartyg.

15.52 Företagsinteckning

Om den som innehar rätt enligt företagsinteckning anmäler namn och adress hos bolaget, så har han, om skadan avser företagsintecknad egendom, företrädesrätt till ersättning för skada genom brand, åskslag, explosion eller luftfartyg. Företrädesrätten gäller om ersättningsbeloppet överstiger 10% av försäkringsbeloppet för ifrågavarande slag av egendom. Gällande lag om inbördes företrädesrätt mellan dessa inteckningshavare samt om andra rättsägares rätt vid konkurs och utmätning är tillämplig.

15.53 Fullvärdeförsäkrad egendom

Vid tillämpning av gällande bestämmelser om inteckningshavares rätt till skadeersättning anses vid beloppslös fullvärdeförsäkring av egendom dess värde enligt tillämpad värderingsmetod omedelbart före skadetillfället utgöra försäkringsbelopp.

15.6 Leverantörsgaranti

Är leverantör eller entreprenör enligt åtagande i avtal skyldig att ersätta skada på försäkrad egendom betalar bolaget inte kostnaden för detta. Denna begränsning avser dock inte följdskada på annan funktionell enhet än den som varit felaktig.

Undantaget tillämpas inte i den mån leverantör eller entreprenör inte kan fullgöra sin skyldighet och den försäkrade kan styrka detta.

15.7 Skadeersättningsregler i övrigt

Bolaget har rätt att i stället för att betala kontant ersättning föreskriva att skadad egendom återställs eller tillhandahålla annan likvärdig egendom.

Bolaget är inte skyldigt att överta skadad egendom, men har rätt att efter värdering överta större eller mindre del av denna.

Kommer egendom för vilken ersättning utgetts till rätta ska egendomen snarast ställas till bolagets förfogande. Den försäkrade får dock behålla egendomen om han utan dröjsmål återbetalar för denna erhållen ersättning.

Räddningskostnad

Inteckningshavare

– panträtt

– företagsinteckning

– fullvärdeförsäkring

Leverantörsgaranti

Övriga regler

A Egendomsförsäkring

15.8 Tidpunkt för betalning av skadeersättning och räntebestämmelser

15.81 Tidpunkt för betalning av skadeersättning

Ersättning ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade styrkt sitt krav och i övrigt fullgjort vad som åligger honom.

Den del av ersättningen som den försäkrade har rätt till först när försäkrad egendom återställs eller återanskaffas, ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade visat att så skett.

Om myndighets förbud att återuppföra skadad byggnad överklagats och bolaget pga detta väntat med att betala ut ersättning, ska ersättningen betalas senast en månad efter det att bolaget fått kännedom om att överklagandet inte lett till ändring.

Om polisutredning eller värdering av skiljemän avvaktas ska ersättning betalas senast en månad efter det att bolaget erhållit utredningen eller värderingen.

15.82 Räntebestämmelser

Betalas skadeersättning senare än vad som sagts ovan betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen.

För den tid som utbetalning fördröjts genom polisutredning eller skiljemannavvärdering betalar bolaget ränta enligt Riksbankens diskonto.

Bolaget betalar inte den ränta som beror på den försäkrades dröjsmål att fullgöra vad som ankommit på honom enligt A 12.

Ränta betalas inte om den är mindre än 1 % av basbeloppet.

Betalning och ränta

– tidpunkt för betalning

– ränta

B DRIFTSAVBROTTSFÖRSÄKRING

1. Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för försäkringstagaren såsom innehavare av försäkrad jord- och skogsbruksverksamhet och därmed sammanhängande annan näringsverksamhet.

Försäkringstagaren

2. När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för driftsavbrottsskada som inträffar under den tid försäkringen är i kraft (försäkringstiden).

Försäkringstiden

3. Försäkrat intresse

Försäkringen avser driftsavbrottsskada som är en följd av egendomsskada m m enligt B 5.

Försäkrat intresse

3.1 Driftsavbrottsskada – förluster

Med driftsavbrottsskada avses förluster i verksamheten hänförliga till följande definitioner

- bortfall av täckningsbidrag enligt B 3.11.1, 3.11.3, 3.11.5 och 3.11.6
- förlust till följd av nödförsäljning av djur enligt B 3.11.1
- extra kostnader enligt B 3.11.1, 3.11.2 och 3.11.6
- bortfall av hyres- och arrendeintäkter enligt B 3.11.4.

Driftsavbrottsskada

3.11 Driftsavbrottsförluster i olika verksamhetsgrenar

Vid driftsavbrottsskada ersätts följande förluster

.1 Vid djurproduktion

- Bortfall av täckningsbidrag från nötkreatur, får, getter, svin, värphöns, slaktkycklingar, kalkoner och gäss
- Bortfall av täckningsbidrag genom att foder inte kunnat utnyttjas
- Förlust till följd av nödförsäljning av nötkreatur, hästar, får, getter, svin, värphöns, slaktkycklingar, kalkoner och gäss
- Extrakostnader vid anordnande av provisoriska stallar och fördyrad skötsel för nötkreatur, hästar, får, getter, svin, värphöns, slaktkycklingar, kalkoner och gäss.

– djurproduktion

.2 Vid växtodling

Extra kostnader för särskilda åtgärder vid skördearbete eller annan växtodlingsåtgärd som vid utebliven åtgärd skulle medföra förluster i skördevärde.

– växtodling

.3 Vid torkning och lagring av spannmål eller lagring av potatis

Bortfall av täckningsbidrag vid skada på torknings-, lagrings- eller foderberedningsanläggning.

– torkning, lagring

.4 Vid uthyrning av byggnader

Bortfall av hyres- och arrendeintäkter.

– uthyrning

.5 Vid annan näringsverksamhet

Bortfall av täckningsbidrag i annan näringsverksamhet, se försäkringsbelopp B 4.

– annan näringsverksamhet

.6 Vid körning för annans räkning

Bortfall av täckningsbidrag och extra kostnader för hyra av ersättningsmaskin, se försäkringsbelopp B 4.

– körning för annans räkning

B Driftsafbrottsförsäkring

3.2 Täckningsbidrag

Härmed avses försäljningsvärdet (intäkter) för sålda eller levererade djur, produkter, varor och tjänster minskat med häremot svarande kostnader (särkostnader) – exklusive mervärdesskatt – för

- försäljningen (rabatter, frakter m m)
- produktionen (t ex förnödenheter, förbrukningsmaterial, råvaror, underhåll, energi, telefon m m).

Anvisningar

I täckningsbidraget ingår värdet av eget arbete eller löner till arbetstagare samt av dessa beroende avgifter enligt lag eller avtal.

Kostnaderna ska så nära som möjligt beräknas efter marknadspriset under ansvarstiden.

4 Försäkringsbelopp

Om inte annat anges i försäkringsbrevet gäller försäkringen utan försäkringsbelopp. Försäkringsbeloppet för annan näringsverksamhet är två basbelopp och vid körning för annans räkning två basbelopp, om inte annat anges i försäkringsbrevet.

5 Vad försäkringen gäller för

5.1 Driftsafbrottsskada

Försäkringen gäller för driftsafbrottsskada

- .1 genom sådan skada som egendomsförsäkringen gäller för, även om egendomsskadan avser arrenderad byggnad
- .2 som drabbar fjäderfäbesättning genom oförutsett avbrott i tillförsel av el, gas, vatten eller värme om
 - larm och reservverk finns som uppfyller kraven i föreskrifterna Egendomsförsäkring A 9.363 och 9.353
 - besättningen är under 2000 fjäderfän och saknar larm och reservverk som uppfyller kraven i föreskrifterna Egendomsförsäkring A 9.363 och 9.353 (se dock särskild självrisk B 5.111)
- .3 som drabbar slaktsvinsbesättning genom oförutsett avbrott i tillförsel av el, gas, vatten eller värme. Saknas larm som uppfyller kraven i föreskrifterna Egendomsförsäkring A 9.363 gäller dock särskild självrisk enligt B 5.111
- .4 som drabbar annan egendom än fjäderfän och slaktsvin genom oförutsett avbrott i tillförsel av el, gas, vatten eller värme och som varat längre än 24 timmar

Försäkringen gäller dock utan tidsgräns om reservverk finns som uppfyller kraven i föreskrifterna Egendomsförsäkring A 9.353
- .5 genom att leveransavtal inte kan fullföljas på grund av sådan skada som egendomsförsäkringen gäller för. Skadan ska ha inträffat inom Norden, hos kund eller leverantör med vilken försäkringstagaren har gällande kontrakt. Försäkringen gäller inte för längre tid än den för leveranskontraktet återstående kontraktstiden. Högsta ersättning är 10 basbelopp, om inte annat anges i försäkringsbrevet.

5.11 Särskilda självrisker

5.111 Skada på besättningar med mindre än 2 000 fjäderfän eller slaktsvin oavsett besättningsstorlek, genom oförutsett avbrott i tillförsel av el, gas, vatten eller värme och som inte uppfyller kraven på larm och reservverk (fjäderfän) respektive larm (slaktsvin) enligt föreskrifterna i Egendomsförsäkring A 9.363 och 9.353

Självriskens är 15 % av skadebeloppet.

Täckningsbidrag (TB)

- intäkter
- kostnader

- anvisningar

Försäkringsbelopp

- annan näringsverksamhet
- körning för annans räkning

Driftsafbrottsskada

- egendomsskada

- elavbrott m m: fjäderfän

- elavbrott m m: slaktsvin

- elavbrott m m: övrig egendom

- skada hos kund/leverantör

Särskilda självrisker

- larm och reservverk saknas

5.2 Försäkringen gäller endast för sådan driftsavbrottskada som uppkommit under ansvarstiden

Ansvarstiden räknas från den tidpunkt då skada enligt Egendomsförsäkring A 8 inträffat och är vid ett återställande av byggnad, enligt Egendomsförsäkring A 13.12 och återupptagande av tidigare produktionsgren 24 månader om inte annat anges i försäkringsbrevet.

Det åligger försäkringstagaren att utan dröjsmål och senast inom 6 månader vidta åtgärder för att återställa och återanskaffa skadad egendom så att produktionen kan återupptas. Som sådan åtgärd godkänns inte enbart projektering.

Om inga åtgärder vidtas enligt ovan eller om ingen byggnad uppförs eller det uppförs byggnad för annan produktionsgren är ansvarstiden vid

- djurproduktion – 6 månader
- växtodling – pågående lagringsperiod
- uthyrning och utarrendering av byggnader – 6 månader
- annan näringsverksamhet – 6 månader
- körning för annan räkning – 1 månad
- skada som drabbar arrendatorn, om jordägaren inte vidtar åtgärder för att återställa den skadade byggnaden och arrendatorn inte råder över detta – 12 månader.

6. Föreskrifter

För driftsavbrottsförsäkring gäller samma föreskrifter som för **A Egendomsförsäkring**, se A 9-10.

6.1 Påföljd vid åsidosättande av föreskrift

För driftsavbrottsförsäkring gäller samma påföljd vid åsidosättande av föreskrift som för **A Egendomsförsäkring**, se A 10.1.

7. Åtgärder vid skada

7.1 Räddningsplikt

Den försäkrade ska efter förmåga

- avvärja skada som kan befaras vara omedelbart förestående
- begränsa skada som redan inträffat
- i samråd med bolaget utan uppskov vidta lämpliga åtgärder, även av provisorisk art, för att återuppta eller upprätthålla den försäkrade verksamhetens drift
- söka bereda arbetstagare, som genom skadan blivit utan arbete, annan sysselsättning inom eller utanför företaget.

7.2 Påföljd vid åsidosättande av räddningsplikt

Om den försäkrade uppsåtligen eller av vårdslöshet inte uppfyller sin räddningsplikt och om det kan antas att detta varit till men för försäkringsbolaget är bolaget berättigat till skäligt avdrag på ersättningsbelopp som annars skulle betalats eller till fullständig befrielse från ersättningskyldighet.

7.3 Anmälan om skada

Skada som kan medföra ersättningskrav ska anmälas till bolaget så snart som möjligt.

Har driftsavbrottskada orsakats av egendomsskada genom stöld, inbrott, rån, överfall eller annat brott ska den försäkrade snarast göra polisanmälan och sända in kopia av polisanmälan till bolaget.

Ansvarstiden

Föreskrifter

– påföljd vid åsidosättande

Räddningsplikt

Påföljd vid åsidosättande

Skadeanmälan

B Driftsavbrottsförsäkring

7.4 Ersättningskrav

Försäkringstagaren ska senast tre månader efter ansvarstidens slut till bolaget överlämna skriftligt ersättningskrav, upprättat i överensstämmelse med de för försäkringen gällande villkoren.

Framställs kravet senare är bolaget ansvarigt endast om kravet framställs inom sex månader från det att den försäkrade fått kännedom om sin möjlighet att få ersättning.

Den försäkrade är skyldig att bistå bolaget vid skadeutredningen och att på anmodan styrka ersättningskravet och tillhandahålla verifikationer, bevis och andra handlingar som behövs för att bedöma bolagets ansvarighet och ersättningen storlek.

8 Skadevärderingsregler

Skada värderas efter ansvarstiden slut.

8.1 Bortfall av täckningsbidrag

8.11 Norm

Vid värdering av skada i jordbruket tillämpas normer utarbetade i samverkan med Lantbrukarnas Riksförbund (LRF).

I den mån dessa normer inte är tillämpliga eller om djurbesättningen är större än 50 kor, 150 ungnöt, 50 modersuggor, 500 slaktsvin eller 5 000 fjäderfän tillämpas dock reglerna i B 8.12.

8.12 Faktisk förlust

Vid värdering av skada, som angetts i andra stycket i B 8.11, beräknas skadan till den faktiska förlusten för den skadade produktionsgrenen med driftsbokslut som underlag.

8.121 Beräkning av täckningsbidrag

.1 Täckningsbidrag under jämförelseperiod

Täckningsbidraget beräknas under en jämförelseperiod, som är av samma längd som ansvarstiden, dock högst 12 månader. Jämförelseperioden börjar 12 månader före dagen då skada enligt B 5.1 inträffat. Överstiger ansvarstiden 12 månader ska det sålunda beräknade beloppet ökas med täckningsbidraget under en mot den överskjutande tiden svarande jämförelseperiod, som också börjar 12 månader före skadedagen.

.2 Jämkat täckningsbidrag under jämförelseperioden

Råder under ansvarstiden andra förhållanden än under jämförelseperioden och sammanhänger dessa förhållanden inte med skadan, ska det enligt B 8.121.1 beräknade beloppet jämkas. Jämkningsen ska ske genom att det för jämförelseperioden framräknade täckningsbidraget ökas eller minskas.

Det jämkade beloppet ska anses utgöra det täckningsbidrag som verksamheten skulle ha gett under ansvarstiden, om skadan inte inträffat.

8.2 Nödförsäljning av djur

Vid förlust som uppstår vid nödförsäljning av djur värderas skadan till skillnaden mellan det pris som normalt skulle ha erhållits för motsvarande djur (marknadsvärdet med avdrag för normala försäljningskostnader) och det faktiskt erhållna försäljningsvärdet med avdrag för de faktiska försäljningskostnaderna. Marknadsvärdet ska dock lägst utgöra det genomsnittliga värdet för motsvarande djur under perioden 6 månader före skadedagen – 6 månader efter skadedagen.

Om återanskaffning av likvärdiga djur sker inom två år efter skadedagen, görs dessutom tillägg med de normala försäljningskostnaderna för de försålda djuren, samt med inköpskostnaderna för de återanskaffade djuren.

Ersättningskrav

Skadevärdering

Bortfall av TB

– norm

– faktisk förlust

– jämförelseperiod

– jämkat TB

Nödförsäljning av djur

8.3 Extra kostnader

- .1 Vid extra kostnader, som uppstår för anordnande av provisoriska stallar och fördyrad skötsel av djur, värderas sådan skada till av försäkringstagaren visade skäligena kostnader. Hänsyn ska tas till beräknat restvärde för de provisoriska anläggningarna.
- .2 Vid extra kostnader som uppstår för särskilda växtodlingsåtgärder eller vid körning för annans räkning, värderas sådan skada till av försäkringstagaren visade skäligena kostnader. Hänsyn ska tas till inbesparade egna kostnader.

8.31 Högsta ersättning för extra kostnader

När djuren behålls i provisoriska stallar får den högsta ersättningen enligt B 8.3.1 inklusive eventuella produktionsförluster enligt B 8.1 som uppstår i de provisoriska stallarna, inte överstiga den sammanlagda förlust som skulle uppstått vid en försäljning av djuren skadedagen.

Förlusten vid en försäljning av djuren skadedagen beräknas utifrån täckningsbidragsförlust enligt B 8.1 och nödförsäljningsförlust enligt B 8.2 under en beräknad återställandetid på högst 12 månader. Om återställandetiden förlängs av orsaker som försäkringstagaren inte råder över eller själv inte förorsakat kan den beräknade återställandetiden justeras till faktisk återställandetid, dock längst 24 månader.

8.4 Bortfall av hyres- och arrendeintäkter

Vid bortfall av hyres- och arrendeintäkter värderas sådan skada till utelivna hyres- och arrendeintäkter minskat med inbesparade kostnader.

8.5 Skadebelopp

Skadebeloppet utgörs av skadans värde enligt B 8.1 - 8.4 minskat med

- .1 det täckningsbidrag som verksamheten faktiskt har gett under ansvarstiden
- .2 sådana i täckningsbidraget ingående kostnader, som under ansvarstiden kunnat inbesparas eller användas för annat ändamål, t ex arbete
- .3 det täckningsbidrag som svarar mot att avbrottstiden utökats, utöver den tid som skulle behövts för att återställa skadad egendom, till följd av att
 - förbättring, utvidgning eller annan förändring görs, inbegripet sådant som är en följd av myndighets beslut
 - likvärdig byggnad enligt Egendomsförsäkring A 13.12.2 uppförs istället för identisk byggnad enligt Egendomsförsäkring A 13.12.1
 - byggföretag inte anlitas för hela eller delar av byggprocessen
- .4 det täckningsbidrag som innefattas i ersättning för egendomsskadan, t ex ersättning för djur, produkter eller arbete med återställande av byggnad
- .5 sådan ökning av täckningsbidrag som till följd av skadan under ansvarstiden har uppstått i annan produktionsgren eller verksamhet, som försäkringstagaren själv eller annan för hans räkning driver
- .6 ränteintäkter eller minskade räntekostnader som uppstått under ansvarstiden till följd av utbetald ersättning med ekonomiskt värde för byggnad enligt Egendomsförsäkring A 13.15 eller för produkter.

8.6 Skadevärdering genom skiljemän

Vid tvist om värdet av driftsafbrottsförlust ska på begäran av part värderingen hänskjutas till avgörande genom skiljedom. Lagen om skiljemän tillämpas.

Extra kostnader

Högsta ersättning för extra kostnader

Hyres- och arrendeintäkter

Skadebelopp

Skiljemannaförfarande

B Driftsavbrottsförsäkring

9. Självrisk

Vid varje skadetillfälle gäller den självrisk som anges i försäkringsbrevet.

Särskild självrisk gäller dock enligt B 5.111, om denna överstiger den i övrigt avtalade självrisken.

Endast en självrisk tillämpas även om mer än ett försäkringsbrev berörs vid samma skadetillfälle.

Det självriskbelopp som erhålls vid beräkningen avrundas nedåt till närmast 100-tal kronor.

Självrisk
- särskild

10. Skadeersättningsregler

10.1 Ersättningsbelopp

Ersättningsbeloppet utgörs av

- skadebelopp enligt B 8 **Skadevärderingsregler**
- ränta enligt B 10.2

med avdrag för

- självrisk enligt B 9
- eventuell underförsäkring enligt B 10.3
- eventuell påföljd vid åsidosättande av föreskrift och räddningsplikt enligt B 6.1 och 7.2.

Skadeersättning
– ersättningsbelopp

10.2 Ränta

Bolaget ersätter skälig ränteförlust och/eller räntekostnad under ansvarstiden med hänsyn till att ersättningen inte betalas förrän efter ansvarstidens slut. Vid beräkning av ränteförlust eller räntekostnad tillämpas Riksbankens diskonto + 2 %.

– ränta

10.3 Underförsäkring

Om försäkringstagaren inte iakttagit bestämmelserna i **Allmänna avtalsbestämmelser** I 3.21 och har vid skadetillfället enligt bolagets beräkningar värdet av egendomen ökat pga

- ny-, till- eller ombyggnad eller annan därmed jämförlig förbättring av fullvärdeförsäkrad byggnad
- investering av övrig fullvärdeförsäkrad egendom
- arealökning

föreligger underförsäkring. Ersättningsbeloppet minskas då till så stor del som erlagd premie för all egendom utgör av den premie som skulle ha erlagts med beaktande av förändringarna. Premieunderlaget ska vara fastställt med samma värderingsmetod.

– underförsäkring

10.4 Tidpunkt för betalning av skadeersättning och räntebestämmelser

10.41 Tidpunkt för betalning av skadeersättning

Skada regleras efter ansvarstidens slut. Ersättning ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade styrkt sitt krav och i övrigt fullgjort vad som åligger honom.

Om polisutredning eller värdering av skiljemän avvaktas ska ersättning betalas senast en månad efter det att bolaget erhållit utredningen eller värderingen.

– tidpunkt för betalning

10.42 Räntebestämmelser

Betalas ersättning senare än vad som sagts ovan betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen.

För den tid som utbetalning fördröjts genom polisutredning eller skiljemannavärdering betalar bolaget ränta enligt Riksbankens diskonto.

Bolaget betalar inte den ränta som beror på den försäkrades dröjsmål att fullgöra vad som ankommit på honom enligt B 7.

Ränta betalas inte om den är mindre än 1 % av basbeloppet.

– ränta

C ANSVARSFÖRSÄKRING

1. Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet

Försäkringen gäller för jordbruks- och skogsbruksverksamhet och därmed sammanhängande annan näringsverksamhet.

Försäkringen gäller för försäkringstagaren (den försäkrade) och dennes arbetstagare för skada orsakad i tjänsten.

För vissa motorfordon gäller trafikförsäkring, se C 5.3.

Försäkringstagaren
– verksamhet

1.1 Försäkringen gäller inte

- .1 för byggnads- eller sprängningsarbete för annans räkning
- .2 för skadeståndsskyldighet som kan åläggas försäkringstagaren såsom medlem eller delägare i annan förening eller annat bolag än den försäkrade verksamheten
- .3 för annan näringsverksamhet och körning för annans räkning överstigande 2 basbelopp i sammanlagd årlig bruttointäkt (det är skadan inträffade), om inte annat anges i försäkringsbrevet.

– undantag

2. När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för ansvarsskada som inträffar under den tid försäkringen är i kraft (försäkringstiden).

För försäkringstagare som upphör med sin verksamhet och därigenom ej längre har gällande ansvarsförsäkring gäller denna försäkring under ytterligare tre år.

Försäkringstiden

3. Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller i hela världen utom i USA och Kanada.

Hela världen utom
USA och Kanada

4. Försäkringsbelopp

Försäkringsbeloppet är det belopp, till vilket skadestånd, utrednings-, förhandlings-, rättegångs- och räddningskostnader sammanlagt är försäkrade.

Försäkringsbelopp

5. Vad försäkringen gäller för

5.1 Person- och sakskada

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet för personskada och sakskada enligt

- .1 allmänna skadeståndsrättsliga regler
- .2 allmänna bestämmelser utgivna av branschorganisation inom den försäkrades verksamhetsområde
- .3 sedvanligt kontrakt med strömleverantör där försäkrad övertagit ansvar enligt elagen
- .4 sedvanlig nyttjanderättsavtal med fastighetsägare avseende övertaget fastighetsägaransvar.

Om denna försäkring gör undantag för sak- eller personskada gäller denna försäkring inte heller för förmögenhetsskada till följd av den undantagna skadan.

Person- och sakskada

5.2 Åtagande

Vid skadeståndskrav som kan omfattas av försäkringen och som överstiger självrisken enligt C 9 åtar sig bolaget gentemot den försäkrade att

- .1 utreda om skadeståndsskyldighet föreligger
- .2 förhandla med den som kräver skadestånd

Försäkringsbolagets
åtagande
– utreda
– förhandla

C Ansvarsförsäkring

- .3 föra den försäkrades talan vid rättegång eller skiljemannaförfarande och därvid betala de rättegångs- eller skiljemannakostnader som den försäkrade åsamkas eller åläggs att betala och som denne inte kan få ut av motpart eller annan
- .4 betala det skadestånd som den försäkrade är skyldig att erlägga.

5.3 Skada i följd av trafik med vissa motorfordon

Försäkringen omfattar

- .1 trafikförsäkring för trafikförsäkringspliktigt men ej registreringspliktigt motordrivet fordon som
 - används för skördearbete eller annat arbete i jordbruket
 - huvudsakligen används i byggnad för transport av jordbruksprodukterFör trafikförsäkringen svarar Länsförsäkringar Wasa Försäkringsaktiebolag (publ).
- .2 ansvarsförsäkring enligt trafikskadelagen för självgående maskin som inte är trafikförsäkringspliktig, på samma sätt som om trafikförsäkring varit tecknad.

Vid skada enligt C 5.3 gäller försäkringen enligt trafikförsäkringen i bolagets villkor för Traktor- och motorredskapsförsäkring (MT).

5.4 Skada orsakad av hemdjur

Enligt 22 kap 7 § byggningsbalken är ägare av hemdjur i regel skyldig att betala endast ett jämkat skadestånd för skada som djuret förorsakat på annans hemdjur. I sådant fall betalar försäkringsbolaget likväl – med tillämpning av försäkringsvillkoren i övrigt – även den resterande delen av skadan.

6. Vad försäkringen inte gäller för

6.1 Levererad produkt

Försäkringen gäller inte för

- .1 skada på produkt som den försäkrade levererat om skadan består i eller är en följd av fel, brist eller defekt hos produkten
- .2 skada på produkt om skadan orsakats av råd eller anvisningar eller av underlåtenhet att lämna sådana – vad gäller användning, skötsel eller lagring av egendomen
- .3 kostnad i samband med reklamation, utbyte eller återtagande av levererad produkt. Försäkringen gäller inte heller för räddningskostnader eller andra kostnader till följd av att levererad produkt befaras orsaka skada
- .4 skada som kan avhjälpas genom åtgärdande av fel, brist eller defekt hos levererad produkt
- .5 skada orsakad av asbest, formaldehyd, PCB, radon eller tobak
- .6 skada genom att levererad kemisk produkt eller levererat läkemedel inte förhindrat, avbrutit eller påverkat sådant beräkneligt händelseförlopp eller sådan beräknelig utveckling eller sjukdom som pågår eller skulle ha uppkommit om produkten inte använts
- .7 skada genom levererad produkt när den försäkrade underlåtit att utföra sedvanliga undersökningar, provningar eller analyser för att fastställa produktens lämplighet för avsett ändamål och detta medfört att fel, brist eller defekt i produkten inte upptäckts.

Med skada på levererad produkt förstås här även skada som beror på att den levererade produkten måste undersökas, repareras eller bytas ut och att ingrepp i samband därmed måste ske i annan egendom än den levererade produkten.

– rättegång

– skadestånd

Skada – motordrivna fordon

Skada – hemdjur

Undantag

– levererad produkt

6.2 Omhändertagen egendom

Försäkringen gäller inte för skada på

- .1 omhändertaget trafikförsäkringspliktigt motordrivet fordon
- .2 omhändertaget registreringspliktigt släpfordon.

– omhändertagen egendom

6.3 Trafik med motordrivet fordon, luftfartyg, svävare eller hydrokopter*

Försäkringen gäller inte för skadeståndsskyldighet som kan åläggas den försäkrade – eller någon för vilken han svarar – som ägare, brukare eller förare, för skada i följd av trafik med

- .1 motordrivet fordon för vilket trafikskadelagen eller motsvarande utländsk lagstiftning gäller
- .2 motordrivet fordon som används inom tävlingsområde
- .3 luftfartyg, svävare eller hydrokopter.

Försäkringen gäller dock för skada som förorsakats i följd av trafik enligt C 5.3.

– trafikskador

6.4 Trav och galopp

Försäkringen gäller inte för skadeståndsskyldighet som kan åläggas den försäkrade

- .1 såsom innehavare av trav- eller galopphäst
 - .2 såsom tränare, kusk eller ryttare
- om skada inträffat inom trav- eller galoppbaneområde.

– trav, galopp

6.5 Miljöskada*

Försäkringen gäller inte för skada som består i eller är en följd av

- .1 förorening av eller annan inverkan på vattendrag, sjö, vattentäkt eller annat vattenområde, grundvatten samt mark, byggnad, anläggning eller anordning
- .2 förändring av grundvattennivån
- .3 rök, sot, damm, ånga, gas eller annan luftförorening
- .4 buller
- .5 skakning
- .6 värme, lukt eller ljus
- .7 fukt eller kondens
- .8 översvämning i samband med nederbörd
- .9 urlakning från åkermark
- .10 anrikning av oorganiska ämnen.

– miljöskador

6.51 Försäkringen gäller dock

• **om skada enligt C 6.5**

- .1 beror på att fel tillfälligt begåtts
- .2 beror på att fel plötsligt och oförutsett uppkommit på byggnad, anläggning eller anordning

• **för skada enligt**

- .3 C 6.5.1 och 6.5.3 om skadan beror på besprutnings- eller bepudringsåtgärd
- .4 C 6.5.1 och 6.5.8 om skadan beror på avrinning av stallgödsel, urin eller pressvatten som spritts på åkermark
- .5 C 6.5.1 om skadan beror på oförutsedd utströmning av vätska från cistern, tank eller annan behållare.

* Detta undantag tillämpas inte vid skada genom levererad produkt. Härmed avses skada orsakad av defekt som funnits hos produkten när den sattes i omlopp av den försäkrade eller därefter tillförts produkten genom åtgärder som den försäkrade eller för hans räkning annan person vidtagit.

C Ansvarsförsäkring

6.6 Fel och brist i utredningar och beskrivningar

Försäkringen gäller inte för skada uppkommen till följd av fel eller brist i utredningar, beskrivningar, beräkningar, ritningar, råd eller anvisningar, som lämnats i yrkesmässig rådgivande verksamhet.

– konsultverksamhet

6.7 Förutsebar skada

Försäkringen gäller inte för skada som uppkommit under sådana omständigheter att det för den försäkrade eller hans arbetsledning borde ha stått klart att skada med stor sannolikhet skulle komma att inträffa.

– förutsebar skada

6.8 Lag eller myndighets föreskrift

Försäkringen gäller inte för skada som orsakats genom åsidosättande av lag eller myndighets föreskrift, såvida inte den försäkrade kan visa att driftsledningen varken haft eller borde ha haft kännedom om åsidosättandet.

– lag, myndighets föreskrift

6.9 Annan försäkring

Försäkringen gäller inte till den del ersättning kan lämnas genom annan försäkring.

– annan försäkring

Försäkringen gäller inte heller för skada som kan ersättas genom socialförsäkring, annan gällande försäkring, annan ersättningsform eller som tjänsteförmån.

Försäkringen gäller dock om regressrätt föreligger mot den försäkrade.

7. Föreskrifter

Föreskrift

7.1 Den försäkrade ska

.1 följa de föreskrifter som anges i försäkringsbrevet

.2 tillse att dokumentation i form av konstruktionsritningar, tillverkningsplaner, recept, instruktioner, bruksanvisningar, avtal, garantier och liknande handlingar i rimlig omfattning förvaras och på bolagets begäran företes när det kan vara av betydelse för att kunna fastställa leveranstidpunkt, om skadeståndsskyldighet föreligger eller om produkt varit defekt vid leverans.

– dokumentation

7.2 Påföljd vid åsidosättande av föreskrift

Har den försäkrade inte iakttagit sina skyldigheter enligt föreskrifterna i C 7.1 och har detta varit till väsentligt men i utredningen av skadestandsfrågan eller ersättningsberäkningen, görs ett avdrag med 20% av annars utgående ersättning, dock med lägst ett halvt och högst tio basbelopp.

– påföljd vid åsidosättande

8 Åtgärder vid skada

8.1 Räddningsplikt

Den försäkrade ska efter förmåga

- avvärja skada som kan befaras vara omedelbart förestående
- begränsa skada som redan inträffat
- snarast möjligt omhänderta och skydda skadad egendom.

8.2 Påföljd vid åsidosättande av räddningsplikt

Om den försäkrade uppsåtligen eller av grov vårdslöshet inte iakttagit sin räddningsplikt enligt ovan, och om det kan antas att detta varit till men för försäkringsbolaget är bolaget berättigat till skäligen avdrag på ersättningsbelopp som annars bort utgå, eller till fullständig befrielse från ersättningskyldighet.

8.3 Anmälan om skada

Skada som kan medföra ersättningskrav ska anmälas så snart som möjligt till bolaget.

8.4 Skadeståndskrav

Skadeståndskrav ska vidarebefordras till bolaget snarast efter det att försäkrad erhållit det. Om skadeståndskravet inte framförts till försäkringsbolaget inom sex månader efter det att försäkrad erhållit kravet, är bolaget fritt från ersättningskyldighet.

8.5 Uppgiftsskyldighet och utredning

Den försäkrade är skyldig att bistå bolaget vid skadeutredning och att på anmodan tillhandahålla verifikationer, bevis och andra handlingar som behövs för att bedöma den försäkrades och bolagets ansvarighet samt ersättnings storlek.

Den försäkrade är skyldig att utan ersättning verkställa de utredningar, analyser och undersökningar, som är av betydelse för att bedöma skadefallet och den försäkrades ansvarighet, vilka kan genomföras inom den försäkrades verksamhet.

8.6 Uppgörelse i godo

Om bolaget så begär är den försäkrade skyldig att medverka till uppgörelse i godo med den skadelidande. Den försäkrade har dock inte rätt att utan bolagets tillåtelse medge skadeståndsskyldighet, godkänna ersättningskrav eller utbetala ersättning. Iakttar den försäkrade inte av bolaget lämnade föreskrifter är bolaget fritt från ansvar om inte kravet uppenbart var lagligen grundat.

Har bolaget förklarat sig villigt att göra upp i godo med den som kräver skadestånd är bolaget fritt från skyldighet att ersätta därefter uppkommen kostnad och att företa ytterligare utredning.

8.7 Polisutredning och rättegång

Har den försäkrade i sak som kan beröra försäkringen kallats till förhör inför polis- eller annan myndighet, eller har han i sådan sak instämts till domstol, ska han omedelbart underrätta bolaget om detta. Den försäkrade är skyldig att i händelse av rättegång tillse att i erforderlig utsträckning vittnes- och sakkunnig bevisning kan föras med hjälp av hos den försäkrade anställd personal. Bolaget äger rätt att efter samråd med den försäkrade utse rättegångsombud samt lämna denne för rättegången erforderliga anvisningar och instruktioner.

Räddningsplikt

Påföljd vid åsidosättande

Skadeanmälan

Skadeståndskrav

Uppgiftsskyldighet, utredning

Uppgörelse i godo

Polisutredning, rättegång

C Ansvarsförsäkring

9. Självrisk

Vid varje skadetillfälle gäller en självrisk som är 10 % av basbeloppet.

Avtal kan träffas om annan självrisk, som då anges i försäkringsbrevet.

Särskilda självrisker gäller dock enligt C 9.1, om dessa är högre än den i övrigt avtalade självrisken.

Det självriskbelopp som erhålles vid beräkningen avrundas nedåt till närmast 100-tal kronor.

9.1 Särskilda självrisker

Självrisken är

.1 20 % av basbeloppet vid skada på egendom som den försäkrade eller för hans räkning annan person

- hyrt, leasat, lånat, arrenderat, nyttjat eller bearbetat
- åtagit sig att installera, montera, demontera, reparera, kontrollera, besiktiga, lasta, lossa, transportera, lagra eller tillse. (Beträffande bearbeta, se C 10.2.3.)

.2 20 % av basbeloppet vid sakskada orsakad av

- grävning, schaktning eller planering
- besprutnings- eller bepudringsåtgärd
- förorening genom stallgödsel, urin eller pressvatten
- förorening genom vätska från cistern, tank eller behållare

.3 ett basbelopp vid sakskada som uppstått genom brand eller explosion som orsakats av svetsning, skärning, lödning, isolering, takbeläggning, bearbetning med snabbgående verktyg eller annat arbete som medför uppvärmning eller gnistbildning.

9.2 Självrisk vid flera skador

Endast en självrisk dras av

.1 vid flera skador som orsakats av samma defekt hos en eller flera levererade produkter

.2 för skador som uppkommit av samma orsak och vid samma skadetillfälle.

Självrisk

– särskilda självrisker

– flera skador

10. Skadersättningsregler

10.1 Ersättningsbelopp

Ersättningsbeloppet utgörs av

- kostnader enligt C 5.2
- räddningskostnader enligt C 10.3

med avdrag för

- självrisk enligt C 9
- eventuell påföljd vid åsidosättande av föreskrift och räddningsplikt enligt C 7.2 och 8.2.

10.2 Högsta ersättning

Försäkringsbeloppet är 10 000 000 kronor. Bolagets ersättningsskyldighet är begränsad till **ett försäkringsbelopp** vid varje skada och totalt **två försäkringsbelopp** per försäkringsår, dock högst

- .1 **ett försäkringsbelopp** vid skada genom levererad produkt om flera skador orsakats av samma fel, brist eller defekt hos en eller flera produkter, oavsett om skadorna inträffat under ett eller flera försäkringsår. Ersättning lämnas därvid inom det försäkringsbelopp som gällde vid den tidpunkt då första skadan inträffade
- .2 **ett försäkringsbelopp** vid annan skada då flera skador uppkommit av samma orsak och inträffat vid samma tillfälle
- .3 **två basbelopp** vid skada på egendom som den försäkrade eller annan för hans räkning hyrt, leasat, lånat, arrenderat, nyttjat, bearbetat eller djur som omhändertagits. Med bearbeta avses även gödselspridning, sådd, radhackning och skörd av jordbruksprodukter
- .4 **fem basbelopp** vid skada på egendom som den försäkrade eller annan för hans räkning åtagit sig att installera, montera, demontera, reparera, kontrollera, besiktiga, lasta, lossa, transportera, lagra eller tillse
- .5 **fem basbelopp** vid skada orsakad av förorening genom stallgödsel, urin eller pressvatten.

10.3 Räddningskostnad

Om den försäkrade haft utgift (räddningskostnad) för att begränsa omedelbart förestående eller inträffad skada som kan föranleda skadeståndsskyldighet som omfattas av försäkringen, lämnas ersättning om åtgärderna med hänsyn till omständigheterna varit skäligen.

Ersättning lämnas dock inte för kostnad för att avvärja befarad skada på grund av defekt hos levererad produkt.

10.4 Tidpunkt för betalning av ersättning

Ersättning ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade fullgjort vad som åligger honom enligt C 8.

10.5 Räntebestämmelser

Betalas ersättning senare än vad som sagts ovan betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen.

Bolaget betalar inte den ränta som beror på den försäkrades dröjsmål att fullgöra vad som ankommit på honom enligt C 8.

Ränta betalas inte om den är mindre än 1 % av basbeloppet.

Skadeersättning

– ersättningsbelopp

– högsta ersättning

– räddningskostnad

– betalning av ersättning

– betalning av ränta

D RÄTTSSKYDDSFÖRSÄKRING

1. Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet

Försäkringen gäller för jordbruks- och skogsbruksverksamhet och därmed sammanhängande annan näringsverksamhet.

Försäkringen gäller endast för försäkringstagaren, dennes arbetstagare eller medförsäkrade som anges i försäkringsbrevet (de försäkrade).

1.1 Försäkringen gäller inte

Försäkringen gäller inte för annan näringsverksamhet och körning för annans räkning överstigande två basbelopp i sammanlagd årlig bruttointäkt (året före det år tvisten uppkom), om inte annat anges i försäkringsbrevet.

2. När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för tvist som uppkommer under den tid försäkringen är i kraft (försäkringstiden) under förutsättning att försäkringsskydd för samma risk har varit gällande under en sammanhängande tid av minst två år när tvist förekommer. I denna tid får inräknas tid då samma risk varit försäkrad i annat bolag.

Om försäkringsskyddet inte varit gällande under en sammanhängande tid av minst två år när tvist uppkommer, gäller försäkringen likväl under förutsättning att de händelser eller omständigheter som ligger till grund för anspråket inträffat under försäkringstiden samt att försäkringen gällt vid tidpunkten för tvistens uppkomst.

Försäkringen gäller även för tvist som uppkommer efter det att försäkringen upphört pga att den försäkrade verksamheten upphört, förutsatt att de händelser och omständigheter som ligger till grund för anspråket inträffat under försäkringstiden samt att inte längre tid än tio år har förflutit sedan dessa händelser eller omständigheter inträffade.

Anmärkning

Preskriptionstiden räknas från det att ombud anlitas. Se **Allmänna avtalsbestämmelser**, I 14.

3. Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller i tvist

- .1 med motpart som har hemvist inom Norden
- .2 som avser fastighet belägen inom Norden.

Vid förvaltningsmål gäller försäkringen för prövning vid svensk domstol eller svensk myndighet enligt D 4.4.

4. Vad försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för nödvändiga och skäligena ombuds- och rättegångskostnader i tvist enligt D 4.1-4.4 som försäkrad inte kan få betalda av staten eller av motpart. Försäkringen gäller endast för kostnader som uppkommer under den tid försäkrad biträds av ombud enligt D 6.2.

Anmärkning

Försäkringen gäller således inte för brottmål.

4.1 Tvist utan rättegång

Försäkringen gäller för försäkrads egna ombudskostnader i tvist som kan prövas som tvistemål i tingsrätt, fastighetsdomstol, statens va-nämnd eller vattendomstol i Sverige eller motsvarande domstolar i övriga nordiska länder enligt D 3.

Försäkringstagaren
– verksamhet

– undantag

Försäkringstiden
– tvist under
försäkringstiden

– tvist efter
försäkringstiden

Var försäkringen gäller

Ombuds- och rättegångskostnader

– tvist utan rättegång

Är tvisten sådan att den först ska prövas av annan instans, t ex kronofogdemyndighet, arrendenämnd eller hyresnämnd, betalas endast kostnader som uppkommit efter sådan prövning.

Vad gäller tvist som prövas enligt D 4.2 eller 4.3 ersätts dock kostnader för utredningar i arrendenämnd, då den försäkrade visat att utredningen är nödvändig för den fortsatta prövningen.

4.2 **Tvistemål med rättegång**

Försäkringen gäller för försäkrads egna ombuds- och rättegångskostnader och sådana motpartskostnader som försäkrad efter domstols prövning förpliktats utge i tvistemål som anges i D 4.1 första stycket eller som efter sådan prövning kan prövas av hovrätt eller Högsta domstolen. Försäkringen gäller även för hyres- eller arrendetvist som prövas vid Svea hovrätt.

Träffas förlikning under rättegång gäller försäkringen för ombuds- och rättegångskostnader som försäkrad åtagit sig att betala motpart, under förutsättning att det är uppenbart att den försäkrade skulle ha ålagts att betala rättegångskostnader med högre belopp om tvistemålet prövats av domstol.

Anmärkning

Som rättegångskostnad anses även kostnad för medlare som är förordnad enligt 42 kap rättegångsbalken.

4.3 **Tvist med skiljemannaförfarande**

Försäkringen gäller för kostnader för skiljemannaförfarande om tvisten utan sådant förfarande skulle ha prövats av i D 4.1 första stycket nämnda domstolar. Ersättning lämnas för de försäkrades egna kostnader och för sådana motpartskostnader, som de efter skiljemännens prövning förpliktats utge, dock inte för ersättning till skiljemännen.

4.4 **Förvaltningsmål**

4.4.1 **Skattemål**

Försäkringen gäller för nödvändiga och skäligen ombudskostnader i länsrätt, kammarrätt och regeringsrätt i skattemål angående taxering av den försäkrade verksamheten, fastighetstaxering eller momsskattemål.

4.4.2. **Vissa förvaltningsmål**

Försäkringen gäller för tvist vid omprövning eller överklagande av svensk förvaltningsmyndighets eller domstols beslut eller dom som avser

- .1 ändring eller upphävande av beslut om EG-stöd eller bidrag avseende arealersättning, djurbidrag, miljöstöd, strukturfondstöd, EG-godkända nationella stöd eller angående mjölkvoter
- .2 återbetalning av beviljat stöd eller bidrag enligt punkt 1 ovan.

Anmärkning

Försäkringen gäller inte för ansökan om t ex stöd eller bidrag, tilldelning av mjölkkvoter eller för andra ärenden än som angetts ovan.

5. **Vad försäkringen inte gäller för**

5.1 **Vissa tvister**

Försäkringen gäller inte för tvist

- .1 som vid rättslig prövning ska handläggas enligt 1 kap 3 d § första stycket rättegångsbalken (s k småmål). Detta undantag tillämpas inte vid tvist på grund av försäkringsavtalet
- .2 som rör sådan av försäkrad bedriven eller planerad verksamhet eller del därav som enligt miljölagstiftning kallas miljöfarlig verksamhet, oavsett om denna lagstiftning åberopas eller inte
- .3 när försäkrad begär eller för talan om tillstånd, godkännande eller liknande om saken prövas av fastighetsdomstol eller vattendomstol

– tvist med rättegång

– tvist med skiljemannaförfarande

– skattemål

– vissa förvaltningsmål

Undantag

– vissa tvister

D Rättsskyddsförsäkring

- .4 som rör förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare, t ex tvister gällande provision, arbetstvister eller liknande
- .5 som avser fordran eller annat anspråk, som överlåtits på försäkrad om det inte är uppenbart att överlåtelsen skett innan tvisten uppkom
- .6 som grundar sig på försäkrads borgensåtagande eller liknande åtagande
- .7 som avser skadestånd eller annat anspråk riktat mot försäkrad på grund av gärning som föranlett misstanke om brott eller åtal för brott som kräver grov oaktsamhet eller uppsåt för straffbarhet
- .8 enligt marknadsföringslagen
- .9 som avser ersättningsanspråk mot försäkrad som kan omfattas av ansvarsförsäkring
- .10 som gäller försäkrad i egenskap av ägare, brukare eller förare av motor-drivet fordon
- .11 där försäkrad är konkursgäldenär eller part i ackordsförhandling utan konkurs eller part i förfarande som gäller företagsrekonstruktion
- .12 där försäkrad inte har befogat intresse av att få sin sak prövad
- .13 som avser ersättningsanspråk som uppkommit mellan företag inom samma koncern eller mellan delägare som omfattas av detta försäkrings-avtal
- .14 om frågan om rättsskydd kan vänta till dess en annan rättslig angelägenhet, där anspråket stöder sig på väsentligen likartad grund, har avgjorts (s k pilotmål).

5.1.1 Vissa kostnader för eget arbete m m

Försäkringen ersätter inte

- .1 kostnader som avser försäkrads eget arbete, inkomstbortfall, resor eller uppehålle
- .2 kostnader för utredning om innehållet i utomnordisk rätt
- .3 kostnader för ombuds resor utom Norden
- .4 kostnader för verkställighet av dom, beslut eller avtal
- .5 bokföringskostnader
- .6 avgifter, räntor, skattetillägg, viten eller böter.

5.1.2 Vissa merkostnader

Försäkringen ersätter inte merkostnader på grund av att försäkrad

- .1 anlitar fler än ett ombud eller byter ombud
- .2 gjort sig skyldig till försumlig processföring eller i övrigt förfarit försumligt
- .3 underlåtit att i eller utom rättegång tillvarata möjligheten att utfä ersättning av motpart
- .4 krävs på högre ersättning för ombudskostnader än vad som utdömts efter prövning av domstol.

5.2 Förvaltningsmål

5.2.1 Skattemål

Försäkringen gäller inte för biträde i mål

- .1 angående skattebrott
- .2 angående skönstaxering
- .3 angående arvs- eller gåvoskatt
- .4 huruvida skatt eller avgift har inbetalats till myndighet
- .5 angående eftertaxering som beror på att försäkrad fullgjort sin uppgifts-plikt på oriktigt sätt
- .6 som har samband med köp eller försäljning av aktier eller liknande andelsbevis.

– eget arbete

– vissa merkostnader

– skattemål

5.2.2 Vissa andra förvaltningsmål

Försäkringen gäller inte om

- .1 tvisten grundas på att försäkrad anses ha lämnat felaktiga eller ofullständiga uppgifter såvida inte försäkrad kan visa att detta inte, till någon del, beror på grov vårdslöshet eller uppsåt
- .2 tvisten avser rätten till omprövning eller överklagande eller avser avvisningsbeslut pga att ansökan inkommit för sent eller försäkrad inte är behörig sökande
- .3 värdet av det som yrkas i tvisten understiger 1 basbelopp.
- .4 tvisten har samband med ett beslut som beror på bristande medel eller anslag.

– vissa andra förvaltningsmål

5.2.3 Vissa kostnader i förvaltningsmål

Försäkringen ersätter inte

- .1 kostnad som avser försäkrads eget arbete, inkomstbortfall, resor eller uppehälle
- .2 bokföringskostnader
- .3 avgifter, räntor, skattetillägg, viten eller böter
- .4 kostnader för inhämtande av förhandsbesked eller liknande från EU-domstol, EU-myndighet eller annat EU-organ.

– vissa kostnader

5.2.4 Vissa merkostnader i förvaltningsmål

Försäkringen ersätter inte merkostnader på grund av att försäkrad

- .1 anlitar fler än ett ombud eller byter ombud
- .2 gjort sig skyldig till försumlig processföring eller på annat sätt förfarit försumligt.

– vissa merkostnader

6. Åtgärder vid tvist eller mål

6.1 Anmälan om tvist

Den försäkrade ska inom sex månader från det att han fick kännedom om försäkringsfallet anmäla detta till bolaget. Anmäls försäkringsfallet senare kan försäkringsersättningen sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

Anmälan om tvist

Anmärkning

Den försäkrade anses ha fått kännedom om försäkringsfallet när ombud anlitas i tvist.

6.2 Ombud

Ombud ska anlitas före det att tvist anhängiggörs i domstol. Är tvist sådan att den enligt D 4.1 eller D 4.4 först ska prövas av annan instans, ska ombud anlitas senast när sådan tvist överklagas.

Val av ombud

Ombudet ska vara lämpligt med hänsyn till ärendets natur och den ort där verksamheten bedrivs och vara

- .1 ledamot av Sveriges Advokatsamfund (advokat), jurist anställd på LRFs Juridiska Byrå, hos advokat eller på allmän advokatbyrå eller
- .2 annan person som efter prövning av Försäkringsbolagens rättsskyddsnämnd visats lämplig.

Bolaget har rätt att hos Sveriges Advokatsamfund eller motsvarande prövningsinstans påkalla skiljedom, eller att hos Försäkringsbolagens rättsskyddsnämnd pröva skäligheten av arvode eller kostnader för ombud. Ombudet ska förbinda sig att godta sådan prövning.

Vid tvist utomlands har bolaget rätt att bestämma vilket ombud som ska anlitas.

D Rättsskyddsförsäkring

7. Självrisk

Självrisken är 10% av basbeloppet och 20% av de kostnader enligt D 4. som överstiger 10% av basbeloppet.

Endast en självrisk tillämpas när

- två eller flera av de försäkrade står på samma sida i en tvist
- försäkrad har flera tvister som avser samma angelägenhet eller där yrkandena stöder sig på väsentligen samma händelser eller omständigheter, även om yrkandena inte stöder sig på samma rättsliga grund
- flera skattemål hänför sig till samma beskattningsår.

Det självriskbelopp som erhålls vid beräkningen avrundas nedåt till närmast 100-tal kronor.

8. Skadeersättningsregler

8.1 Ersättningsbelopp

Ersättningsbeloppet utgörs av

- kostnader enligt D 4

med avdrag för

- kostnader enligt D 5
- självrisk enligt D 7

8.2 Högsta ersättning

Vid varje tvist är bolagets ersättningsskyldighet för ombuds- och rättegångskostnader begränsad till högst 5 basbelopp.

För samtliga tvister som uppkommer under samma försäkringsår, är bolagets ersättningsskyldighet begränsad till högst 25 basbelopp.

En tvist föreligger om

- två eller flera av de försäkrade står på samma sida i en tvist
- försäkrad har flera tvister som avser samma angelägenhet eller där yrkandena stöder sig på väsentligen samma händelser eller omständigheter även om yrkandena inte stöder sig på samma rättsliga grund
- flera skattemål hänför sig till samma beskattningsår.

Kan försäkrad i en och samma tvist erhålla ersättning från flera försäkringar i ett eller flera bolag, begränsas ersättningen så att den tillsammans med ersättningen från övriga försäkringar uppgår till högst 5 basbelopp.

8.3 Tidpunkt för betalning av ersättning

Ersättning betalas till försäkrads eget ombud för försäkrads egna ersättningsbara kostnader enligt D 4 när ärendet slutredovisats, i den mån försäkringsbeloppet inte tagits i anspråk av motpart genom verkställighet av dom eller liknande förfarande. Om försäkrad blir, eller riskerar att bli, ersättningsskyldig till flera, har bolaget rätt att fördela resterande del av försäkringsersättningen.

Ersättning à conto förutsätter särskild prövning. Bolaget åtar sig utbetalning högst en gång var sjätte månad.

Självrisk

Skadeersättning

– ersättningsbelopp

– högsta ersättning

– betalning av ersättning

TILLÄGGSFÖRSÄKRINGAR

E ALLRISKFÖRSÄKRING

Ingår endast om så angetts i försäkringsbrevet och omfattar då den där angivna egendomen (kan omfatta byggnads-, mark- och/eller verksamhetsinventarier eller annan angiven maskin).

Utöver vad som anges och med ändring av häremot stridande bestämmelser i **A Egendomsförsäkring** gäller följande:

1. Vad försäkringen gäller för

- .1 Försäkringen gäller för plötslig och oförutsedd skada. Med skada förstås även förlust av egendom.
- .2 Vid ersättningsbar skada lämnas även ersättning enligt **B Driftsavbrottsförsäkring**.

2. Undantag

Försäkringen gäller inte för skada:

- .1 som är av sådan art att den inte påverkar egendomens användbarhet eller består i skada på förbrukningsmateriel
- .2 vars uppkomst eller omfattning väsentligt påverkats av
 - felaktig eller bristfällig konstruktion, felaktigt utförande eller material, ingrepp i bärande stomme
 - eftersatt underhåll, bristande skötsel eller tillsyn
- .3 genom oförutsett avbrott i tillförsel av el kortare tid än 24 timmar. Undantaget tillämpas dock inte om reservverk finns som uppfyller kraven i föreskrifterna i **Egendomsförsäkring A 9.353**.
- .4 genom kondens, fukt, korrosion, rost, frätning, oxidation, beläggning, röta, svamp, mögel, bakterier, virus, insekter, skadedjur, rovfåglar, rovdjur eller lagring. Undantaget tillämpas dock inte om skadan är en oundviklig följd av skada som försäkringen i övrigt gäller för
- .5 genom av annan än försäkringstagaren utförd yrkesmässig transport, förflyttning, behandling, demontering, reparation, bearbetning eller montering
- .6 på växthus, plasthall, båthus, sjöbod, tält eller annan täckningsanordning eller däri befintlig egendom genom snölast, annan väderpåverkan eller översvämning
- .7 som orsakats av dammbrott i kraftverksdamm eller regleringsdamm för elkraftproduktion.

3. Självrisk

Vid varje skadetillfälle gäller den självrisk som anges i försäkringsbrevet.

Särskilda självrisker gäller dock enligt **Egendomsförsäkring A 8.51, 8.52, 8.53, 8.56 och 8.57** om dessa är högre än den i övrigt avtalade självrisken enligt E 3.

Det självriskbelopp som erhålls vid beräkningen avrundas nedåt till närmast 100-tal kronor.

Allriskförsäkring

Undantag

Självrisk

– särskilda självrisker

F SKOGSBRAND- OCH SKOGSFÖRSÄKRING

Ingår endast om så angetts i försäkringsbrevet.

1. Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller – om inte annat angetts i försäkringsbrevet – det intresse den försäkrade har i försäkrad egendom. Beträffande skogsprodukter gäller försäkringen dock endast för försäkringstagaren såsom ägare till försäkrad egendom.

Försäkrad

2. När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffat under den tid försäkringen varit i kraft.

Försäkringstid

3. Var försäkringen gäller

3.1 På försäkringsstället

Försäkringen gäller på försäkringsstället, varmed avses den eller de fastigheter som angetts i försäkringsbrevet.

Försäkringsställe

3.2 På annan plats

För skogsprodukter enligt F 5.3 gäller försäkringen inom Norden.

Annan plats

4. Försäkrat intresse

Försäkringen avser endast sådan skada som består i att egendomens värde minskas eller går förlorat och således inte sådan förlust som uppkommer t ex genom att egendomen inte kan användas på beräknat sätt.

Har skada på viss egendom medfört förlust i tillverkning, förvaring, användning eller försäljning av annan egendom, ersätts inte sådan förlust genom försäkringen.

Försäkrat intresse

5. Försäkrad egendom

Försäkringen omfattar:

5.1 Växande skog på skogsmark

Växande skog

5.2 Skogsmark enligt fastighetstaxeringslagen

Skogsmark

5.3 Skogsprodukter

Skogsprodukter

Härmed avses

- rundvirke (t ex timmer, massaved m m)
- stamdelar och hyggesavfall som ska användas till flis.

Skogsprodukterna ska komma från försäkringsstället.

6. Vad försäkringen gäller för

Vad försäkringen gäller för anges i försäkringsbrevet med följande beteckningar:

SKOGSBRANDFÖRSÄKRING

Omfattning se F 6.1 - 6.4 nedan.

SKOGSFÖRSÄKRING

Omfattning se F 6.1 - 6.6 nedan.

Anmärkning

Skogsmark och skogsprodukter omfattas endast vid skada enligt F 6.1-6.4.

6.1 Brand

Försäkringen gäller för skada genom brand.

Brand

6.11 Undantag

Försäkringen gäller inte för kostnad avseende brandsläckning.

– undantag

6.2 Explosion

Försäkringen gäller för skada genom explosion, varmed avses en ögonblickligt uppträdande kraftyttring, förorsakad av gasers eller ångors strävan att utvidga sig.

Explosion

6.21 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada orsakad av sprängningsarbete.

– undantag

6.3 Åskslag

Försäkringen gäller för skada genom åskslag.

Åskslag

6.4 Luftfartyg

Försäkringen gäller för skada genom att luftfartyg eller föremål från sådant träffar egendom.

Luftfartyg

6.41 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada genom spridning av kemiska eller biologiska preparat.

– undantag

6.5 Storm och/eller snöbrott

Försäkringen gäller för skada genom storm och/eller snöbrott.

Storm, snöbrott

Ersättning lämnas när ett område på sammanlagt minst ett hektar vid samma tillfälle har stormskadats eller utsatts för snöbrott så att föryngringsåtgärder är erforderliga enligt skogsvårdslagen. Dessutom ska minst 50% av virkesförrådet ha skadats inom varje enskild del av området. Vid bestämning av den skadade arealen får inte områden understigande ett halvt hektar medräknas.

Den sammanlagda ersättningsbara arealen av områden omfattande mellan ett halvt och ett hektar begränsas till högst fem hektar.

Ersättning lämnas endast för skada på växande skog.

6.6 Torka, frost, svamp-, sork- eller insektsangrepp

Försäkringen gäller för skada på plantskog genom torka, frost, svamp-, sork- eller insektsangrepp.

Torka, frost m m

F Skogsbrand- och skogsförsäkring

Med frostska avses skada på plantskog som orsakats av avkylning genom rimfrost och/eller dimfrost vid lufttemperatur understigande noll grader Celsius.

Ersättning lämnas när ett sammanhängande område av minst ett hektar har skadats. Dessutom ska inom varje enskild del av området minst 50 % av antalet plantor med en högsta medelhöjd av 1,3 meter plantskog ha dött.

Planteringen eller sädnen ska ha varit utförd med ett antal plantor eller såddfläckar som inte understiger antalet plantor eller såddfläckar i nedanstående tabell med mer än högst 10 %. Vid tillämpning av tabellen tas hänsyn till av Skogsvårdstyrelsen utfärdade lokala rekommendationer.

Trädslag – Tall		Trädslag – Gran	
Bonitet H100, m	Antal plantor eller såddfläckar per hektar	Bonitet H100, m	Antal plantor eller såddfläckar per hektar
T28 +	3 000	G30 +	2 800
T20 - T26	2 500	G20 - G28	2 500
< T20	2 000	< G20	2 000

6.61 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- på plantskog av lövträd
- på plantskog av sitkagran (*Picea sitchénsis*) eller douglasgran (*Pseudotsuga taxifolia*)
- genom uppfrysning.

– undantag

7. Föreskrifter

7.1 Den försäkrade ska iaktta de föreskrifter som

- .1 anges i försäkringsbrevet
- .2 meddelas i lag, författning eller av myndighet i syfte att förhindra eller begränsa skada.
Detta kan avse t ex utfärdat eldningsförbud eller föreskrifter/anvisningar vid hyggesbränning
- .3 meddelas av tillverkare, leverantör, besiktningsman eller motsvarande för att förhindra eller begränsa skada.

Föreskrifter

7.2 Påföljd vid åsidosättande av föreskrift

Har föreskrift inte följts sätts ersättningen ned med 20 % dock med lägst ett halvt och högst tio basbelopp. Nedsättningen kan minskas om särskilda skäl föreligger.

Nedsättning görs dock inte

- om det kan antas att skadan skulle ha inträffat även om föreskriften uppfyllts
- om den som skulle tillse att föreskriften uppfyllts inte kan lastas för att den åsidosatts.

Påföljd vid åsidosättande

8 Åtgärder vid skada

8.1 Räddningsplikt

Den försäkrade ska efter förmåga

- avvärja skada som kan befaras vara omedelbart förestående
- begränsa skada som redan inträffat
- snarast möjligt omhänderta och skydda skadad egendom.

Räddningsplikt

8.2 Påföljd vid åsidosättande av räddningsplikt

Om den försäkrade uppsåtligen eller av grov vårdslöshet inte uppfyller sin räddningsplikt och om det kan antas att detta varit till men för försäkringsbolaget är bolaget berättigat till skäligt avdrag på ersättningsbelopp som eljest bort utgå eller till fullständig befrielse från ersättningskyldighet.

Påföljd vid åsidosättande

8.3 Räddningskostnad

Om den försäkrade för sådan åtgärd som avses i F 8.1 haft räddningskostnad som med hänsyn till omständigheterna varit skälig, är bolaget skyldigt att ersätta denna. Som sådan räddningskostnad räknas av brandbefäl vid kommunens räddningstjänst beordrad bevakning av brandområde när brandsläckningen är avslutad. Ersättning för sådan bevakning lämnas först från den tidpunkt när räddningstjänsten har avslutats.

Räddningskostnad

Ersättning lämnas inte i den mån rätt till ersättning föreligger enligt lag eller särskild författning eller pga annan försäkring, garanti eller annat avtal. Kostnader för brandsläckning ersätts inte.

– undantag

8.4 Anmälan om skada

Skada som kan medföra ersättningskrav ska anmälas till bolaget så snart som möjligt.

Skadeanmälan

Föranleder en skada polisutredning ska den försäkrade göra polisanmälan och sända in kopia på polisanmälan till bolaget.

8.5 Ersättningskrav

Ersättningskrav ska framställas till bolaget snarast efter det att skadan uppkommit och senast sex månader från det att den försäkrade fått kännedom om sin möjlighet att få ersättning.

Ersättningskrav

Framställs kravet senare är bolaget fritt från ansvar.

Den försäkrade är skyldig att specificera sitt ersättningskrav och på anmodan lämna förteckning över försäkrad egendom – skadad och oskadad – med uppgift om varje föremåls värde före och efter skadan samt ålder. Den försäkrade är även skyldig att på anmodan styrka ersättningskravet genom att lämna de upplysningar som står till buds och genom att tillhandahålla verifikationer, bevis och andra handlingar som behövs för att bedöma bolagets ansvarighet och ersättningsens storlek.

8.6 Gravationsbevis och panthavares godkännande

Om gravationsbevis eller panthavares godkännande behövs för att betala ut ersättning, ska den försäkrade sända in dessa handlingar till bolaget.

Gravationsbevis

F Skogsbrand- och skogsförsäkring

8.7 Besiktning av skada

Bolaget har rätt att låta besiktiga skada samt att, innan åtgärder vidtas, utfärda anvisningar för tillvaratagande av skadad egendom. Den försäkrade är skyldig att följa bolagets anvisningar om val av entreprenör eller metod för tillvaratagande av skadad egendom.

Avverkning av skadad skog enligt F 6.1-6.5 eller hjälpplantering och/eller hjälpsådd enligt F 6.6 får påbörjas först efter särskilt medgivande från bolaget.

Iakttar den försäkrade inte vad som här sagts är bolagets ansvarighet begränsad till den kostnad som skulle ha uppkommit om anvisningarna följts.

Skadebesiktning

9. Skadevärderingsregler

9.1 Skadevärdering växande skog

Skada utgörs av den minskning i rotvärde som uppkommit på de skadade träden enligt F 9.11 och den förlust som framkommer enligt F 9.12 och 9.13.

Växande skog

9.11 Rotvärde

Rotvärdet beräknas till skillnaden mellan inom orten allmänt gällande leveranspris för virke och avverknings- och utforslingskostnader.

Vid ersättningsbar skada enligt F 6.1-6.5 ersätter försäkringen endast den minskning av de skadade trädens rotvärde som beror dels på tekniska skador på träden och dels på den merkostnad som uppstår när skadade träd ska tillvaratas. Med merkostnad avses endast ökning av normala direkta kostnader för avverkning av skadade träd och utforsling av virket från de skadade träden till närmaste upplagsplats.

Vid beräkning av rotvärdet såväl före som efter skadan ska den värdenivå som gällde omedelbart före skadan ligga till grund för beräkningarna.

Försäkringen ersätter inte minskat rotvärde på skadade träd pga sjunkande leveranspriser för virke.

– rotvärde

9.12 Mervärde och markvärde

Med mervärde menas värdeförlust pga för tidig avverkning. Mervärde och/eller förlust av markvärde beräknas enligt "Länsförsäkringsbolgens skogsförsäkringstabeller för beräkning av skadeersättning". Skogsförsäkringstabellerna kan erhållas från försäkringsbolaget. (Definition av markvärde se F 5.2.)

Beräkning av mervärde och/eller markvärde sker med hjälp av tyträdspriser. Tyträdspriser (30-cm-trädets pris per skogskubikmeter) är de tal som skogsförsäkringstabellernas värden uppräknas med för att fastställa ersättningsnivån. För att utjämna stora prisändringar mellan enskilda år beräknas normalt tyträdspriset som ett enkelt medeltal av det aktuella årets och de närmast föregående fyra årens tyträdspriser.

Tyträdspriser fastställs för varje avverkningssäsong av försäkringsbolaget efter samråd med Skogsägarnas Riskförbund (SR).

Om summan av kostnaden för nödvändig föryngringsåtgärd pga skadan och värdet av tillväxtförlust, beräknad enligt följande, överstiger mervärdet enligt skogsförsäkringstabellerna ersätts skadan i dessa fall dels med skäligen kostnad för nödvändig föryngringsåtgärd och dels med tillväxtförlust på grund av skadan. Tillväxtförlust beräknas efter 3,75 % ränta per år på schablonberäknad kostnad för den ursprungliga föryngringsåtgärden.

– mervärde,
markvärde

Den högsta beståndsåldern för tillämpning av bestämmelserna i föregående stycke framgår av följande tabell:

Tillväxt- område	Bonitet Ståndortsindex H100, m						
	< T 12 < G 12	T 12-14 G 12	T 16-18 G 14-22	T 20-22 G 18-22	T 24 G 24-26	G 28-30	> G 30
I	50 år	45 år	40 år	35 år	30 år	25 år	–
II	45 år	40 år	35 år	30 år	25 år	25 år	–
III	45 år	40 år	30 år	25 år	20 år	15 år	–
	< T 12 < G 12	T 12 G 12	T 14-16 G 14	T 18-20 G 16-18	T 20-22 G 20-24	T 28 G 26-30	> G 30
IV	40 år	35 år	25 år	20 år	15 år	5 år	5 år
V, VI	40 år	30 år	20 år	15 år	10 år	5 år	5 år

9.13 Skadevärdering fröträdsställning vid storm och/eller snöbrott

Utöver förlust enligt F 9.11 och 9.12 lämnas ersättning med 65 % av skälig kostnad för nödvändig utförd plantering/sädd eller hjälpplantering under förutsättning att fröträden har utgjorts av trädslaget tall och att fröträdens antal har varit minst 50 st per hektar i norra Sverige och minst 75 st per hektar i södra Sverige. Som norra Sverige räknas tillväxtområdena I, II och III och som södra Sverige räknas tillväxtområdena IV, V och VI.

På skogsmarker med boniteter T24-G24 (bonitet ståndsindex H100, m) och högre krävs också att maskinell markberedning har varit utförd. Med maskinell markberedning avses markberedning utförd med traktordraget eller traktorburet redskap för markberedning.

Dessutom gäller att fröträdsställningens ålder inte får överstiga den längsta tid som godtas enligt gällande anvisningar till skogsvårdslagen för att åstadkomma tillfredsställande plantuppslag genom naturlig förnyring.

Ersättningen begränsas till det antal plantor/säddfläckar som anges i tabellen under punkt F 6.6.

Ersättning lämnas inte när nödvändig plantering/sädd eller hjälpplantering/sädd utförts senare än tre år efter det att skadan har inträffat.

9.131 Undantag

Försäkringen ersätter inte plantering/sädd eller hjälpplantering vid storm- och/eller snöbrottskada på skärmställning oavsett trädslag.

9.2 Skadevärdering skogsmark

Skada värderas enligt skogsförsäkringstabellerna, se F 9.12.

9.3 Skadevärdering skogsprodukter

Skada värderas till skillnaden mellan skogsprodukternas värde omedelbart före och efter skadan.

Skogsprodukternas värde beräknas efter inom orten gällande leveranspris för skogsprodukter. Definition av skogsprodukter se F 5.3.

– fröträdsställning

– undantag

Skogsmark

Skogsprodukter

F Skogsbrand- och skogsförsäkring

9.4 Skadevärdering plantskog

- .1 Ersättning lämnas med skälig kostnad för utförd hjälpplantering i skadad plantering eller utförd hjälpsädd i skadad sädd
 - när den skadade planteringen eller sädden har utförts på skogsmark efter maskinell markberedning
 - när den skadade planteringen har utförts på åker- eller betesmark efter kemisk gräsbekämpning
 - när den skadade planteringen har utförts på åker- eller betesmark efter maskinell markberedning och kemisk gräsbekämpning har utförts minst en gång inom två år efter planteringen.
- .2 Reducerad ersättning lämnas med 60% av skälig kostnad för utförd hjälpplantering i skadad plantering eller utförd hjälpsädd i skadad sädd då den skadade planteringen eller sädden inte har utförts efter åtgärder enligt .1 ovan.

Antalet ersättningsberättigade plantor eller säddfläckar begränsas till det antal som anges i tabellen under punkt F 6.6.

Antalet ersättningsberättigade plantor får inte heller överstiga det antal som har dött.

Ersättning lämnas inte när hjälpplanteringen eller hjälpsädden utförs senare än tre år efter det att skadan har inträffat.

Den skadade plantskogen ska ha anlagts med för ståndorten lämpligt plant- eller frömaterial.

Med maskinell markberedning avses markberedning utförd med traktor-draget eller traktorburet redskap för markberedning.

10. Självrisk

Vid varje skadetillfälle gäller en självrisk som är 10% av basbeloppet.

Avtal kan träffas om annan självrisk, som då anges i försäkringsbrevet.

Endast en självrisk tillämpas även om mer än ett försäkringsbrev berörs vid samma skadetillfälle.

Det självrisksbelopp som erhålls vid beräkningen avrundas nedåt till närmast 100-tal kronor.

11. Skadeersättningsregler

11.1 Ersättningsbelopp

Ersättningsbeloppet utgörs av

- skadebeloppet enligt F 9 Skadevärderingsregler
- röjningskostnad enligt F 11.3
- räddningskostnad enligt F 11.4

med avdrag för

- självrisk enligt F 10
- eventuell underförsäkring enligt F 11.2
- eventuell påföljd vid åsidosättande av föreskrift och räddningsplikt enligt F 7.2 och 8.2

med hänsyn till

- skadeersättningsregler i övrigt enligt F 11.6.

11.2 Underförsäkring

Om den i försäkringsbrevet angivna arealen produktiv skogsmark är mindre än den verkliga föreligger underförsäkring. Ersättningsbeloppet minskas då till så stor del som erlagd premie utgör av den premie som skulle ha erlagts för den verkliga arealen.

Plantskog

Självrisk

Ersättningsbelopp

Underförsäkring

11.3 Röjningskostnad – skogsimpediment

Vid brandskada, enligt F 6.1, på skogsimpediment, t ex berg och mossar kan försäkringstagaren åläggas att rensa impedimentområdet från skadade träd som kan utgöra yngelplats för skadeinsekter. Kostnaden för sådan ålagd rensning ersätts av försäkringen.

Röjningskostnad –
skogsimpediment

11.4 Räddningskostnad

Bolaget ersätter den försäkrades kostnader för räddningsåtgärder enligt F 8.3, om de med hänsyn till omständigheterna varit skäliga.

I samband med sådan skada som omfattas av försäkringen lämnas även ersättning för skada som uppkommit genom att försäkrad egendom vid skälig räddningsåtgärd skadats. Ersättning lämnas dock inte om gottgörelse kan erhållas från annat håll.

Räddningskostnad

11.5 Inteckningshavare

Inteckningshavare

11.51 Panträtt i fast egendom

För den som har panträtt i fast egendom gäller bestämmelserna i lag om rätt för borgenär till betalning ur ersättning på grund av brandförsäkringsavtal. Med brandförsäkringsavtal jämställs även annat försäkringsavtal till den del det omfattar ersättning för skada genom brand, åkslag, explosion eller luftfartyg.

– panträtt

11.52 Företagsinteckning

Om den som innehar rätt enligt företagsinteckning anmäler namn och adress hos försäkringsbolaget, så har han, om skadan avser företagsintecknad egendom, företrädesrätt till ersättning för skada genom brand, åkslag, explosion eller luftfartyg. Företrädesrätten gäller om ersättningsbeloppet överstiger 10 % av skogsbruksvärdet vid senaste fastighetstaxering. Gällande lag om inbördes företrädesrätt mellan dessa inteckningshavare samt om andra rättsägares rätt vid konkurs och utmätning är tillämplig.

– företagsinteckning

11.6 Skadeersättningsregler i övrigt

I de fall bidrag av statliga eller andra medel (t ex EU-stöd) lämnas i samband med skada begränsas ersättningen så att summan av försäkringsersättning och bidrag högst uppgår till 100 % av liden skada.

Bolaget är inte skyldigt att överta skadad egendom men äger rätt att efter värdering överta större eller mindre del därav.

Övriga regler

11.7 Tidpunkt för betalning av skadeersättning och räntebestämmelser

Betalning och ränta

11.71 Tidpunkt för betalning av skadeersättning

Ersättning ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade styrkt sitt krav och i övrigt fullgjort vad som åligger honom.

Den del av ersättningen som den försäkrade har rätt till först när försäkrad egendom återställs eller återanskaffas, ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade visat att så skett.

Om polisutredning eller värdering av skiljemän avvaktas ska ersättning betalas senast en månad efter det att bolaget erhållit utredningen eller värderingen.

– tidpunkt för betalning

11.72 Räntebestämmelser

Betalas skadeersättning senare än vad som sagts ovan betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen.

För den tid som utbetalning fördröjts genom polisutredning eller skiljemannavärdering betalar bolaget ränta enligt Riksbankens diskonto.

Bolaget betalar inte den ränta som beror på den försäkrades dröjsmål att fullgöra vad som ankommit på honom enligt F 8.

Ränta betalas inte om den är mindre än 1 % av basbeloppet.

– ränta

G HUSBOCKSFÖRSÄKRING

Ingår endast om så angetts i försäkringsbrevet.

Utöver vad som anges och med ändring av häremot stridande bestämmelser i **A Egendomsförsäkring** gäller följande:

1. Vad försäkringen gäller för

Försäkringen ersätter sanering och reparation av i försäkringsbrevet särskilt angiven byggnad om den under försäkringstiden angripits av husbock. Skada genom angrepp på sådant virke, som förut är rötskadat, ersätts ej.

2. Besiktning

Försäkringen gäller endast under förutsättning att byggnaden efter besiktning av bolaget godkänns för husbocksförsäkring. Har vid sådan besiktning angrepp konstaterats och utför den försäkrade ej sådan försanering och reparation som bolaget anser nödvändig, träder husbocksförsäkringen ej i kraft och erlagd premie återbetalas.

Har besiktning ej skett inom sex månader från försäkringens begynnelse, betraktas byggnaden såsom godkänd.

3. Åtgärder vid skada

När angrepp upptäcks ska den försäkrade omedelbart underrätta bolaget samt bereda sanerings- och reparationspersonal tillträde och undanskaffa lösöre, som kan hindra eller försvåra arbetet.

Om begagnat virke används vid om- eller tillbyggnad, ska det först impregneras mot husbock.

Försäkringen gäller inte för skada som upptäckts och anmäls först sedan försäkringen upphört att gälla.

4. Självrisk

Försäkringen gäller utan avdrag för självrisk.

Försäkrat intresse

Besiktning

Skadeanmälan

Självrisk

H SÄRSKILDA FÖRSÄKRINGSVILLKOR

Av nedan angivna särskilda villkor gäller för försäkringen endast det eller de villkor vars nummer angetts i försäkringsbrevet.

30. Revisionsbesiktning

Elektrisk starkströmsanläggning inom ekonomibygnad ska revisionsbesiktigas på försäkringstagarens bekostnad av besiktningsman som godkänts av Svenska Brandförsvarsförningens Elektriska Nämnd eller av bolaget.

Revisionsbesiktning ska ske minst vart tredje kalenderår.

Vid revisionsbesiktning gjorda anmärkningar ska av behörig person rättas inom två månader efter besiktningen.

Intyg om utförd besiktning, anmärkningar och vidtagna åtgärder ska av försäkringstagaren företes för bolagets representanter på begäran.

86. Förlängd ansvarstid 36 mån i driftsafbrottsförsäkringen

Med ändring av häremot stridande bestämmelser i B 5.2 gäller att ansvarstiden vid driftsafbrottskada är förlängd till 36 månader, då skadad egendom återanskaffas enligt B 5.2 första stycket.

94. Självrisken för självgående maskiner vid steninkörnings- och påkörningsskada är 10 % av basbeloppet

Självrisken är vid varje skadetillfälle sänkt till 10 % av basbeloppet med ändring av häremot stridande bestämmelser i **Egendomsförsäkring** A 8.54 och 8.55.

95. Självrisken för självgående maskiner vid steninkörnings- och påkörningsskada är 20 % av basbeloppet

Självrisken är vid varje skadetillfälle sänkt till 20 % av basbeloppet med ändring av häremot stridande bestämmelser i **Egendomsförsäkring** A 8.54 och 8.55.

97. Grävning för annans räkning

Med ändring av häremot stridande bestämmelser i **Ansvarsförsäkring** C 6.5 gäller följande:

Försäkringen gäller även för sakskada och ren förmögenhetsskada som den försäkrade kan bli ansvarig för enligt miljöskadelagen om skadan orsakats genom grävning, schaktning eller planering.

Med ren förmögenhetsskada menas ekonomisk skada som uppstår utan samband med person- eller sakskada.

Försäkringen gäller under en i försäkringsbrevet angiven högsta årsarbets-tid.

Skada genom förändring av grundvattennivån ersätts dock endast om

- skadan inträffat plötsligt och oförutsett inom 2 år efter arbetets utförande
- den försäkrade har vidtagit erforderliga undersökningar för att före arbetets utförande fastställa grundvattennivån
- den försäkrade under arbetets gång har följt nivåförändringar och vidtagit nödvändiga åtgärder för att förebygga skada.

Särskilda villkor

Revisionsbesiktning

Förlängd ansvarstid
36 månader

Påkörningsskada –
självrisk 10 %

Påkörningsskada –
självrisk 20 %

Grävning för annans
räkning

H Särskilda försäkringsvillkor

Ren förmögenhetsskada – självrisk, högsta ersättning

Vid ren förmögenhetsskada är

- självrisken 10 % av skadebeloppet, dock lägst 20 % av basbeloppet och högst tio basbelopp
- bolagets ersättningsskyldighet begränsad till 1 000 000 kronor per försäkringsår.

– ren förmögenhetsskada

98. Byggnadsverksamhet för annans räkning

Med ändring av häremot stridande bestämmelser i **Ansvarsförsäkring C 1.1.1**, 6.5 och 9 gäller följande:

Byggnadsverksamhet för annans räkning

1. Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet

Försäkringen gäller även för skadeståndsskyldighet vid

- person- och sakskada enligt allmänna skadeståndsrättsliga regler
- sakskada och ren förmögenhetsskada enligt miljöskadelagen om skadan orsakats av byggnadsarbete.

Med ren förmögenhetsskada menas ekonomisk skada som uppstår utan samband med person- eller sakskada.

Försäkringen gäller under en i försäkringsbrevet angiven högsta årsarbetstid.

Försäkrad verksamhet

1.1 Försäkringen gäller inte

- .1 för sprängningsarbete
- .2 för skada på byggnadskonstruktioner om inte dels konstruktionsberäkningar och ritningar har utförts av yrkeskunniga projektörer, dels om inte bestämmelserna och reglerna i Boverkets byggregler (BBR) och Jordbrukets byggråd (JBR) har följts.

– undantag

2. Självrisk

Självrisken är 20 % av basbeloppet vid sakskada. Särskilda självrisker gäller dock enligt följande:

- självrisken är 30 % av skadebeloppet, dock lägst ett basbelopp och högst tio basbelopp, vid sakskada som uppstått genom brand eller explosion som orsakats av svetsning, skärning, lödning, isolering, takbeläggning, bearbetning med snabbgående verktyg eller annat arbete som medför uppvärmning eller gnistbildning
- självrisken är 10 % av skadebeloppet, dock lägst 20 % av basbeloppet och högst tio basbelopp vid ren förmögenhetsskada.

Självrisk

3. Ren förmögenhetsskada – högsta ersättning

Vid ren förmögenhetsskada är bolagets ersättningsskyldighet begränsad till 1 000 000 kronor per försäkringsår.

Ren förmögenhetsskada

99. Sprängning på jordbruks- och skogsfastigheter för annans räkning

Med ändring av häremot stridande bestämmelser i **Ansvarsförsäkring C 1.1.1, 6.5 och 9** gäller följande:

1. Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet

Försäkringen gäller även för skadeståndsskyldighet vid

- person- och sakskada enligt allmänna skadeståndsrättsliga regler
- sakskada och ren förmögenhetsskada enligt miljöskadelagen om skadan orsakats av sprängningsarbete på jordbruks- och skogsfastigheter.

Med ren förmögenhetsskada menas ekonomisk skada som uppstår utan samband med person- eller sakskada.

Försäkringen gäller under en i försäkringsbrevet angiven högsta årsarbetstid.

1.1 Försäkringen gäller inte

- .1 vid sprängning i byggnad eller inom 50 meters avstånd från byggnad. Vid skalenhållsprängning gäller dock försäkringen vid sprängning på minst 5 meters avstånd från byggnad
- .2 vid sprängning av diken och stubbar inom 200 meters avstånd från byggnad, såvida inte speciellt goda förutsättningar råder
- .3 vid sprängning inom tätbebyggt område eller inom ovanstående säkerhetsavstånd från tätbebyggt område.

2. Vad försäkringen inte gäller för

2.1 Miljöskada

Undantaget i Ansvarsförsäkring C 6.5 tillämpas inte om skadan orsakats av sprängningsarbete. Skada som består i eller är en följd av förändring av grundvattennivån omfattas dock endast under förutsättning att

- .1 skadan inträffar plötsligt och oförutsett inom 2 år efter arbetets utförande
- .2 den försäkrade vidtagit erforderliga undersökningar, för att före arbetets utförande fastställa grundvattennivån
- .3 den försäkrade under arbetets utförande har följt grundvattennivåns förändringar och vidtagit nödvändiga åtgärder för att förebygga skada.

3. Självrisk

Självrisk är 20 % av basbeloppet vid sakskada. Särskild självrisk gäller dock vid ren förmögenhetsskada.

Vid ren förmögenhetsskada är självrisk 10 % av skadebeloppet, dock lägst 20 % av basbeloppet och högst tio basbelopp.

4. Ren förmögenhetsskada – högsta ersättning

Vid ren förmögenhetsskada är bolagets ersättningsskyldighet begränsad till 1 000 000 kronor per försäkringsår.

Sprängning på jordbruks- och skogsfastigheter för annans räkning

Försäkrad verksamhet

– undantag

– miljöskada

Självrisk

Ren förmögenhetsskada

H Särskilda försäkringsvillkor

5. Föreskrifter

- .1 Sprängmetod och sprängningsarbete ska anpassas till förhållandena på sprängplatsen samt till byggnader, anläggningar och annan egendom i grannskapet. Härvid ska av myndighet utfärdade bestämmelser och föreskrifter följas, bl a Arbetarskyddsstyrelsens och Boverkets.
- .2 Förbesiktning ska ske av den egendom i grannskapet som normalt löper risk att skadas
- .3 Förbesiktigad egendom ska efter sprängningsarbetets utförande utan dröjsmål efterbesiktigas
- .4 För- och efterbesiktningsprotokoll ska upprättas. Följs inte kraven på för- eller efterbesiktning, ersätter försäkringen endast skada, som av den försäkrade genom tillförlitlig utredning visats ha uppkommit som en följd av sprängningsarbetet
- .5 Kostnad för för- och efterbesiktning betalas inte av bolaget
- .6 Försäkringen gäller inte för skada som är förutsebar med den tillämpade sprängningsmetoden
- .7 Åsidosätter den försäkrade i punkt .1 angivna föreskrifter är bolagets ersättningskyldighet begränsad enligt bestämmelserna i försäkringsavtalslagen § 51 (FAL).

Föreskrifter

I ALLMÄNNA AVTALSBESTÄMMELSER

1. Försäkringstiden och förnyelse av försäkringen

1.1 Försäkringstiden räknas från kl 00.00 begynnelse dagen och är ett år om inte annat anges i försäkringsbrevet. Tecknas försäkring på begynnelse dagen räknas försäkringstiden dock först från den tidpunkt då försäkringsavtalet ingås.

Vid försäkringstidens slut förnyas försäkringen genom att försäkringstagaren betalar den premie som bolaget genom utsänd avi underrättar honom om. Om högre premie eller ändrade villkor ska gälla för den nya försäkringen ska bolaget meddela detta senast då premieavin sänds ut.

Har bolaget anledning att inte förnya försäkringen ska försäkringstagaren underrättas om detta senast en månad före försäkringstidens slut. Skickas meddelandet senare förlängs försäkringen med lika många dagar som meddelandet är försenat.

2. Rätt att säga upp försäkringen under försäkringstiden

2.1 Bolaget har rätt att vid dröjsmål med premiebetalningen säga upp försäkringen att upphöra tre dagar efter uppsägningen.

2.2 Om risken för skada ökar som anges under punkt I 5.2 har bolaget rätt att säga upp försäkringen att upphöra 14 dagar efter uppsägningen.

2.3 Om försäkrad inte tillåter att bolaget besiktigar försäkrad egendom har bolaget rätt att säga upp försäkringen att upphöra 14 dagar efter uppsägningen.

2.4 Både försäkringstagare och bolaget har rätt att vid skada säga upp försäkringen att upphöra en månad efter uppsägningen.

2.5 Försäkringstagaren har rätt att säga upp försäkringen om försäkringsbehovet helt eller till väsentlig del faller bort genom att egendom avyttras eller av liknande anledning.

3. Premiebetaling och uppgifter för förnyad försäkring

3.1 Första premie

Premien ska betalas i förskott. Bolagets ansvarighet inträder vid försäkringstidens början, även om premien ännu inte har betalats. Detta gäller endast under förutsättning att premien betalas inom 14 dagar efter det att bolaget skickat ut premieavin.

Betalas inte premien inom 14 dagar efter utsändningen av avi föreligger dröjsmål med premiebetaling. Betalas premien senare men innan försäkringen sagts upp inträder bolagets ansvarighet först dagen efter betalningen.

3.2 Förnyad försäkring

3.2.1 Uppgifter för förnyad försäkring

För beräkning av premie för nytt försäkringsår ska försäkringstagaren utan dröjsmål lämna uppgift om

- ny-, till- eller ombyggnad eller annan därmed jämförlig förbättring av fullvärdeförsäkrad byggnad
- investering av övrig fullvärdeförsäkrad egendom
- arealökning.

Försäkringstid

Uppsägning

Första premien

Förnyad försäkring

– uppgifter från försäkringstagaren

I Allmänna avtalsbestämmelser

3.22 Förnyelsepremie

Premien för förnyad försäkring ska betalas senast på dess begynnelse- dag. Premien behöver dock inte betalas tidigare än en månad efter det att bolaget skickat ut premieavin.

Försäkringen förnyas även om premien betalas senare, dock endast under förutsättning att betalningen sker inom en månad från senaste förfallodag för betalningen enligt föregående stycke. Bolagets ansvarighet inträder i detta fall först dagen efter betalningen.

3.3 Tilläggspremie under försäkringstiden

Om tilläggspremien i sin helhet är föranledd av att försäkringen utökats, gäller för tilläggspremien vad som sagts om första premien (se I 3.1).

Om tilläggspremien i övriga fall inte betalas inom 14 dagar efter det att bolaget skickat ut premieavin, begränsas bolagets ansvarighet till vad som svarar mot erlagd premie.

4 Rätt till premieåterbetalning när försäkringen upphör i förtid

Om försäkringen efter försäkringstagarens uppsägning upphör att gälla ska bolaget återbetala det belopp som svarar mot den reduktion av premien som skulle ha gjorts om försäkringen från början hade bestämts att gälla för den kortare tiden.

Om försäkringen efter bolagets uppsägning upphör att gälla återbetalar bolaget oförbrukad del av premien.

Om försäkrad egendom skadats är den premie som belöper på ett försäkringsbelopp motsvarande skadeersättningen förbrukad.

5 Upplyningsplikt och riskökning

5.1 Felaktiga eller ofullständiga uppgifter

Premie och försäkringsvillkor grundar sig på de uppgifter som lämnades då försäkringen tecknades. Har försäkringstagaren lämnat uppgifter, som han insett eller bort inse vara felaktiga eller ofullständiga, och har detta medfört för låg premie eller alltför förmånliga villkor, begränsas bolagets ansvarighet till vad som svarar mot erlagd premie och de villkor som egentligen skulle ha gällt. Om bolaget med kännedom om de rätta förhållandena skulle ha vägrat försäkring, lämnas ingen ersättning om skada inträffar.

5.2 Ändrade förhållanden

Ändras de förhållanden som ligger till grund för försäkringen och medför ändringen ökad risk för skada ska försäkringstagaren meddela detta till bolaget. Skulle ändringen ha medfört högre premie eller ändrade villkor och har försäkringstagaren utan skälig anledning underlåtit att meddela bolaget ändringen begränsas ansvarigheten på samma sätt som anges i föregående stycke.

5.3 Besiktning

Bolaget har rätt att besiktiga den försäkrade egendomen.

6 Återkrav

I den mån bolaget har betalat ersättning övertar bolaget den försäkrades rätt att kräva ersättning av den som är ansvarig för skadan.

Återkrav mot privatperson får framställas endast om

- denne vållat skada med uppsåt eller genom grov vårdslöshet
- skadan har samband med dennes förvärvsverksamhet.

– förnyelsepremie

Tilläggspremie

Om försäkringen upphör i förtid

Felaktiga uppgifter

Ändrade förhållanden

Besiktning

Återkrav

7. Grov vårdslöshet och uppsåt

Bolaget är inte ansvarigt gentemot försäkrad för skada som denne orsakat genom grov vårdslöshet eller till någon del orsakat med uppsåt.

Grov vårdslöshet och uppsåt

8. Bedrägliga uppgifter vid skadereglering

Om den försäkrade svikligen uppger, förtiger eller döljer något av betydelse för skadans bedömning kan ersättningen bortfalla eller begränsas.

Bedrägliga uppgifter

9. Krig

Försäkringen omfattar inte skada vars uppkomst eller omfattning direkt eller indirekt orsakats av eller står i samband med krig, krigsliknande händelse, inbördeskrig, revolution, uppror eller upplopp.

Krig

10. Atomkärnprocess

Försäkringen omfattar inte skada vars uppkomst eller omfattning har samband med atomkärnprocess t ex kärnklyvning, kärnsammansmältning eller radioaktivt sönderfall inklusive radonstrålning.

Atomkärnprocess

11. Dubbelförsäkring

Är intresse som omfattas av denna försäkring försäkrat även genom annan försäkring och finns i denna förbehåll vid dubbelförsäkring, gäller samma förbehåll för båda försäkringarna. Ansvarigheten fördelas då mellan försäkringarna på sätt som anges i 43 § försäkringsavtalslagen.

Dubbelförsäkring

12. Force majeure

Bolaget är inte ansvarigt för förlust som kan uppstå om skadeutredning, utbetalning av ersättning eller iståndsättande av skadad egendom fördröjs på grund av krig, krigsliknande händelser, inbördeskrig, revolution eller uppror eller på grund av arbetsmarknadskonflikt, konfiskation eller nationalisering, rekvisition, destruktion av eller skada på egendom genom order från regering eller myndighet.

Force majeure

13. Datumfel

Försäkringen gäller inte för egendomsskada, driftsavbrottsskada, skadeståndsskyldighet eller tvist som direkt eller indirekt orsakats av eller har samband med datumfel i datorfunktion.

Datumfel

Detta undantag tillämpas inte vid skadehändelserna brand (eld som kommit lös) eller explosion, i egendoms-, driftsavbrotts- samt skogsbrand- och skogsförsäkring.

Med datumfel avses fel eller störning som innebär att datorfunktion i samband med

- viss tidpunkt eller övergång från en tidpunkt till en annan, eller
- viss tidsperiod eller övergång från en tidsperiod till en annan

helt eller delvis inte fungerar eller inte lämnar data eller annan information på det sätt eller av det slag som är avsett eller förväntat med hänsyn till datorfunktionens ändamål.

Med datorfunktion avser varje komponent eller funktion i dator eller annan utrustning för elektronisk behandling av data, inbegripet hårdvara, mjukvara, mikroprocessor och sk inbäddat system.

I Allmänna avtalsbestämmelser

14. Preskription

Den försäkrade ska inom sex månader från det han fick kännedom om försäkringsfallet anmäla detta till bolaget. Anmäls försäkringsfallet senare kan försäkringsersättningen sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

Den som vill göra anspråk på försäkringsersättning förlorar sin rätt, om han inte väcker talan mot bolaget inom tre år från det han fick kännedom om att anspråket kunde göras gällande, och i vart fall inom tio år från det att anspråket tidigast hade kunnat göras gällande.

Anmärkning

Vid tvist enligt D Rättsskyddsförsäkring anses försäkrad ha fått kännedom om att anspråket kunde göras gällande när ombud anlitas i tvist.

15. Lagtillämpning

Tvist med anledning av detta försäkringsavtal ska avgöras av svensk domstol och med tillämpning av svensk lag.

16. Försäkringsavtalslagen

För denna försäkring gäller i övrigt bestämmelserna i försäkringsavtalslagen (FAL).

Preskription

Lagtillämpning

Försäkringsavtalslagen

OM VI INTE KOMMER ÖVERENS...

Missförstånd och oklarheter kan uppstå vid en skada. Om du inte är nöjd med vår skadereglering kan du begära att vi omprövar ditt ärende. Genom att vi är ett lokalt försäkringsbolag kan du lätt få kontakt med personer i ansvarig ställning.

Försäkringens omfattning framgår av försäkringsbrevet.

Du kan också få ärenden som gäller lantbruksrörelsen prövade av "Länsförsäkringsbolagens Lantbruksskadenämnd" eller "Skadeförsäkringens villkorsnämnd". Ärenden som avser lantbruksrörelsen och som gäller värdet av skadad egendom eller värdet av driftsavbrottsförlust avgörs dock i skiljenämnd. Ärenden till lantbruksskadenämnden sänds till Länsförsäkringar Wasa, Lantbruksskadenämnden, 106 50 Stockholm.

Ärenden som gäller Begränsad nötkreatursförsäkring som Försäkringsaktiebolaget Agria är försäkringsgivare för prövas av Agrias Djurskadenämnd, Box 70306, 107 23 Stockholm.

När det gäller bostadshuset och dina personliga tillhörigheter kan du vända dig till Allmänna Reklamationsnämnden, som har en särskild avdelning för försäkringsfrågor. Reklamationsnämndens adress är Box 174, 101 23 Stockholm. Telefon 08-783 17 00.

Prövningen i ovanstående nämnder är kostnadsfri.

Om du trots detta inte tycker att du blivit rättvist behandlad kan du vända dig till domstol för att få skadan slutligen prövad. Dina advokatkostnader om du kommer i tvist med oss, kan – med undantag för självriskan – ersättas genom rättsskyddsförsäkringen.

Som du ser finns det många sätt att få en skada prövad. Är du tveksam om hur du ska göra, kontakta oss. Du kan också kontakta Konsumenternas Försäkringsbyrå som lämnar upplysningar i försäkringsfrågor, Postadressen är Kungsgatan 50, 115 87 Stockholm. Telefon 08-22 58 00.

Gäller från
2009-01-01

VILLKORSTILLÄGG NR 7

TILL VILLKOR L.11

Lantbruk

Med ändring av bestämmelserna i villkor L.11 gäller att försäkringen - även utan angivande i försäkringsbrevet - har ändrats enligt följande:

(Villkorsmoment som inte har ändrats gäller oförändrade enligt villkor L.11.)

A EGENDOMSFÖRSÄKRING

5. Objekttyper

Egendom indelas i följande objekttyper:

5.1 Byggnad och byggnadsinventarier

Egendom som enligt jordabalken tillhör ekonomibygnad till jordbruk delas i denna försäkring upp i byggnad respektive byggnadsinventarier.

Byggnad och
byggnadsinventarier

.1 Byggnad

Med byggnad avses ekonomibygnad. I denna ingår de delar som utgör själva byggnaden, t.ex stomme, mellanbotten, tak, innertak, väggar, väggbeklädnader, fönster och dörrar. Dessutom ingår golv i andra byggnader än djurstallar.

- byggnad

.2 Byggnadsinventarier

Härmed avses övrig fast egendom som är avsedd för en byggnads användning, t ex el-, vatten-, ventilation- och värmeinstallationer. Till byggnadsinventarier hänförs även fast utrustning och inredning avsedd för djurskötsel, t ex golv i djurstallar, utgödsling, utfodringsanordning och mjölkkningsutrustning, liksom annan fast utrustning, t ex foderberednings- och torkningsanläggningar, transportörer, silor och sorterare. Se även tabell på sidan 25.

- byggnads-
inventarier

För byggnad och byggnadsinventarier har försäkringen olika omfattning, se A 8.1, och vid skada gäller olika skadevärderingsregler, se A 13.

5.3 Verksamhetsinventarier

Härmed avses egendom som inte är hänförlig till annan objekttyp och som inte anskaffats eller tillverkats för försäljning. Verksamhetsinventarier indelas i:

Verksamhets-
Inventarier

.1 Självgående maskiner

Härmed avses trafikförsäkringspliktigt men ej registreringspliktigt motordrivna fordon som

- självgående
Maskiner

.1 används för skördarbete, växtskyddsarbete eller radrensning i jordbruk

.2 används i djurstall för transport av foder till djur.

Beträffande andra motordrivna fordon som är trafikförsäkringspliktiga, se A 6.2.3.

.2 Övriga inventarier, gäller oförändrad.

6. Försäkrad egendom

6.11 Försäkringen omfattar också följande egendom med fullvärdeförsäkring eller förstariskförsäkring även om detta inte anges i försäkringsbrevet:

”Fribelopp” för
viss egendom

.1 - .7 gäller oförändrade

.8 övriga inventarier enligt A 5.3.2 0,5 basbelopp

.9 produkter enligt A 5.4 0,5 basbelopp

.10 djur enligt A 5.6 0,5 basbelopp.

Anges högre försäkringsbelopp i försäkringsbrevet gäller dessa belopp.

6.2 Undantag

Följande egendom omfattas av försäkringen endast om detta särskilt anges i försäkringsbrevet:

Undantagen
egendom

.1-.2 och .4 gäller oförändrade

.3 motordrivna fordon för vilka trafikskadelagen gäller eller registreringspliktigt släpfordon, ej heller motor- och segelbåtar eller luftfartyg. Undantaget tillämpas dock inte för självgående maskiner som definieras enligt A 5.3.1.

- fordon

8. Vad försäkringen gäller för

Här anges för respektive objekttyp (se A 5.) de skadehändelser försäkringen gäller för (se A 8.1- 8.4 och 8.63), om inte annat anges i försäkringsbrevet.

Anmärkning

För egendom hänförlig till **Annans egendom** (se A 5.10) gäller försäkringen med samma omfattning som för egen egendom.

8.22 Begränsad nötkreatursförsäkring

Försäkringsgivare är Försäkringsaktiebolaget Agria.

BEGRÄNSAD
NÖTKREATURS-
FÖRSÄKRING

Begränsad nötkreatursförsäkring ingår endast om så angetts i försäkringsbrevet.

Utöver vad som anges och med ändring av häremot stridande bestämmelser i **A Egendomsförsäkring** gäller följande:

8.22.1 Vad försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för skada genom sjukdom och olycksfall på nötkreatur, utöver skada enligt A 8.2. Med skada avses att djur

- dör
- insjuknar eller skadas, så svårt att de enligt veterinär måste nödslaktas eller akut avlivas
- kommer bort

se dock A 8.22.2 och A 12.3.

- vad försäkringen
gäller för

Ersättning lämnas inte enligt **B Driftsafbrottsförsäkring**.

8.22.2 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada enligt A 8.22.1:

- undantag

- .1 genom mastit såväl klinisk som subklinisk
- .2 genom sådant skadefall som förelegat (påbörjats) när försäkringen trädde i kraft, oavsett om skadefallet avser dolda fel. Skadefall anses ha inträffat när skadan eller sjukdomen enligt veterinärmedicinsk erfarenhet påbörjats oavsett när skadan eller sjukdomen först kunnat iakttas
- .3 på grund av ålder, bristande eller upphörd avelsduglighet, låg produktion eller saneringsslakt. Med saneringsslakt avses slakt av kliniskt friska djur på grund av salmonella, epizootilagens sjukdomar, BVD, högra celltal, m fl sjukdomar.

8.22.3 Föreskrifter

Försäkringstagaren ska iaktta och följa följande föreskrifter för att förebygga och begränsa skada på djur: - föreskrifter

- .1 Djur ska behandlas väl och skyddas mot onödig lidande och sjukdom. Djur ska få tillräckligt med foder och vatten samt daglig tillsyn.
- .2 Lagar, förordningar och föreskrifter som har till syfte att förebygga sjukdomar och skador på djur ska följas. Beslut och förelägganden av veterinär eller myndighet ska följas.
- .3 Djur måste ges nödvändig vård. Om djur insjuknar, skadas eller visar symtom på sjukdom, tecken på slöhet eller avmagring måste veterinär snarast uppsökas eller tillkallas.
- .4 Anvisningar och rekommendationer utfärdade av veterinär avseende vård (behandling eller eftervård) och rehabilitering av djur ska följas.
- .5 Veterinär ska uppsökas eller tillkallas igen om djurs hälsa inte har förbättrats under pågående behandling, vård och rehabilitering.
- .6 Försäkrade djur ska omhändertas med omsorg och i övrigt ska den aktsamhet iakttas som krävs för att förhindra att ett försäkringsfall inträffar eller för att begränsa dess följder.

8.22.4 Påföljd vid åsidosättande av föreskrift

Har föreskrift inte följts sätts ersättningen ned enligt reglerna i Egendomsförsäkring A 10.12. - påföljd vid åsidosättande

8.22.5 Försäkringsform och försäkringsbelopp

Nötkreatur som omfattas av A 8.22 är förstariskförsäkrade med ett försäkringsbelopp på 10 000 kr per djur. - försäkringsform, försäkringsbelopp

8.22.6 Skadevärderingsregler

Skadebeloppet beräknas enligt följande. Skadat djur värderas högst till marknadsvärde enligt Egendomsförsäkring A 13.4. Avdrag görs vid beräkningen för eventuellt slaktvärde. - skadebelopp

För mjölkkor som kalvat utbetalas, utöver skadebeloppet, alltid 3 % av basbeloppet per ersatt djur för mjölkförluster.

8.22.7 Skadegräns

Skada ersätts om skadebeloppet enligt A 8.22.6 inom 10 dagar uppgår till minst det i försäkringsbrevet angivna skadegränsbeloppet, dock lägst - skadegräns

50 % av basbeloppet.

Försäkringen gäller utan avdrag för självrisk.

8.4 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada enligt A 8.1-8.3:

Undantag

.1 som är av sådan art att den inte påverkar egendomens användbarhet eller består i skada på förbrukningsmateriel

.2 på fjäderfän genom oförutsett avbrott i tillförsel av el, gas, vatten eller värme.

Undantaget tillämpas dock inte

- för fjäderfäbesättningar med mindre än 2 000 fjäderfän (se särskilda självrisker, A 8.56)
- för fjäderfäbesättningar om larm och reservverk finns som uppfyller kraven i föreskrifterna A 9.363 och 9.353

.3 på annan egendom än kalvar yngre än 6 månader, grisar och fjäderfän genom oförutsett avbrott i tillförsel av el kortare tid än 24 timmar. Undantaget tillämpas dock inte om reservverk finns som uppfyller kraven i föreskrifterna A 9.353

.4 genom kondens, fukt, korrosion, rost, frätning, oxidation, beläggning, röta, svamp, mögel, bakterier, virus, insekter, skadedjur, rovfåglar, rovdjur, lagring, medicin eller smakfel. Undantaget tillämpas dock inte om skadan är en oundviklig följd av skada som försäkringen i övrigt gäller för

.5 genom av annan än försäkringstagaren utförd yrkesmässig transport, förflyttning, behandling, demontering, reparation, bearbetning eller montering

.6 på utomhus förvarade produkter genom väderpåverkan, översvämning eller orsakad av djur

.7 på obärgad gröda. Undantaget tillämpas dock inte vid skada genom brand eller i samband med transport

.8 på växthus, plasthall, båthus, sjöbod, tält eller annan täckningsanordning eller däri befintlig egendom genom snölast, annan väderpåverkan eller översvämning

.9 som orsakats av dammbrott i kraftverksdamm eller regleringsdamm för elkraftproduktion.

8.42	Undantag vid annan yttre olycksändelse samt plötslig och oförutsedd skada Försäkringen gäller inte för annan yttre olyckshändelse enligt A 8.1 samt plötslig och oförutsedd skada enligt A 8.3 vars uppkomst eller omfattning väsentligt påverkats av <ul style="list-style-type: none">• felaktig eller bristfällig konstruktion, felaktigt utförande eller material, ingrepp i bärande stomme• eftersatt underhåll, bristande skötsel eller tillsyn.	- undantag vid annan yttre olycksändelse samt plötslig och oförutsedd skada
8.5	Särskilda självrisker 8.51 – 8.55 och 8.57 gäller oförändrade.	Särskilda självrisker
8.56	Skada på <ul style="list-style-type: none">• besättningar med mindre än 2 000 fjäderfän• grisar oavsett besättningsstorlek• kalvar yngre än 6 månader oavsett besättningsstorlek genom oförutsett avbrott i tillförsel av el, gas, vatten eller värme och som <u>inte</u> uppfyller kraven på larm och reservverk (fjäderfän) respektive larm (grisar och kalvar) enligt myndighetskrav och enligt föreskrifterna A 9.363 och 9.353 Självrisken är 20 % av skadebeloppet. (I detta fall tillämpas inte påföljd vid åsidosättande av föreskrift enligt A 10.12, utan endast särskild självrisk enligt ovan.)	- larm och reserv- elverk saknas
9-10	Föreskrifter	FÖRESKRIFTER
9.3	Särskilda föreskrifter	Särskilda föreskrifter
9.31	Brandsläckning Brandsläckningsredskap ska finnas i den utsträckning som anges i LBKs rekommendationer och som anges av bolaget och kommunens räddningstjänst. Med brandsläckare avses certifierade handbrandsläckare med lägst effektivitetsklass 34A 233B C (minst 6 kg). Detta gäller även för A 9.346 och 9.47. Brandsläckningsutrustning ska alltid hållas i funktionsdugligt skick och vara lättillgänglig.	- brandsläckning

- 9.34 Brandfarlig sysselsättning** Brandfarlig sysselsättning
- 9.343 Bränning av halm, gräs, ris, skräp m m**
Bränning av halm, gräs, ris, skräp m m får endast förekomma om: myndigheternas anvisningar följs, och LBKs rekommendationer för ”Halm och gräsbränning m m” följs. - bränning av halm, gräs, ris, skräp mm
- 9.35 Elanläggning** Elanläggning
- 9.351 Allmänt**
Elanläggningar ska uppfylla i Sverige gällande starkströmsföreskrifter (Elsäkerhetsverkets starkströmsföreskrifter) och LBKs rekommendationer. - allmänt
Elinstallationsarbete får endast utföras av behörig elinstallatör eller av honom anställd yrkesman.
- 9.52 Cistern för brandfarliga vätskor**
Cistern ska uppfylla vad som sägs i förordningen om brandfarliga vätskor inklusive gällande tillämpningsföreskrifter. Cistern
Cistern ska vara försedd med elektroniskt överfyllnadsskydd.
Kontroll av cistern för brandfarliga vätskor med tillhörande utrustning och skyddsanordningar ska utföras av sakkunnig person dels när den tas i bruk, dels därefter enligt gällande myndighetskrav dock minst vart 12:e år. Den sakkunnige ska vara auktoriserad av SWEDAC (Styrelsen för teknisk ackreditering) eller annan behörig myndighet. Intyg över utförd kontroll ska av försäkringstagaren visas för bolagets representant på begäran.
Beträffande krav på låsanordning för cistern, se A 11.3.
- 10.1 Påföljd vid åsidosättande av föreskrift** Påföljd vid åsidosättande av föreskrift
- 10.12 Annan föreskrift**
Har föreskrift inte följts sätts ersättningen ned med 20 % dock med lägst ett halvt och högst tio basbelopp. Nedsättningen kan minskas om särskilda skäl föreligger. Vid allvarligt åsidosättande av föreskrift kan nedsättning ökas, till och med så mycket att ingen ersättning betalas. - annan föreskrift
Nedsättning görs dock inte
– om det kan antas att skadan skulle ha inträffat även om föreskriften uppfyllts
– om den som skulle tillse att föreskriften uppfyllts inte kan lastas för

att den åsidosatts

- för skada genom snölast vid extrema väderleksförhållanden under förutsättning att det på grund av väderleksbetingelserna inte varit möjligt att undanröja snön samt att tidigare snöbelastning inte väsentligt påverkat skadan.

13. Skadevärderingsregler

Vid skada på egendom beräknas skadebeloppet enligt nedan angivna regler. Försäkringstagarens åtgärder efter skada avgör efter vilket alternativ värderingen ska göras. Skadad och oskadad egendom värderas efter samma regler.

Skadevärdering

13.11 Definitioner

.1 – .7 gäller oförändrade.

Definitioner

.8 Driftsenhet

Med driftsenhet förstås verksamhet som skadedagen drivs av en driftsledning, med samma arbetsstyrka och maskinpark. Verksamheten ska vara organiserad som om den bedrevs på en och samma fastighet.

- driftsenhet

För utarrenderad fastighet och fastighet som inte brukas aktivt, räknas den enskilda fastigheten som en driftsenhet. Fastigheter som skadedagen ägs av samma person och samtidigt brukas av samma arrendator i en driftsenhet enligt ovan, anses dock tillsammans vara en driftsenhet.

15. Skadeersättningsregler

15.5 Inteckningshavare

Inteckningshavare

15.51 Panträtt i fast egendom

För den som har panträtt i fast egendom eller tomträtt gäller bestämmelserna i lag om säkerhetsrätt i försäkringsersättning vid betalning av ersättning på grund av försäkringsavtal.

- panträtt

Säkerhetsrätten gäller inte vid skada på lös egendom.

15.52 Företagsinteckning

Om den som innehar rätt enligt företagsinteckning anmäler namn och adress hos bolaget, så har han, om skadan avser företagsintecknad egendom, företrädesrätt till ersättning för skada enligt försäkringsavtalet. Företrädesrätten gäller om ersättningsbeloppet överstiger 10 % av försäkringsbeloppet för ifrågavarande slag av egendom. Gällande lag om inbördes företrädesrätt mellan dessa inteckningshavare samt om andra rättsägares rätt vid konkurs och utmätning är tillämplig.

- företagsinteckning

B DRIFTSAVBROTTSFÖRSÄKRING

4. Försäkringsbelopp

Om inte annat anges i försäkringsbrevet gäller försäkringen utan försäkringsbelopp.

För egendom som omfattas av egendomsförsäkringen enligt A 6.11 ("fribelopp"), är dock försäkringsbeloppet i driftsavgiftsförsäkringen detsamma som försäkringsbeloppen för aktuell egendom i egendomsförsäkringen (se A 6.11).

Försäkringsbeloppet för annan näringsverksamhet är två basbelopp och vid körning för annans räkning två basbelopp, om inte annat anges i försäkringsbrevet.

Försäkringsbelopp
- egendom med
fribelopp
- annan näringsverk-
samhet
- körning för annans
räkning

5. Vad försäkringen gäller för

5.1 Driftsavgiftsskada

Försäkringen gäller för driftsavgiftsskada

Driftsavgiftsskada

.1 genom sådan skada som egendomsförsäkring enligt A 8.1 - 8.4 gäller för, även om egendomsskadan avser arrenderad eller hyrd byggnad

- egendomsskada

.2 - .5 gäller oförändrade.

5.11 Särskilda självrisker

Särskilda självrisker

5.111 Skada på besättningar med

- mindre än 2 000 fjäderfän
- grisar oavsett besättningsstorlek
- kalvar yngre än 6 månader oavsett besättningsstorlek

genom oförutsett avbrott i tillförsel av el, gas, vatten eller värme och som inte uppfyller kraven på larm och reservverk (fjäderfän) respektive larm (grisar och kalvar) enligt föreskrifterna A 9.363 och 9.353

- larm och reserv-
elverk saknas

Självrisker är 20 % av skadebeloppet.

(I detta fall tillämpas inte påföljd vid åsidosättande av föreskrift enligt A 10.12, utan endast särskild självrisk enligt ovan.)

C ANSVARSFÖRSÄKRING

5.3 Skada i följd av trafik med vissa motorfordon

Försäkringen omfattar trafikförsäkring för trafikförsäkringspliktigt men ej registreringspliktigt motordrivna fordon som

- används för skördearbete, växtskyddsarbete eller radrensning i jordbruk
- används i djurstall för transport av foder till djur.

Skada – motor-
drivna fordon

Vid skada enligt C 5.3 gäller försäkringen enligt trafikförsäkringen i bolagets villkor för Traktor-, anläggningsmaskiner- och skogsmaskinförsäkring (MT).

6.4 Trav och galopp

Försäkringen gäller inte för skadeståndsskyldighet som kan åläggas den försäkrade

- trav, galopp

.1 såsom innehavare av trav- eller galopphäst

.2 såsom tränare, kusk eller ryttare

om skada inträffat inom trav- eller galoppbaneområde och ersättning kan erhållas från annan försäkring.

6.9 Annan försäkring och arbetsskada

Försäkringen gäller inte till den del ersättning kan lämnas genom annan försäkring.

- annan försäkring

Försäkringen gäller inte för arbetsskada och inte heller för skada som kan ersättas genom socialförsäkring, patientförsäkring, annan liknande försäkring eller ersättningsform.

Försäkringen gäller dock om lagenlig regressrätt föreligger mot den försäkrade.

Anmärkning

Med arbetsskada avses skada som drabbar arbetstagare hos försäkrings- tagaren till följd av olycksfall i eller under färd till och från arbetet eller annan skadlig inverkan i arbetet.

F SKOGSFÖRSÄKRING

Ingår endast om så angetts i försäkringsbrevet med omfattningsbeteckning enligt F 6.

Ord markerade med * förklaras under ”F Skogsförsäkring - Definitioner”, sist i detta villkorsavsnitt.

- 1. Vem försäkringen gäller**
Försäkringen gäller för försäkringstagaren. Försäkrad

- 2. När försäkringen gäller**
Försäkringen gäller för skada som inträffar under den tid försäkringen är i kraft. Försäkringstid

- 3. Var försäkringen gäller**
 - 3.1 På försäkringsstället**
Försäkringen gäller på försäkringsstället, varmed avses den eller de fastigheter som angetts i försäkringsbrevet. Försäkringsställe

 - 3.2 På annan plats**
För skogsprodukter* enligt F 5.3 gäller försäkringen inom Norden. Annan plats

- 4. Försäkrat intresse**
Försäkringen avser egendomsskada som är en oundviklig följd av sådan skadehändelse för vilken försäkringen gäller. Försäkrat intresse

Med egendomsskada avses skada på eller förlust av försäkrad egendom som har till följd att egendomens värde minskas eller går förlorat. Således ersätts inte sådan förlust som uppkommer till exempel genom att egendom inte kan användas på beräknat sätt.

Har skada på viss egendom medfört förlust i tillverkning, förvaring, användning eller försäljning av annan egendom, ersätts inte sådan förlust genom försäkringen.

5. Försäkrad egendom

Försäkringen omfattar:

Skogsmark

5.1 Skogsmark*

Växande skog

5.2 Växande skog* på skogsmark*

5.3 Skogsprodukter*

Skogsprodukterna* ska komma från försäkringsstället.

Skogsprodukter

6. Vad försäkringen gäller för

Vad försäkringen gäller för anges i försäkringsbrevet med följande omfattningsbeteckningar:

SkogsBas

- enligt F 6.1 – 6.4 nedan.

SkogsMer

- enligt F 6.1 – 6.6 nedan.

SkogsMax

- enligt F 6.1 – 6.7 nedan.

Anmärkning

Skogsmark* och skogsprodukter* omfattas vid skada endast enligt F 6.1 – 6.4.

6.1 Brand*

Försäkringen gäller för skada genom brand*.

Brand

6.2 Explosion*

Försäkringen gäller för skada genom explosion*.

Explosion

6.21 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada orsakad av sprängningsarbete.

- undantag

6.3 Åskslag

Försäkringen gäller för skada genom åskslag.

Åskslag

6.4 Luftfartyg

Försäkringen gäller för skada genom att luftfartyg eller föremål från sådant träffar egendom.

Luftfartyg

- 6.41 Undantag**
Försäkringen gäller inte för skada genom spridning av kemiska eller biologiska preparat. - undantag
- 6.5 Storm eller snöbrott**
Försäkringen gäller för skada på skog* genom storm eller snöbrott när samtliga nedanstående punkter är uppfyllda. Storm och/eller snöbrott
- Ett sammanhängande område* på minst 0,50 hektar* ska vid ett och samma tillfälle ha skadats av storm eller genom snöbrott.
 - Minst halva virkesförrådet* ska inom varje enskild del* ha skadats i sådan grad att det enligt skogsvårdslagen* måste avverkas.
 - Det ska enligt skogsvårdslagen*, som en direkt följd av skadan, råda föryngringsplikt inom det skadade området, se Virkesförrådsdiagram kurva märkt 5§1 i F 12.22.1.
- Anmärkning**
Vid storm eller snöbrottsskada gäller försäkringsbelopp enligt F 7.2.
- 6.51 Högskärm* och fröträdställning***
Försäkringen gäller för skada på högskärm* och fröträdställning* genom storm eller snöbrott när samtliga nedanstående punkter är uppfyllda. Högskärm och fröträdställning
- Ett sammanhängande område* på minst 0,50 hektar* ska vid ett och samma tillfälle ha skadats genom storm eller snöbrott.
 - Minst halva virkesförrådet* ska inom varje enskild del* ha skadats i sådan grad att det enligt skogsvårdslagen* måste avverkas.
- 6.52 Undantag**
1. Skyddszoner* som normalt enligt skogsvårdslagen* ska lämnas vid föryngringsavverkning* omfattas inte av försäkringen såvida inte myndighet efter skada tillåter eller ålägger försäkringstagaren att avverka dessa. - undantag
 2. Träd och trädsamlingar som lämnats vid föryngringsavverkning* enligt skogsvårdslagens* krav på hänsyn till växt- och djurliv, kulturmiljö eller landskapsbild, omfattas inte av försäkringen.
- 6.6 Skada på föryngring* genom torka*, frost*, svamp-, sork- och insektsangrepp**
Försäkringen gäller för skada på föryngring* genom torka*, frost*, svamp-, sork- och insektsangrepp (plantskada). Med föryngring* avses Skada på föryngring genom torka m m

plantskog med en medelhöjd på högst 1,3 meter.

Försäkringen gäller för plantskada när samtliga nedanstående punkter är uppfyllda.

- Ett sammanhängande område* på minst 0,50 hektar* ska inom en obruten period på högst tio månader ha skadats inom varje enskild del*.
- Minst 50 % av föryngringen* ska ha skadats i sådan grad att plantorna enligt skogsvårdslagen* inte betraktas som utvecklingsbara*.
- Nedre gräns för antal huvudplantor enligt skogsvårdslagen* ska på grund av skada ha underskridits, se tabell F 6.61.

6.61 Hjälpplantering – Tabell

I tabellen anges det lägsta antal plantor per hektar* som enligt skogsvårdslagen ska finnas utan att krav på hjälpplantering* uppstår.

Hjälpplantering –
Tabell

För trädslagen i tabellen gäller att deras andel av antalet plantor ska vara minst 70 %.

Ståndortsindex H100	Gräns för hjälpplantering enligt Skogsvårdslagen* 6§ Föreskrifter		
	Normal mark	Svårföryngrad mark i norra Sverige	
	Lägsta stamantal per ha	Lägsta stamantal per ha	
Tall*	T28+	2300	1800
	T24	2000	1600
	T20	1700	1300
	T16	1300	1000
	T12	1100	900
Gran*	G36+	2300	-
	G32	2000	1600
	G28	1800	1400
	G24	1500	1200
	G20	1100	900
	G16	900	700
Björk	Alla	2000	1500

Andra trädslag hanteras enligt tabellen ovan men med hänsyn tagen till lagstiftning, föreskrift och aktuellt trädslag. Om inget enskilt trädslag uppnår 70 % av antalet plantor ska jämkning utifrån tabellens värden göras.

6.7 Annan skadehändelse

Med annan skadehändelse avses skadehändelse som inte anges i F 6.1 - 6.6.

Annan skadehändelse

Försäkringen gäller för skada på skog* genom annan skadehändelse när ett sammanhängande område* på minst 0,5= hektar* vid ett och samma tillfälle har skadats i sådan grad att:

- skog med en medelhöjd över 1,3 m inom området uppenbart riskerar att dö
- Skogsstyrelsen, eller annan myndighet med stöd av gällande lagstiftning har ålagt försäkringstagaren att avverka skadad skog i syfte att undvika att skadad skog ger upphov till insektshärjning.

6.71 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada som är orsakad av

- undantag

- .1 svamp, insekter eller andra levande organismer som inte har sitt naturliga utbredningsområde* i Sverige
- .2 rötsvampar (till exempel rottröta och honungsskivling)
- .3 bakterier och virus
- .4 genetiska* egenskaper
- .5 klövvilt och tamboskap*
- .6 luftföroreningar *
- .7 anrikning av organiska ämnen
- .8 radioaktiva ämnen
- .9 stöld, skadegörelse och mekaniska skador.

Försäkringen gäller inte för skada som består i kvalitets-* eller tillväxtförluster*.

7. Försäkringsform och försäkringsbelopp

7.1 Försäkringsform

.1 Fullvärdeförsäkring gäller för försäkrad egendom enligt F 5 vid skada enligt F 6.1 - 6.4 och 6.6 - 6.7. Med fullvärdeförsäkring avses att egendomens hela värde enligt F 10 är föremål för försäkring. Försäkringen gäller utan försäkringsbelopp.

Försäkringsform

.2 Förstariskförsäkring gäller för försäkrad egendom enligt F 5 vid skada enligt F 6.5. Med förstariskförsäkring avses att en viss del av egendomens värde, beräknade enligt F 10.1, 10.2 och 10.6 är föremål för försäkring. Försäkringen gäller med ett försäkringsbelopp per skadad hektar* skog enligt F 7.2.

7.2 Försäkringsbelopp vid storm- eller snöbrottsskada

Vid storm- eller snöbrottsskada enligt F 6.5 gäller nedanstående försäkringsbelopp per skadad hektar* skog. Aktuellt länsförsäkringsbolag framgår av försäkringsbrevet.

Försäkringsbelopp
vid storm och/eller
snöbrottsskada

Avtal kan träffas om annat försäkringsbelopp, som anges i försäkringsbrevet. I försäkringsbrevet angivna försäkringsbelopp indexeras enligt gällande prisbasbelopp*.

Länsförsäkringar Gävleborg	0,4 prisbasbelopp*
Länsförsäkringar Norrbotten	
Länsförsäkringar Västernorrland	
Dalarnas Försäkringsbolag	0,5 prisbasbelopp*
Länsförsäkringar Bergslagen	
Länsförsäkringar Gotland	
Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän	
Länsförsäkringar Jönköping	
Länsförsäkringar Kalmar	
Länsförsäkring Kronoberg	
Länsförsäkringar Stockholm	
Länsförsäkringar Södermanland	
Länsförsäkringar Uppsala	
Länsförsäkringar Värmland	
Östgöta Brandstodsbolag	
Länsförsäkringar Blekinge	0,6 prisbasbelopp*
Länsförsäkringar Halland	
Länsförsäkringar Göinge	
Länsförsäkringar Jämtland	
Länsförsäkringar Kristianstad	
Länsförsäkringar Skaraborg	
Länsförsäkringar Skåne	
Länsförsäkringar Västerbotten	
Länsförsäkringar Älvsborg	

Anmärkning

Se Skadevärderingsregler F 10 och Högsta ersättning F 12.22. Detta gäller särskilt vid låga virkesförråd.

8. Föreskrifter	Föreskrifter
8.1 Allmänna föreskrifter Den försäkrade, eller annan i försäkringstagarens ställe, ska iaktta och följa de föreskrifter som	Allmänna Föreskrifter
.1 anges i försäkringsbrevet .2 meddelas i lag, författning eller av myndighet i syfte att förhindra eller begränsa skada .3 meddelas av tillverkare, leverantör, besiktningsman eller motsvarande för att förhindra eller begränsa skada.	
Försäkringstagaren, eller annan i försäkringstagarens ställe, ska i övrigt alltid iaktta aktsamhet, vidta åtgärder för att förebygga skada och vid skada agera för att begränsa skadans omfattning.	
8.2 Särskilda föreskrifter Vid särskilda skogsskötselåtgärder enligt F 8.21 – 8.28 ska försäkringstagaren följa rådgivning publicerad i foldrar, broschyrer eller tryckt litteratur utgiven av Skogsstyrelsen eller annan större och i Sverige etablerad skogsorganisation, till exempel skogsägarförening eller skogsbolag.	Särskilda föreskrifter
8.21 Markberedning* Där det är möjligt och lämpligt ska markberedning* genomföras före plantering*. Om markberedning* inte kan eller bör genomföras ska andra åtgärder vidtas för att uppnå samma fördelar med avseende på plantetablering och minskad risk för skador.	Markberedning
8.22 Plantval Typ av planta, storlek på planta, trädslag och härkomst ska vara lämpliga för aktuell växtplats med hänsyn tagen till markförhållanden samt risk för skada genom frost* eller torka*	Plantval
8.23 Plantor vid plantering* Plantor ska vårdas enligt instruktion från leverantör med avseende på till exempel lagringstid, lagringsplats, ljus och bevattning. Saknas instruktion ska sådan inhämtas från leverantören.	Plantor vid plantering
8.24 Snytbagge Där det finns risk för snytbaggeangrepp ska plantor förses med beprövat skydd mot angrepp av snytbagge. Plantor ska hållas skyddade under den tid som angrepp av snytbagge normalt kan förväntas. Åtgärder som vidtagits för att skydda plantorna ska vid skada kunna redovisas genom verifikationer, till exempel fakturor.	Snytbagge

- 8.25 Föryngring* genom sådd**
Särskilda föreskrifter enligt F 8.21 – 8.24 gäller i tillämpliga delar även vid sådd. Föryngring genom sådd
- 8.26 Föryngring* genom fröträd av tall***
Naturlig föryngring* genom frötall* ska endast ske på mark som är lämplig för metoden. Vid val av fröträd ska antal fröträd anpassas efter växtplats, risk för vindfällan och förväntad fröproduktion. Markberedning* enligt F 8.21 ska kunna redovisas som utförd eller beställd. Föryngring genom fröträd av tall
- 8.27 Avverkning**
Vid avverkning ska hänsyn tas till risk för stormskada. Granskog ska inte gallras när det återstår 10 år eller mindre till den lägsta tillåtna slutavverkningsåldern enligt skogsvårdslagens* föreskrifter. Avverkning
- 8.28 Brand***
Vid arbete i skog ska hänsyn tas till risk för skogsbrand*. Detta gäller särskilt vid markberedning* och avverkningsarbete under period av torka*, med maskiner försedda med band eller kedjor samt vid reparationsarbete på maskiner i terrängen. Brand
- 8.3 Skadeförebyggande åtaganden – premierabatt**
Försäkringstagare som erhåller premierabatt, enligt nedanstående, för skadeförebyggande åtagande, ska tillse att förutsättningarna för premierabatt upprätthålls. Skadeförebyggande åtaganden
- .1 Garanterad plantöverlevnad: försäkringstagaren anlitar entreprenör som lämnar skriftlig garanti på plantöverlevnad med avseende på utförd plantering*.
 - .2 Skötsel av granskog: försäkringstagaren avstår från att gallra granskog som har 10 år eller mindre kvar till lägsta tillåtna slutavverkningsålder enligt skogsvårdslagens* föreskrifter.
 - .3 Skogsbruksplan som med avseende på risk för stormskada i granbestånd har en skadeförebyggande inriktning för skogsskötsel.
- Vid avtal om skadeförebyggande åtaganden anges detta i försäkringsbrevet.
- 8.4 Påföljd vid åsidosättande av föreskrift**
Har föreskrift inte följts sätts ersättning ned med 20 % dock med lägst ett halvt och högst 10 prisbasbelopp*. Nedsättning kan minskas om särskilda skäl föreligger. Vid allvarligt åsidosättande av föreskrift kan Påföljd vid åsidosättande

nedsättning ökas, till och med så mycket att ingen ersättning betalas.

Nedsättning görs dock inte:

- om det kan antas att skadan skulle ha inträffat även om föreskrift uppfyllts
- om den som skulle tillse att föreskriften uppfyllts inte kan lastas för att den åsidosattes.

9. Åtgärder vid skada

9.1 Räddningsplikt

Den försäkrade ska efter förmåga

Räddningsplikt

- avvärja skada som befaras vara omedelbart förestående
- begränsa skada som inträffat
- snarast omhänderta och skydda skadad egendom.

9.2 Påföljd vid åsidosättande av räddningsplikt

Om den försäkrade uppsåtligen eller av grov vårdslöshet inte uppfyller sin räddningsplikt och om det kan antas att detta varit till men för bolaget är bolaget berättigat till skäligt avdrag på ersättningsbelopp som annars skulle ha betalats eller till fullständig befrielse från ersättningsskyldighet.

Påföljd vid åsidosättande

9.3 Anmälan om skada

Skada som kan medföra ersättningskrav ska anmälas till bolaget så snart som möjligt. Om anmälan gjorts senare och detta kan antas ha varit till nackdel för bolaget är bolaget berättigat att göra skälig nedsättning av ersättningen.

Skadeanmälan

Vid skada till följd av brott ska den försäkrade göra polisanmälan och sända kopia på polisanmälan till bolaget.

9.4 Ersättningsanspråk

Anspråk på ersättning ska framställas till bolaget snarast efter det att skadan uppkommit och senast sex månader från det att den försäkrade fått kännedom om sin möjlighet att få ersättning.

Ersättningsanspråk

Framställs ersättningsanspråket senare så är bolaget fritt från ansvar.

Den försäkrade är skyldig att styrka ersättningsanspråket genom att lämna de upplysningar som står till buds genom att tillhandahålla till exempel avräkningar och verifikationer samt på anmodan tillhandahålla bevis och andra handlingar som behövs för att bedöma bolagets ansvarighet och ersättningens storlek.

- 9.5 Gravationsbevis och panthavares godkännande**
Om gravationsbevis eller panthavares godkännande behövs för att betala ersättning, ska den försäkrade sända in dessa handlingar till bolaget. Gravationsbevis
- 9.6 Besiktning av skada**
Bolaget har rätt att låta besikta skada samt att, innan åtgärder vidtas, utfärda anvisningar för tillvaratagande av skadad egendom. Den försäkrade är skyldig att följa bolagets anvisningar om val av entreprenör eller metod för tillvaratagande av skadad egendom. Skadebesiktning
- Åtgärder som påverkar möjligheten att besikta och värdera skadan får påbörjas först efter medgivande från bolaget, detta gäller till exempel avverkning av skadad skog eller hjälpplantering*.
- Iakttar den försäkrade inte bolagets anvisningar begränsas bolagets ansvar till de förluster som kan antas ha uppkommit om anvisningarna följts.
- 10. Skadevärderingsregler**
Skada utgörs av de ekonomiska förluster som görs på försäkrad egendom orsakad av skadehändelse enligt F 6.
- Skadebelopp är summan av skadornas värde enligt F 10 vid ett och samma skadetillfälle.
- Anmärkning**
Vid skada enligt F 6.5 gäller försäkring med försäkringsbelopp, se F 7.2.
- 10.1 Värdering av växande skog* vid skada enligt F 6.1 – 6.5 och F 6.7**
Skada utgörs av virkesförluster* som uppkommer som en direkt och oundviklig följd av ersättningsbar skada, samt ökade direkta avverkningskostnader* till följd av lägre produktivitet vid avverkningsarbete i skadad skog. Växande skog
- Värdering av skada på växande skog* görs utifrån de marknadsvillkor och marknadspriser som var rådande omedelbart före skadetillfället.
- 10.11 Undantag – värderas inte**
Vid värdering av skada på växande skog* värderas inte: Undantag – värderas inte
- skada på rundvirke* som upptäcks efter det att de upparbetade och skadade träden lämnat försäkringsstället.

- utebliven eller begränsad möjlighet att tillvarata hyggesavfall i form av stubbar, grenar och toppar i virkesförlust*.

10.2 Värdering av skogsvård vid skada enligt F 6.1 - 6.5 och F 6.7

Skogsvård* värderas till fastställda belopp enligt Länsförsäkringars gällande prislista för skogsvårdskostnader*. Prislistan revideras årligen och kan erhållas från respektive länsförsäkringsbolag.

Skogsvårdskostnad

10.21 Värdering av ungskogsröjning vid skada enligt F 6.1 - 6.5 och F 6.7

Ungskogsröjning värderas till fastställt belopp enligt Länsförsäkringars gällande prislista för skogsvårdskostnader*.

Röjningskostnad

10.22 Värdering av föryngringsåtgärd* vid skada enligt F 6.1 - 6.5 och F 6.7

Vid skada på skog som inte uppnått den enligt skogsvårdslagen* lägsta tillåtna slutavverkningsåldern värderas föryngringsåtgärd* till fastställt belopp enligt Länsförsäkringars gällande prislista för skogsvårdskostnader*.

Föryngringskostnad

Vid skada på skog som uppnått lägsta tillåtna slutavverkningsålder enligt skogsvårdslagen* och där:

- mer än 50 % av virkesförrådet före skadan var tall* värderas föryngringsåtgärd* till fastställt belopp enligt Länsförsäkringars gällande prislista för skogsvårdskostnader* med ett avdrag på 5 % på fastställt belopp för varje år som skogen överstiger lägsta slutavverkningsålder enligt skogsvårdslagen.
- I övriga fall än de som angetts i punkten ovan värderas föryngringsåtgärd* till fastställt belopp enligt Länsförsäkringars gällande prislista för skogsvårdskostnader* med ett avdrag på 10 % på fastställt belopp för varje år som skogen överstiger lägsta slutavverkningsålder enligt skogsvårdslagen.

10.22.1 Värdering av föryngringsåtgärd* vid skada i fröträdställning av tall enligt F 6.1 - 6.5 och F 6.7

Skada i fröträdställning* av tall*, som om skada inte inträffat sannolikt skulle ha resulterat i en naturlig föryngring* godkänd enligt skogsvårdslagens* krav, värderas enligt följande:

Fröträdställning av tall*

- saknas föryngring* värderas skadan till 65 % av fastställt belopp för föryngringsåtgärd* enligt Länsförsäkringars gällande prislista för skogsvårdskostnader*. Avdrag görs för markberedning* med fastställt belopp enligt Länsförsäkringars gällande prislista för skogsvårdskostnader* där markberedning inte utförts tidigare eller där behov av sådan åtgärd inte finns.

- om antal planter i föryngring* understiger skogsvårdslagens* krav på lägsta antal planter per hektar* värderas skadan till 65 % av fastställt belopp för hjälpplantering* enligt Länsförsäkringars gällande prislista för skogsvårdskostnader*. Hjälpplantering* värderas högst för det antal planter som anges i F 10.3.

10.3 Värdering av planteringsåtgärd* vid skada på föryngring* enligt F 6.6

Planteringsåtgärd* på grund av skada i föryngring* värderas till fastställda belopp för plantering* eller hjälpplantering* enligt Länsförsäkringars gällande prislista för skogsvårdskostnader*. Beloppen i prislistan gäller oavsett träslag i den skadade föryngringen*.

Plantering

Vid plantering* värderas planteringsåtgärd* för antalet skadade planter, dock högst för det antal planter som krävs för att med 30 % överskrida det lägsta antal planter som ska finnas vid senaste tidpunkt för hjälpplantering* enligt skogsvårdslagen*, se F 6.61 ”Hjälpplantering – Tabell”.

Markberedning* värderas vid behov och där åtgärden tidigare utförts, till fastställt belopp enligt Länsförsäkringars gällande prislista för skogsvårdskostnader*.

10.4 Värdering vid skada av skogsmark* vid skada enligt F 6.1 – 6.4

Om skada leder till att skogsmark* varaktigt får lägre bonitet*, och tillståndet bedöms bestå längre än 20 år, värderas den försämrade boniteten till det skadade områdets förlorade avkastningsvärde*. Värdering av avkastningsvärde* ska ske enligt Lantmäteriverkets riktlinjer för beståndsmetoden. Referens vid värdering av förlust är markens avkastningsvärde* utan skog, kalmarksvärdet. Detta gäller värdering av avkastningsvärde* såväl före som efter skada.

Skogsmark

10.41 Värdering av brandskada på annan mark

Vid brandskada på annan mark än den som omfattas av försäkringen enligt F 5.1 (exempelvis impediment) värderas brandskada enligt Skadevärderingsreglerna F 10, under förutsättning att myndighet ålagt försäkringstagaren att röja eller avverka brandskadad skog som kan utgöra yngelplats för mörghjortar, sextandad granbarkborre eller åttatandad granbarkborre.

Brandskada på annan mark

Från det enligt F 10 beräknade värdet på denna skada enligt ovanstående stycke görs avdrag med de intäkter som erhålls vid försäljning av skog från denna skada.

10.5 Värdering vid skada på skogsprodukter* enligt F 6.1 – 6.4
Värdering av skada på skogsprodukter* görs utifrån de marknadsvillkor och marknadspriser som var rådande omedelbart före skadetillfället. Skogsprodukter

10.6 Värdering av skada på skogsbilväg*, skogsdike* samt skogsbruksplan vid skada enligt F 6.1 – 6.5 och 6.7
Skada på skogsbilväg*, skogsdike* samt skogsbruksplan ska vara en oundviklig följd av skada enligt F 6.1 - 6.5 och F 6.7. Skogsbilväg, skogsdike samt skogsbruksplan

Följande skador värderas:

- skada genom slitage utöver det normala på skogsbilväg*
- skada på skogsdike*
- uppdatering av skogsbruksplan under förutsättning att skogsbruksplanen är 3 år eller yngre

Skada värderas till skälig återställandekostnad utöver normalt underhåll med hänsyn till avverkad och transporterad volym skog samt med hänsyn till standard på skogsbilväg* och skogsdike* omedelbart före skada.

Värdering av skogsbilväg* och skogsdike* görs endast om de omedelbart före skadetillfället var väl underhållna och lämpade för respektive ändamål samt om den genom försäkringen ersättningsbara skadade volymen skog överstiger ett års normal tillväxt.

Värdering av skogsbruksplan i pappersform görs endast om den upprättats 3 år eller mindre före skada och om den genom försäkringen ersättningsbara skadade volymen skog överstiger ett års normal tillväxt.

Anmärkning

En årligen fackmannamässigt uppdaterad digital skogsbruksplan likställs med en skogsbruksplan i pappersform upprättad 3 år eller mindre före skada.

11. Självrisk
Vid varje skadetillfälle gäller en självrisk som är 20 % av prisbasbeloppet*. Självrisk

Avtal kan träffas om annan självrisk, som då anges i försäkringsbrevet.

Endast en självrisk, den högsta, tillämpas om mer än ett försäkringsbrev berörs vid samma skadetillfälle.

Självrisk som uttrycks i prisbasbelopp* avrundas vid beräkning nedåt till närmast 100-tal kronor.

12. Skadeersättningsregler

12.1 Fullvärdeförsäkring Fullvärdeförsäkring

12.11 Ersättningsbelopp

Ersättning utgörs av:

- ersättningsbelopp

- skadebeloppet enligt F 10 Skadevärderingsregler
- räddningskostnad enligt F 12.4

med avdrag för

- självrisk enligt F 11
- eventuell underförsäkring enligt F 12.3
- eventuell påföljd vid åsidosättande av föreskrift och räddningsplikt enligt F 8.4 och F 9.2

med hänsyn till

- skadeersättningsregler i övrigt enligt F 12.6.

12.2 Förstarisikförsäkring Förstarisikförsäkring

12.21 Ersättningsbelopp

Ersättning utgörs av:

- ersättningsbelopp

- skadebeloppet enligt F 10 Skadevärderingsregler
- räddningskostnad enligt F 12.4

med avdrag för

- självrisk enligt F 11

med hänsyn till

- högsta sammanlagda ersättning enligt F 12.22
- eventuella påföljd vid åsidosättande av föreskrifter och räddningsplikt enligt F 8.4 och F 9.2
- skadeersättningsregler i övrigt enligt F 12.6.

12.22 Högsta sammanlagda ersättning vid storm- eller snöbrottskada

Vid storm- eller snöbrottskada beräknas högsta sammanlagda ersättning för skada vid samma skadetillfälle enligt följande.

Storm- och/eller snöbrottskada

Högsta sammanlagda ersättning

Högsta ersättning för ett bestånd* fastställs genom att beståndets skadade areal multipliceras med högsta ersättning per skadad hektar*

för det skadade beståndet* enligt nedan. Högsta sammanlagda ersättning är summan av de högsta ersättningarna för de skadade bestånden*.

*Högsta ersättning per skadad hektar**

Om den genom storm eller snöbrott skadade skogen omedelbart före skadan hade ett virkesförråd* som var högre eller lika med det virkesförråd* som ges av kurvan märkt 10§ i Virkesförrådsdiagram F 12.22.1, är högsta ersättning per skadad hektar* försäkringsbeloppet per skadad hektar* enligt F 7.2.

Om den genom storm eller snöbrott skadade skogen omedelbart före skadan hade ett lägre virkesförråd* än det som anges av kurvan märkt 10§ i Virkesförrådsdiagram F 12.22.1 ges högsta ersättning per skadad hektar* av följande beräkning:

$$(A / B) \times C$$

A = virkesförråd* per hektar* före skada

B = volym per hektar* vid beståndets trädhöjd före skada enligt kurva märkt 10§ F 12.22.1

C = försäkringsbelopp per skadad hektar* enligt F 7.2

Högsta ersättning per skadad hektar för fröträdställning* av tall**

Högsta ersättning per skadad hektar* för fröträdställning* av tall* ges av följande beräkning:

$$(A / B) \times C + D$$

A = virkesförråd* per hektar* före skada

B = volym per hektar* vid beståndets trädhöjd före skada enligt kurva märkt 10§ F 12.22.1

C = försäkringsbelopp per skadad hektar* enligt F 7.2

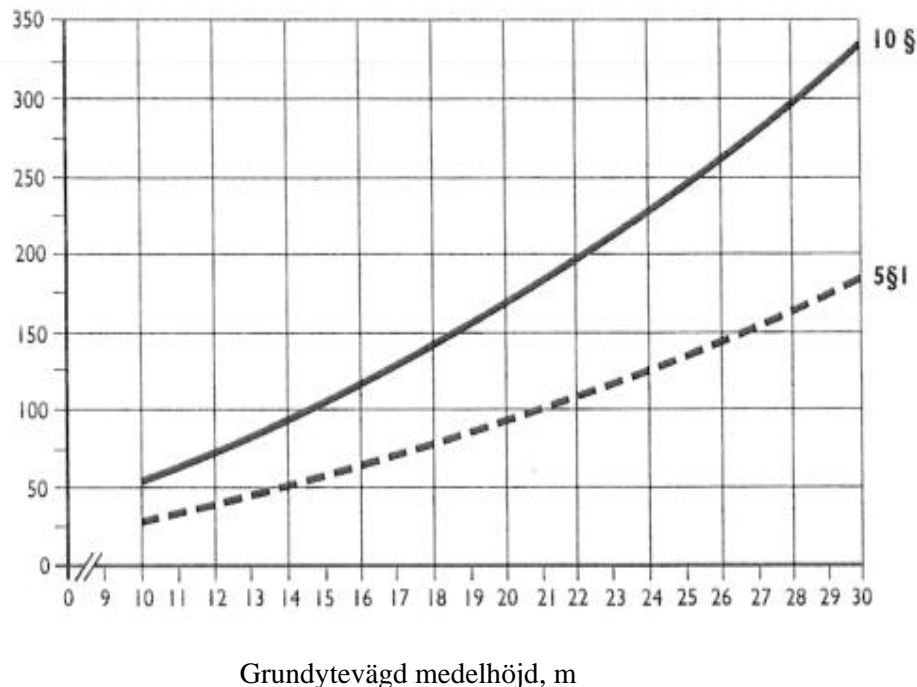
D = förnygrings- eller hjälpplanteringskostnad enligt F 10.22.1

12.22.1 Virkesförrådsdiagram

Virkesförrådsdiagram hämtat från Skogsstyrelsens
”Skogsvårdslagen* – Handbok”:

”Bilaga till Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till 5
och 10 §§ skogsvårdslagen*.”

Volym, m³sk/ha

Virkesförråds-
diagram

— Lägsta virkesförråd* efter en avverkning i barrskog som syftar till att främja skogens utveckling.

- - - Virkesförråd* i barrskog, björkskog och blandskog av barrträd som anger den nivå där skyldighet att anlägga ny skog normalt inträder.

Med barrskog avses bestånd som till minst 7/10 består av tall* och/eller gran*. Med björkskog avses bestånd som till minst 7/10 består av björk. Med blandskog av barrträd och björk avses bestånd som till minst 7/10 består av sådana trädslag.

Vid trädhöjd under 10 m i medelhöjd ersätts ovanstående virkesförrådsdiagram av motsvarande bedömningsgrund genom skogsvårdslag* eller Skogsstyrelsens anvisningar.

Exempel

Om skadad skog vid en viss trädhöjd hade ett virkesförråd* motsvarande 85 % av virkesförrådet som ges av kurvan märkt 10§ är det högsta ersättningsbeloppet 85 % av försäkringsbeloppet (F 7.2).

- 12.3 Underförsäkring**
Om den i försäkringsbrevet angivna arealen produktiv skogsmark* är mindre än den verkliga föreligger underförsäkring. Ersättningsbeloppet minskas då till den del som erlagd premie för skogsförsäkringen utgör av den premie som skulle ha erlagts för den verkliga arealen. Underförsäkring
- 12.4 Räddningskostnad**
Om den försäkrade haft kostnader för räddningsakuta åtgärder enligt F 9.1 och dessa med hänsyn till omständigheterna varit skäligen kan bolaget ersätta dessa. Räddningskostnad
- Med räddningskostnad avses skäligen kostnader* för nedlagt arbete och förluster av egendom på grund av brandbevakning*, enligt räddningstjänstens skriftliga order och skriftliga instruktioner.
- Brandbevakning* kan tidigast starta efter det att räddningstjänsten avslutat släckningsarbetet.
- Ersättning för brandbevakning* enligt ovan, omfattar även ej försäkrad mark (exempelvis impediment) om denna mark gränsar till skadat försäkrat område. Dock ersätts inte brandbevakning* som enbart avser torvmossor, naturreservat och naturvårdsområden.
- Andra kostnader än de ovan angivna ska godkännas av bolaget för att rätt till ersättning ska finnas. Detta gäller till exempel hyra av utrustning.
- 12.41 Undantag**
Kostnader för släckningsarbete och kostnader för räddningstjänstens släckningsutrustning ersätts inte. - undantag
- Åtgärder som betraktas som normal aktsamhet och normala skyddsåtgärder i verksamheten betraktas aldrig som räddningskostnad. Detta gäller till exempel skyddsåtgärder mot snytbaggengrepp, underhåll av skogdiken* samt förstärkning av skogsbilväg*.
- 12.5 Inteckningshavare**
Inteckningshavare
- 12.51 Panträtt i fast egendom**
För den som har panträtt i fast egendom eller tomträtt gäller bestämmelserna i lag om säkerhetsrätt i ersättning vid betalning av ersättning på grund av försäkringsavtal. - panträtt
- Säkerhetsrätten gäller inte vid skada på lös egendom.

- 12.52 Företagsinteckning**
Om den som har rätt enligt företagsinteckning anmäler namn och adress hos bolaget, så har han, om skadan avser företagsintecknad egendom, företrädesrätt till ersättning för skada enligt försäkringsavtalet. Företrädesrätten gäller om ersättningsbeloppet överstiger 10 % av skogsbruksvärdet vid senaste fastighetstaxering, vid skada genom storm eller snöbrott gäller dock företrädesrätten om ersättningsbeloppet överstiger 10 % av här gällande försäkringsbelopp. Gällande lag om inbördes företrädesrätt mellan dessa inteckningshavare samt andra rättsägares rätt vid konkurs och utmätning är tillämplig. - företagsinteckning
- 12.6 Skadeersättningsregler i övrigt**
I de fall ersättning eller kompensation i någon form erhålls från annat håll, i samband med skada som omfattas av försäkringen, begränsas rätten till ersättning så att summan av ersättning från annat håll och försäkringsersättning uppgår till högst 100 % av värdet på skada enligt F 10. Övriga regler
- Bolaget är inte skyldigt att överta skadad egendom men äger rätt att efter värdering överta större eller mindre del av egendomen.
- 12.7 Tidpunkt för betalning av skadeersättning och räntebestämmelser** Betalning och ränta
- 12.71 Tidpunkt för betalning av skadeersättning**
Ersättning ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade via avräkningar eller andra verifikationer styrkt sina krav och i övrigt fullgjort vad som krävs, enligt F 9.4. - tidpunkt för betalning
- Den del av ersättning som den försäkrade har rätt till först när försäkrad egendom återställs eller återanskaffats, ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade visat att så skett.
- Om polisutredning eller värdering av skiljemän avvaktas ska ersättning betalas senast en månad efter det att bolaget erhållit utredningen eller värderingen.
- 12.72 Räntebestämmelser**
Betalas skadeersättning senare än enligt F 12.71 betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen. - ränta
- För den tid som utbetalning fördröjts genom polisutredning eller skiljemannavärdering betalar bolaget ränta enligt Riksbankens referensränta.
- Bolaget betalar inte den ränta som beror på försäkringstagarens dröjsmål att fullfölja vad som ankommit på honom enligt F 9.
- Ränta betalas inte om beloppet är mindre än 1 % av prisbasbeloppet*.

F Skogsförsäkring – Definitioner

Definitioner

Nedanstående definitioner av ord och begrepp gäller oavsett om samma ord och begrepp definieras annorlunda i något annat sammanhang.

Avkastningsvärde

Med avkastningsvärde avses nuvärdet av skogsbrukets framtida intäkter och kostnader inom berört skadat område. Referens vid värdering av förlust är den kala markens avkastningsvärde. Detta gäller värdering av avkastningsvärde såväl före som efter skada.

Avkastningsvärde

Avverkningskostnader, direkta avverkningskostnader

Kostnader som följer på avverkning av skog:

- fälla/kapa träd
- kvista och uppdelning av fällda/kapade träd
- transportera upparbetade träd till närmaste lämpliga avlägg vid skogsbilväg.

Avverkningskostnader

Avverkning ska ske med moderna och rationella metoder.

Flyttkostnader och administrativa kostnader är inte att betrakta som direkta avverkningskostnader.

Bestånd

Med bestånd avses en urskiljbar samling träd eller skogsplantor som har viss likhet i artsammansättning, ålder, diameter och höjdutveckling.

Bestånd

Brand

Med brand avses eld som kommit lös.

Brand

Brandbevakning

Med brandbevakning avses här:

Brandbevakning

1. Visuellt bevakning av område drabbat av brand enligt direkt skriftlig order av räddningstjänst.
2. Släckning, med hjälp av lättare utrustning (till exempel spade och hink med vatten) av mindre enstaka uppflammande bränder i till exempel stubbar och myrstackar.
3. Bevakning som tidigast påbörjas när räddningstjänsten avslutat brandbekämpande insats.

Bonitet

Med bonitet avses ett skogsområdes naturliga virkesproducerande förmåga mätt som m³sk per hektar och år.

Bonitet

Enskild del

En enskild del är en yta på högst 100 m². Med uttrycket varje enskild del avses att försäkringsvillkorets kriterier för skada ska vara uppfyllt var än ytan placeras inom det skadade området. Se även definition av sammanhängande område.

Enskild del

Explosion

Med explosion avses ögonblicklig kraftyttring som orsakats av gasers eller ångors strävan att utvidga sig.

Explosion

Frost

Frost uppstår vid temperatur under noll grader Celsius. Ersättningsbar frostskada ska ha inträffat under den normala vegetationsperioden*.

Frost

Fröträdställning

Med fröträdställning avses följande:

Fröträdställning

1. Träd lämnade med syfte att ge upphov till föryngring
2. Virkesförrådet* i fröträdställningen ska vid aktuell beståndshöjd vara lägre än virkesförrådet som ges av kurva märkt 5§1 i virkesförrådsdiagrammet i F 12.22.1.

Föryngring

Härmed avses befintlig föryngring bestående av på växtplatsen (ståndorten*) utvecklingsbara plantor med en medelhöjd på högst 1,3 meter.

Föryngring

Föryngringsavverkning

Med föryngringsavverkning menas avverkning av befintlig skog och därpå följande föryngringsåtgärder (plantering med mera) i syfte att etablera ny skog. Enligt skogsvårdslagens* föreskrifter gäller anmälningsplikt vid föryngringsavverkning. Anmälan ska lämnas till skogsstyrelsen.

Föryngrings-
avverkning

Föryngringsåtgärd

Med föryngringsåtgärd avses markberedning och därefter plantering, sådd eller självföryngring.

Föryngringsåtgärd

Markberedning utförs för att gynna etablering av självföryngrad, sådd eller planterad ny skog. Se vidare under definition av Markberedning.

Vid plantering betraktas även behandling och en upprepning av behandling mot snytbagge som föryngringsåtgärd.

Gran

Med gran avses enbart trädarten Picea Abies.

Gran

Genetiska egenskaper

Med genetiska egenskaper menas egenskaper erhållna genom förädling eller annan metod i syfte att påverka egenskaper i viss riktning.

Genetiska egenskaper

Hektar

En hektar är 10 000 kvadratmeter.

Hektar

Hjälplantering

Hjälplantering föreligger när andelen planterade plantor utgör 50-75 % av föryngringens totala antal plantor efter utförd hjälplantering. Se även definition av plantering och planteringsåtgärd.

Hjälplantering

Högskärm

Med högskärm avses följande:

1. Träd lämnade med syftet att ha en skärmande och gynnsam effekt på föryngring*
2. Virkesförrådet* i högskärmen ska vid aktuell beståndshöjd vara lägre än virkesförrådet som ges av kurva märkt 5§1 i virkesförrådsdiagrammet i F 12.22.1.

Högskärm

Kvalitetsförlust

Med kvalitetsförlust avses förlust som kan påverka värdet av växande träd, men som inte orsakar skyldighet till hjälplantering eller avverkning enligt skogsvårdslagen*, föreskrifter 5§, 6§ och 29§.

Kvalitetsförlust

Luftförorening

Med luftförorening avses luftburna och för träd direkt eller indirekt skadliga kemiska ämnen.

Luftförorening

Länsförsäkringars gällande prislista för skogsvårdskostnader

Prislista innehållande fastställda belopp som används vid värdering av skogsvårdsåtgärder. Prislistan revideras årligen och kan erhållas från respektive länsförsäkringsbolag.

Länsförsäkringars gällande prislista

Markberedning

Med markberedning avses följande:

- a. Bearbetning av planteringspunkt så att mineraljord blottas.
- b. Bearbetning sker genom harvning, fläckmarkberedning eller högläggning.
- c. Bearbetad yta ska vara minst 50 x 50 cm per planteringspunkt.

Markberedning

Naturliga utbredningsområden

En art anses ha sitt naturliga utbredningsområde inom Sverige när arten räknas upp i "NATIONALNYCKELN till Sveriges flora och fauna", utgiven av Artdatabanken, Sveriges Lantbruksuniversitet.

Naturliga utbredningsområden

Plantering

Plantering föreligger när andelen planterade plantor utgör 76-100 % av förnyringens totala antal plantor efter utförd plantering. Se även definition av hjälpplantering och planteringsåtgärd.

Plantering

Planteringsåtgärd

Med planteringsåtgärd avses plantering eller hjälpplantering. Vid behov innefattas även en upprepad behandling mot snytbagge i planteringsåtgärd.

Planteringsåtgärd

Plantering värderas när 76-100 % av det ursprungliga antalet plantor är skadade.

Hjälpplantering värderas när 50-75 % av det ursprungliga antalet plantor är skadade.

Prisbasbelopp

Med prisbasbelopp avses det belopp som fastställs enligt lagen om allmän försäkring.

Prisbasbelopp

Rundvirke

Med rundvirke avses virke från trädstam uppdelat i exempelvis timmer, massaved och energived. Rundvirke är obearbetat och i regel obarkat.

Rundvirke

Sammanhängande område

Ett område betraktas som sammanhängande när området kan återges med en obruten linje på en karta. Formen på figuren kan vara vilken som helst.

Sammanhängande område

Det är tillåtet att ett sammanhängande områdets genomskärs av:

- skogsbilväg
- skogsdike eller bäck
- kraftledningsgata
- annan öppen mark än skogsmark* när avståndet mellan olika skadade delområden uppgår till högst 20 m.

Endast skadad areal skog får ingå i ett sammanhängande område.

Skog

Med skog avses skog där skogsbruk i huvudsak är pågående markanvändning. Se även definition av Skogsmark.

Skog

Skogsbilväg

Skogsbilväg anses vara lämpad för sitt ändamål om den har en standard som tillåter lastbilstransporter av virke året runt med undantag för perioder med tjällossning och ihållande regn.

Skogsbilväg

Skogsdiken

Skogsdiken med syftet att avvattna skogsmark för att gynna skogsproduktion.

Skogsdiken

Skogsmark

Mark som är lämplig för virkesproduktion och som inte i väsentlig utsträckning används för annat ändamål och som enligt skogsvårdslagen*, föreskrift §2, i genomsnitt minst producerar 1 m³sk per hektar* och år.

Skogsmark

Skogsprodukter

Med skogsprodukter menas:

Skogsprodukter

- rundvirke (timmer och massaved)
- ihopsamlade stamdelar, stubbar och hyggesavfall för avsalu eller egen användning.

Skogsvård

Med skogsvård avses markberedning* och plantering med flera förnyngningsåtgärder samt skötsel av förnyngning* till exempel åtgärder mot snytbaggeangrepp, gräsrensning och ungskogsröjning.

Skogsvård

Skogsvårdslagen

Härmed avses följande:

Skogsvårdslagen

- Skogsvårdslagen 1979:429
- Skogsstyrelsens gällande föreskrifter och allmänna råd
- Skogsvårdslagen Handbok (lag, föreskrift, råd)
- kan beställas via www.svo.se

Skydds-zoner

Med skydds-zoner menas träd och buskar som lämnas mot skogliga impediment, utmed hav, sjöar, vattendrag och öppen jordbruksmark samt vid bebyggelse i sådan utsträckning som behövs av hänsyn till växt- och djurlivet, kulturmiljön och landskapsbilden, enligt skogsvårdslagens* föreskrifter 30§.

Skydds-zoner

Skäliga kostnader

Med skäliga kostnader avses här:

Skäliga kostnader

1. Kostnader som utifrån omständigheterna kan anses vara normala och rimliga, och som i ett regionalt perspektiv kan försvaras utifrån detta.
2. Kostnader för arbete som utförts med moderna och rationella metoder, med lämplig utrustning och med normalt yrkeskunnande.

Ståndort

Med ståndort menas växtplats.

Ståndort

Tall

Med tall avses enbart träarten Pinus Silvestris.

Tall

Tamboskap

Härmed avses exempelvis nötkreatur, svin, häst och ren.

Tamboskap

Tillväxtförlust

Med tillväxtförlust avses förlust orsakad av nedsatt volymtillväxt. Förlusten ska inte heller orsaka skyldighet att utföra hjälpplantering eller avverkning enligt skogsvårdslagens* föreskrifter 5§, 6§ och 29§.

Tillväxtförlust

Torka

Torka är en direkt följd av bristande nederbörd och därav orsakad brist på för rötterna upptagbart vatten .

Torka

Utbredningsområde

Se naturliga utbredningsområden.

Utbredningsområde

Utvecklingsbara plantor

Med utvecklingsbara plantor avses plantor som enligt skogsvårdslagens* föreskrifter anses vara utvecklingsbara och lämpliga på ståndorten*.

Utvecklingsbara plantor

Vegetationsperiod

Med vegetationsperiod menas den del av året då medeltemperaturen normalt överstiger + 5 grader Celsius.

Vegetationsperiod

Virkesförlust

Med virkesförlust avses följande:

Virkesförlust

- a. Ekonomiska värdeförluster på träd genom fysiska och synliga skador som oundvikligt orsakar ett lägre ekonomiskt värde på upparbetat rundvirke, eller

- b. Ekonomiska värdeförluster genom oundvikligt ökad stubbhöjd över normalt stubbskär. Normalt stubbskär är 1 % av trädhöjden, eller
- c. Ekonomiska värdeförluster genom kvarlämnade stamdelar som på grund av skador inte kan samlas in till förädling. Trädtoppar och grenar är inte stamdel.

Virkesförråd

Med virkesförråd menas volym skog per areal, uttryckt i m³sk (skogskubikmeter) per hektar*.

Virkesförråd

Växande skog

Träd som omedelbart före skadetillfället var levande.

Växande skog

H SÄRSKILDA FÖRSÄKRINGSVILLKOR

Av nedan angivna särskilda villkor gäller för försäkringen endast det eller de villkor vars nummer angetts i försäkringsbrevet.

97. Grävning för annans räkning

Med ändring av häremot stridande bestämmelser i **Ansvarsförsäkring C 6.5** gäller följande:

Grävning för
annans räkning

Försäkringen gäller även för personskada, sakskada och ren förmögenhetsskada som den försäkrade kan bli ansvarig för enligt miljöskadelagen om skadan orsakats genom grävning, schaktning eller planering.

Med ren förmögenhetsskada menas ekonomisk skada som uppstår utan samband med person- eller sakskada.

Försäkringen gäller under en i försäkringsbrevet angiven högsta årsarbetstid.

Skada genom förändring av grundvattennivån ersätts dock endast om skadan inträffat plötsligt och oförutsett inom 2 år efter arbetets utförande och

- den försäkrade har vidtagit erforderliga undersökningar för att före arbetets utförande fastställa grundvattennivån och
- den försäkrade under arbetets gång har följt nivåförändringar och vidtagit nödvändiga åtgärder för att förebygga skada.

Ren förmögenhetsskada – självrisk, högsta ersättning

Vid ren förmögenhetsskada är

- självrisken 10 % av skadebeloppet, dock lägst 20 % av basbeloppet och högst tio basbelopp
- bolagets ersättningsskyldighet begränsad till 1 000 000 kr per försäkringsår.

99. Sprängning på jordbruks- och skogsfastigheter för annans räkning

Med ändring av häremot stridande bestämmelser i **Ansvarsförsäkring C 1.1.1, 6.5 och 9** gäller följande:

Sprängning på
jordbruks- och
skogsfastigheter
för annans räkning

1. Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet

Försäkringen gäller även för skadeståndsskyldighet vid

- person- och sakskada enligt allmänna skadeståndsrättsliga regler

Försäkrad
verksamhet

- sakskada och ren förmögenhetsskada enligt miljöskadelagen om skadan orsakats av sprängningsarbete på jordbruks- och skogsfastigheter.

Med ren förmögenhetsskada menas ekonomisk skada som uppstår utan samband med person- eller sakskada.

Försäkringen gäller under en i försäkringsbrevet angiven högsta årsarbetstid.

1.1 Försäkringen gäller inte

- .1 vid sprängning i byggnad eller inom 50 meters avstånd från byggnad. Vid sklenhållsprängning gäller dock försäkringen vid sprängning på minst 5 meters avstånd från byggnad - undantag
- .2 vid sprängning av diken och stubbar inom 200 meters avstånd från byggnad, såvida inte speciellt goda förutsättningar råder
- .3 vid sprängning inom tätbebyggt område eller inom ovanstående säkerhetsavstånd från tätbebyggt område
- .4 för skada som är förutsebar med den tillämpade sprängningsmetoden.

2. Vad försäkringen inte gäller för

2.1 Miljöskada

Undantaget i Ansvarsförsäkring C 6.5 tillämpas inte om skadan orsakats av sprängningsarbete på jordbruks- och skogsfastigheter. Skada som består i eller är en följd av förändring av grundvattennivån omfattas dock endast under förutsättning att skadan inträffar plötsligt och oförutsett inom 2 år efter arbetets utförande och

- den försäkrade vidtagit erforderliga undersökningar, för att före arbetets utförande fastställa grundvattennivån och
- den försäkrade under arbetets utförande har följt grundvattennivåns förändringar och vidtagit nödvändiga åtgärder för att förebygga skada.

3. Självrisk

Självrisk är 20 % av basbeloppet vid sakskada. Särskild självrisk gäller dock vid ren förmögenhetsskada. Självrisk

Vid ren förmögenhetsskada är självrisk 10 % av skadebeloppet, dock lägst 20 % av basbeloppet och högst tio basbelopp.

4. Ren förmögenhetsskada - högsta ersättning

Vid ren förmögenhetsskada är bolagets ersättningsskyldighet begränsad till 1 000 000 kr per försäkringsår.

Ren
förmögenhetsskada

5. Föreskrifter

- .1 Sprängmetod och sprängningsarbete ska anpassas till förhållandena på sprängplatsen samt till byggnader, anläggningar och annan egendom i grannskapet. Härvid ska av myndighet utfärdade bestämmelser och föreskrifter följas, bl a Arbetarskyddsstyrelsens och Boverkets.
- .2 Förbesiktning ska ske av den egendom i grannskapet som normalt löper risk att skadas
- .3 Förbesiktigad egendom ska efter sprängningsarbetets utförande utan dröjsmål efterbesiktigas
- .4 För- och efterbesiktningsprotokoll ska upprättas. Följs inte kraven på för- eller efterbesiktning, ersätter försäkringen endast skada, som av den försäkrade genom tillförlitlig utredning visats ha uppkommit som en följd av sprängningsarbetet
- .5 Kostnad för för- och efterbesiktning betalas inte av bolaget.

Föreskrifter

6. Påföljd vid åsidosättande av föreskrifter

Har föreskrift inte följts sätts ersättningen ned enligt Egendomsförsäkring A 10.12.

Påföljd vid
åsidosättande

I ALLMÄNNA AVTALSBESTÄMMELSER

2. Rätt att säga upp försäkringen under försäkringstiden

- 2.1 Bolaget har rätt att vid dröjsmål med premiebetalningen säga upp försäkringen att upphöra Uppsägning
- 3 dagar efter uppsägningen vid första premieperioden (nyteckning)
 - 7 dagar efter uppsägningen vid senare premieperiod.
- 2.2 Bolaget har rätt att säga upp försäkringen före försäkringstidens utgång:
- om försäkringstagaren eller den försäkrade har väsentligt åsidosatt sina förpliktelser mot bolaget
 - när de förhållanden som ligger till grund för försäkringen ändras på ett sätt som bolaget inte kan antas ha tagit i beräkning och som medför att risken för skada ökar.
- 2.3 Om försäkrad inte tillåter att bolaget besiktigar försäkrad egendom har bolaget rätt att säga upp försäkringen att upphöra 14 dagar efter uppsägningen.
- 2.4 Försäkringstagaren har rätt att säga upp försäkringen om försäkringsbehovet helt eller till väsentlig del faller bort, t ex genom att egendom avyttras.

3. Premiebetalning och uppgifter för förnyad försäkring

- 3.2 Förnyad försäkring Förnyad försäkring
- 3.2.2 Förnyelsepremie - uppgifter från försäkringstagaren
- Premien för förnyad försäkring ska betalas senast på dess begynnelse dag. Premien behöver dock inte betalas tidigare än en månad efter det att bolaget skickat ut premieavin.

Försäkringen förnyas under förutsättning att premien betalas enligt i föregående stycke föreskriven tid.

Försäkringen förnyas även om premien betalas senare än inom föreskriven tid, dock endast under förutsättning att betalning sker innan försäkringen sagts upp. Bolagets ansvarighet inträder i detta fall först dagen efter betalningen.

- 3.4 Särskilda regler vid kontobetaling Särskilda regler vid kontobetaling
- Utöver vad som angetts i I 3.1 -3.3 gäller bestämmelserna i kontoavtalet (autogiroavtalet).

Om kontot upphör att gälla av annan anledning än utebliven betalning aviseras premie för återstående del av försäkringstiden. Premie ska betalas enligt reglerna i I 3.1 – 3.3.

3.5 Särskilda regler vid annan delårsbetalning än konto

Premien för senare premieperiod (månads-, kvartals- eller halvårsbetalning) ska betalas senast på periodens första dag. Premien behöver dock inte betalas tidigare än en månad efter det att bolaget skickat ut premieavin.

Särskilda regler vid annan delårsbetalning än konto

Betalas inte premien i rätt tid föreligger dröjsmål med premiebetalningen och bolagets ansvarighet upphör, d v s bolaget ansvarar inte längre för försäkringsfall. Betalas premien senare men innan försäkringen sagts upp, återinträder bolagets ansvarighet först dagen efter betalningen.

5. Upplyningsplikt och riskökning

5.2 Ändrade förhållanden

Ändras de förhållanden som ligger till grund för försäkringen och medför ändringen ökad risk för skada ska försäkringstagaren meddela detta till bolaget. Skulle ändringen ha medfört högre premie eller ändrade villkor och har försäkringstagaren utan skälig anledning underlåtit att meddela bolaget ändringen begränsas ansvarigheten på samma sätt som anges i punkt I 5.1.

Ändrade förhållanden

11. Dubbelförsäkring

Är intresse som omfattas av denna försäkring försäkrat även genom annan försäkring och finns i denna förbehåll vid dubbelförsäkring, gäller samma förbehåll för båda försäkringarna. Ansvarigheten fördelas då mellan försäkringarna på sätt som anges i försäkringsavtalslagen.

Dubbelförsäkring

17. Personuppgiftslagen - dina personuppgifter

De personuppgifter som du lämnar till något bolag inom länsförsäkringsgruppen behandlas i enlighet med Personuppgiftslagens regler.

Personuppgiftslagen

Uppgifterna inhämtas normalt direkt från den registrerade eller annat bolag inom länsförsäkringsgruppen men för vissa finansiella tjänster kan uppgifter inhämtas från arbetsgivare eller annan.

Länsförsäkringar behandlar vissa personuppgifter om dig, som kund samt om till exempel försäkrade, medförsäkrade, inbetalare, förmånstagare och panthavare, såsom exempelvis allmänna namn- och adressuppgifter, personnummer och i vissa fall även uppgifter om yrke och medborgarskap, vissa ekonomiska förhållanden och hälsotillstånd. Uppgifterna kan uppdateras genom externa register, till exempel SPAR.

Uppgifterna används för att ge en helhetsbild av ditt engagemang som du har inom länsförsäkringsgruppen samt för att Länsförsäkringar ska kunna teckna och fullgöra avtal och rättsliga skyldigheter samt framställa rättsliga anspråk, ge en god service, marknadsföring, statistik, marknads- och kundanalyser samt i övrigt kunna uppfylla de krav som ställs på verksamheten.

Uppgifterna är avsedda att i första hand användas inom länsförsäkringsgruppen men kan lämnas ut till andra företag, föreningar, organisationer som länsförsäkringsgruppen samarbetar med, exempelvis återförsäkringsgivare, samt myndigheter i de fall skyldighet föreligger enligt lag.

18. Gemensamt skadeanmälningssystem (GSR)

Bolaget äger rätt att i ett för försäkringsbranschen gemensamt skadeanmälningssystem (GSR) registrera anmälda skador i anledning av denna försäkring. Registret används endast i samband med skadereglering. Personuppgiftsansvarig för det gemensamma skadeanmälningssystemet är Försäkringsförbundet.

Skadeanmälningssystem